

VLAAMSE RAAD

ZITTING 1990-1991

3 OKTOBER 1991

ONTWERP VAN DECREET

betreffende de hogescholen in de Vlaamse Gemeenschap

VERSLAG

namens de Commissie voor Onderwijs en Vorming
uitgebracht door de heer C. Moors

DAMES EN HEREN,

Uw Commissie behandelde op dinsdag 24 september 1991, woensdag 25 september 1991 en vrijdag 27 september 1991 het ontwerp van decreet betreffende de hogescholen in

Samenstelling van de Commissie :

Voorzitter : de heer A. Schellens.

Vaste leden : de heren Jos Bosmans, C. Moors, mevrouw A. Leysen, mevrouw L. Nelis-Van Liedekerke, de heren F. Sarens, M. Van Peel ;

de heren E. Baldewijns, A. Schellens, W. Seeuws, J. Verheyden ;

de heren E. Beysen, W. Taelman, E. Vandersmissen ;

mevrouw N. Maes, de heer L. Vanhorenbeek.

Plaatsvervangers :

de heren P. Breyne, J. De Seranno, M. Didden, P. Hermans, M. Olivier, R. Vannieuwenhuyze ;

de heren A. Beckers, P. Chevalier, R. Garcia, E. Pinoie ;

de heren R. Deswaene, E. Flamant, mevrouw A.M. Neyts-Uyttebroeck ;

de heren H. Lauwers, R. Van Hooland.

Zie :

548 (19904991)

— Nr. 1 : Ontwerp van decreet

— Nr. 2 : Amendementen

de Vlaamse Gemeenschap. Het ontwerp werd gedurende vier commissievergaderingen besproken en werd op sommige punten geamendeerd.

De door de Gemeenschapsminister van Onderwijs verstrekte cijfergegevens worden als bijlagen bij het verslag gevoegd.

1. ALGEMENE BESPREKING

A. INLEIDING DOOR DE GEMEENSCHAPSMINISTER VAN ONDERWIJS

1. Algemene opmerkingen

Enkele maanden terug heeft de Commissie voor Onderwijs en Vorming haar goedkeuring gehecht aan het decreet betreffende de universiteiten in de Vlaamse Gemeenschap. Het ontwerp van decreet dat de Gemeenschapsminister nu aan de Commissie voorlegt, kadert eveneens in de passus van het Vlaams regeerakkoord van 2 februari 1989 die stelt dat het toekomstig onderwijsbeleid de finaliteit van het universitair onderwijs, het hoger onderwijs van het lange type (HOLT) en dat van het korte type (HOKT) nauwkeurig zal bepalen alsook samenwerkingsvormen tot stand zal brengen. Eveneens werd het organiseren van bruggen tussen de verschillende onderwijstypes voorop gezet. Bovendien stelt het regeerakkoord een decretale regeling van de structuur van het hoger kunstonderwijs (HKO) in het vooruitzicht.

Ter uitvoering van het regeerakkoord werd aan de Vaste Raad, zijnde het hoogste adviesorgaan voor het hoger onderwijs, opdracht gegeven de 'eigenheid' van die verschillende onderwijstypes vast te leggen. Verder werd binnen het Fonds voor Kollektief Fundamenteel Onderzoek (FKFO) op ministerieel initiatief een onderzoek verricht naar de mogelijke bruggen tussen de verschillende types van hoger onderwijs. Ten slotte heeft ook de Hoge Raad voor het Artistiek Hoger Onderwijs zijn advies uitgebracht over de klassering van het HKO.

Al deze adviezen zijn in zeer grote mate terug te vinden in het ontwerp van decreet dat de Gemeenschapsminister nu aan uw Commissie voorlegt.

Het zojuist aangehaalde decreet betreffende de universiteiten in de Vlaamse Gemeenschap is een tweede belangrijke reden waarom de Gemeenschapsminister nu het ontwerp van decreet betreffende de hogescholen indient. De universiteiten beschikken vanaf 1 oktober over een nieuwe regelgeving die de betrokken instellingen moet wapenen naar de toekomst toe. Een vergrote autonomie gekoppeld aan een evenredige responsabilisering vormt het uitgangspunt. Niets houdt de Gemeenschapsminister tegen dit principe ook toe te passen op onze hogescholen. Daarnaast houdt het universiteitendecreet ook een aantal bepalingen in die de soms delicate afbakening van het terrein van beide types van hoger onderwijs aanbelangen. Het is dan ook vanzelfsprekend dat een decreet op de hogescholen diende te volgen om op deze instellingen dezelfde mogelijkheden en afbakeningen te kunnen toepassen. Met dit ontwerp-decreet wordt het hoger onderwijs in de produktontwikkeling, de muziek, de beeldende kunst, de dramatische kunst en de audiovisuele kunst meteen ondergebracht in het HOLT. Na meer dan twintig jaar, na talrijke adviezen komt er daarmee een einde aan de

onduidelijkheid en de verwarring waarvan de studenten, het personeel en de instellingen steeds meer het slachtoffer werden. Ook dit hoger onderwijs vergt een lange en intensieve vorming. Het verwerven van technische vaardigheid, het begeleid rijpingsproces en de ontwikkeling van de creativiteit vergen tijd en veronderstellen een intellectuele en vaak ook wetenschappelijke bagage en ontwikkeling welke overeenstemmen met deze van het HOLT. Ook op intellectueel vlak is het verwerven van een artistieke expressievorm vergelijkbaar met ander hoger onderwijs. Daarom wordt ook dit hoger onderwijs ingedeeld bij HOLT en is als dusdanig hoger onderwijs van academisch niveau. Daarmee wordt het in lijn gesteld met het HKO van vrijwel alle EG-landen, waar het HKO al dan niet de jure van universitair niveau is.

Ten slotte worden in dit ontwerp van decreet enkele zeer belangrijke beleidsbeslissingen gerealiseerd die naast de hogescholen ook voor het HOKT belangrijk zijn. Het hoger onderwijs in de dans krijgt via dit ontwerp van decreet na een jarenlange experimentele fase bestaansrecht en krijgt zo zijn plaats binnen het onderwijslandschap. Met het graduaat interieurvormgeving wordt duidelijkheid gebracht in de verwarring rond de opleiding tot binnenhuisarchitect. Dit graduaat staat naast de specialisatie interieurarchitect binnen het studiegebied architectuur.

Voor de eerste keer wordt de basis gelegd van de sociale voorzieningen in het niet-universitair hoger onderwijs (NUHO). Tot op heden waren de sociale voorzieningen door de overheid gefinancierd, enkel weggelegd voor de universiteiten. Deze ongelijkheid is niet alleen moeilijk te verdedigen, ze remt ten onrechte de verdere democratisering van het hoger onderwijs in Vlaanderen.

Ook wordt met dit ontwerp van decreet het omstreden inschrijvingsgeld voor het niet-universitair onderwijs afgeschaft.

2. De ontwikkeling van de hogescholen

Midden de jaren zeventig telde het hoger onderwijs van het lange type ongeveer 10.000 studenten. Een langzame stijging zette zich verder door, tot in het begin van de jaren tachtig dit type van hoger onderwijs een sterk versnelde stijging kende van het aantal studenten.

Vorig academiejaar werd de kaap van de 25.000 ruim overstegen. Hiermee is het HOLT, in termen van studenten, het meest succesvolle type van hoger onderwijs. De verdeling tussen de verschillende studiegebieden kan als volgt worden getypeerd : 1.500 in de architectuuropleidingen, 4.000 in de hogescholen voor vertalers- en tolken, 7.500 in de economische opleidingen en 13.500 in de industriële hogescholen. Hierbij valt de hoge vlucht van de economische opleidingen de laatste jaren bijzonder in het oog.

Over dezelfde periode is het personeelsbestand ook toegenomen tot ongeveer 2.000 personeelsleden voor dit academiejaar. Het aantal instellingen daarentegen is licht teruggelopen over de jaren, zodat de gemiddelde bezetting rond de 1.000 studenten bedraagt. De Hogere Zeevaartschool Antwerpen/Oostende vormt, gezien de uiterst specifieke opleiding, wel een uitzondering hierop.

De instellingen die de studiegebieden uit het HOKT inrichten tellen samen ongeveer 5.500 studenten en kennen dezelfde stijgende trend als de andere instellingen van het HOLT.

Vooral de toegepaste kunsten en de audiovisuele kunst genieten een buitengewone belangstelling.

3. De hogescholen gesitueerd binnen het hoger onderwijs

In het advies over de eigenheid van de verschillende types van hoger onderwijs spreekt de Vaste Raad zich duidelijk uit voor enerzijds het streven naar een grote eenheid binnen het hoger onderwijs en anderzijds een verantwoorde differentiëring.

Terecht merkt de Vaste Raad ze vooraf op dat elke precieze aflijning onmogelijk is en de praktijk altijd genuanceerder zal blijven dan elke theoretische benadering. Daarenboven lijkt het de Gemeenschapsminister zeer belangrijk dat men zich zeer goed bewust is van het feit dat een serene behandeling enkel mogelijk is als afstand wordt gedaan van elk hiërarchisch denken. Het maken van onderscheid leidt al vlug tot denken in niveaus, waar vervolgens termen als beter en waardevoller worden aan verbonden.

De Gemeenschapsminister wenst echter zeer nadrukkelijk te stellen dat het definiëren van een eigenheid van een bepaald type van onderwijs, specificeren betekent en nooit een appreciatie-oordeel kan bevatten.

Elke poging om de verschillende types van hoger onderwijs te omschrijven kan enkel slagen wanneer hierbij uitgegaan wordt van de student. De specificiteit van de studenten binnen bepaalde vormen van hoger onderwijs vormen de concrete afspiegeling van de eigenheid van de betrokken opleiding. In functie van de studenten zal bijgevolg het onderwijsaanbod verschillen, de organisatie van het onderwijs met inbegrip van de didactische aspecten kan verschillen en ten slotte zal de relatie tussen het onderwijs, het wetenschappelijk onderzoek en de beroepsrealiteit voor een differentiëring zorgen.

Nochtans moet elke beleidsbeslissing op het gebied van het hoger onderwijs uitgaan van de gemeenschappelijke eigenheid van het hoger onderwijs en niet van het streven naar afgesloten en uiteindelijk opgesloten onderwijstypes. Het bevestigen van een gemeenschappelijke basis van het hoger onderwijs vormt uiteraard een belangrijke premisse voor alle toekomstige samenwerking.

Deze gemeenschappelijkheid is het duidelijkst gerealiseerd in de toelatingsvoorwaarden. Het is de uitdrukkelijke bedoeling van de Gemeenschapsminister geweest om de toelatingsvoorwaarden voor alle vormen van hoger onderwijs gelijk te maken.

De gerealiseerde verlenging van de leerplicht heeft dit mogelijk gemaakt en de decretale basis is uitgewerkt in het decreet betreffende de universiteiten in de Vlaamse Gemeenschap.

De algemene regeling voor de toelatingsvoorwaarden heeft er ons niet van weerhouden rekening te houden met de specifieke vereisten van de artistieke studiegebieden, waar de artistieke toelatingsproef behouden blijft. De eigenheid van de hogescholen dient vooral te worden gezocht in het geëigende onderwijs dat wordt verstrekt. In het beroepsprofiel van de afgestudeerden ligt de klemtoon op het uitvoeren van conceptuele en creatieve taken, de transpositie en de realisatie van onderzoeksresultaten en op opdrachten die een zeer hoge technische deskundigheid vereisen. Derhalve bestaat ook in het HOLT een nauwe band tussen het onderwijs en de wetenschap. Weliswaar behelst dit niet het abstractieniveau vereist in het universitair onderwijs door de intense wisselwerking tussen het onderwijs en het wetenschappelijk

onderzoek. De studenten worden niet zozeer opgeleid om zelf wetenschappelijk onderzoek te doen dan wel om relevante toepassingen van fundamenteel onderzoek op te sporen en om de resultaten te toetsen aan de realiteit. Tijdens deze opleiding wordt een nauw contact met de beroepsrealiteit vooropgesteld. Het uitwerken van een opleiding die een nauwe binding met de wetenschap als met de beroepswereld realiseert, veronderstelt uiteraard een voldoende brede algemene vorming als fundament.

Het HOLT situeert zich in een reëel spanningsveld. Enerzijds bestaan er feitelijke verschillen tussen het universitair onderwijs en het HOLT, bijvoorbeeld op het vlak van statuut en regelgeving, de beschikbare middelen en de reeds vermelde specificiteit van het verstrekte onderwijs. Anderzijds heeft de wetgever de kwaliteit van deze opleidingsvorm willen onderstrepen door ze de kwalificatie van universitair niveau te geven. Het HOLT staat op een aantal formele terreinen op gelijke voet met het universitair onderwijs : studieduur (2 cycli), toelatingsvoorwaarden tot de studie, bekwaamheidsbewijzen voor het onderwijzend personeel.

In deze context situeert zich de mogelijkheid tot onderzoek door instellingen van universitair niveau. Het behoort tot de specifieke deskundigheid van deze instellingen en hun docenten om onderzoeksresultaten bruikbaar en rendabel te maken. Deelname aan onderzoek kan tot de opdracht van het onderwijzend personeel worden gerekend. Nochtans blijft de Gemeenschapsminister van mening dat wetenschappelijk onderzoek binnen de hogescholen niet door de gemeenschaps-overheid verantwoordelijk voor onderwijs, moet worden bekostigd. De universiteiten zijn de enigen die de beperkte budgetten voor fundamenteel onderzoek binnen de begroting voor onderwijs kunnen claimen. Dit neemt niet weg dat zij in samenwerking met de hogescholen bepaalde fondsen gezamenlijk gebruiken of dat de hogescholen door derden gefinancierd onderzoek opzetten.

4. Een toekomstgerichte onderwijs- en opleidingswetgeving

Het ontwerp van decreet dat de Gemeenschapsminister hier aan de Commissie voorlegt, houdt een aantal belangrijke innovaties in voor de hogescholen.

Ten eerste, de zending van de hogescholen wordt duidelijk gesteld, waarbij het advies van de Vaste Raad in decretale tekst wordt omgezet. Hiermee zal eindelijk de terreinafbakening tussen de verschillende vormen van hoger onderwijs mogelijk worden, zonder daarom verstikkend te werken en immobilisme te veroorzaken naar de toekomst toe.

Ten tweede, heel wat bepalingen in dit decreet kunnen worden geklasseerd onder de titel academische vrijheid. De hogescholen hebben uit het verleden een ontwikkeling gekend die sterk analoog lag met diegene van de universiteiten, maar doordat de hogescholen in veel gevallen een andere ontstaansgeschiedenis gekend hebben en tot het schoolpact-onderwijs worden gerekend, worden ze gevat in een regelgeving die soms meer aansluit bij het secundair onderwijs dan wel bij het universitair onderwijs.

In dit ontwerp van decreet wordt hieraan duidelijk een einde gesteld. De hogescholen krijgen een programmavrijheid zoals de universiteiten. Hetgeen ook een verhoogde responsabilisering veronderstelt. Ze kunnen autonoom hun opleidingsprogramma's samenstellen. Daarop aansluitend krijgen ze ook de mogelijkheden, zoals geboden aan de uni-

versiteiten, om hun opleidingen aan te bieden hetzij voltijds dan wel deeltijds, hetzij in contactonderwijs dan 'wel met behulp van afstandsonderwijs.

Daarnaast beschikken de instellingen over een **program-meervrijheid** binnen het toegewezen studiegebied. In de toekomst ligt het bijgevolg volledig aan de hogescholen zelf welke opleidingen zij wensen aan te bieden, binnen de mogelijkheden van het ambtenpakket of in de nabije toekomst, binnen mogelijkheden van de toegekende financiële enveloppe.

Precies doordat in dit ontwerp van decreet een grote academische vrijheid wordt gegeven aan de hogescholen is het mogelijk de hogescholen die de artistieke studiegebieden inrichten in dit ontwerp van decreet op te nemen. Op deze wijze kan het HKO zijn eigen specificiteit behouden en zelfs nog meer dan in het verleden accentueren, vermits de **programmatorische vrijheid** veel groter wordt. Dit veronderstelt evenwel dat de nog uit te werken financiële enveloppe rekening houdt met de specifieke vereisten van dit onderwijs.

Dit betekent ook dat de kwaliteitscontrole niet langer mogelijk is binnen het huidige inspectiesysteem. De hogescholen zullen dan ook, wat de kwaliteitscontrole betreft, op volledig gelijke voet met de universiteiten worden behandeld. De hogescholen zullen in de eerste plaats zelf, in gemeenschappelijk overleg, moeten instaan voor de kwaliteitscontrole. Een *post factum* controle door de overheid zelf opgezet, blijft zeker mogelijk en de nodige sanctiemaatregelen worden bijgevolg voorzien.

Deze autonomie zal ook voor de studenten duidelijk voelbaar worden daar de hogescholen volledige autonomie hebben voor het invullen van het onderwijs- en **examenreglement**. Het ontwerp van decreet legt, net zoals voor de universiteiten, duidelijk vast hetgeen door de instellingen moet worden geregeld. De concrete invulling ligt volledig binnen de beslissingsmacht van de hogescholen zelf.

Ten vierde, de bruggenproblematiek voor de studenten en de uitwisselingsmogelijkheden voor de personeelsleden wordt in dit ontwerp van decreet geregeld. De hogescholen zullen niet langer wettelijke **barrières** op hun weg vinden om de uitdagingen die een Europa zonder onderwijsgrenzen met zich meebrengt, aan te kunnen.

Ten vijfde, in dit ontwerp wordt de basis gelegd voor de globale financiering van de hogescholen, de zogenaamde **enveloppefinanciering**. Gezien de complexiteit van deze materie, vooral gekenmerkt door een verleden dat vanuit totaal andere uitgangspunten de financiering regelt, lijkt het de Gemeenschapsminister dan ook meer dan noodzakelijk om een ambtelijke commissie te belasten met het uitwerken van deze nieuwe financieringswijze. Het is overduidelijk dat deze problematiek nauw verbonden is met het personeelsstatuut en het medezeggenschap. De voorziene termijnen in het ontwerp van decreet garanderen dat deze essentiële innovatie geen dode letter zullen blijven.

Het overgaan naar een objectieve, forfaitaire en globale financiering is noodzakelijk voor de verdere ontwikkeling van de hogescholen.

Het is dan ook de vaste overtuiging van de Gemeenschapsminister dat dit ontwerp van decreet voor de hogescholen noodzakelijk is om deze bloeiende instellingen voor hoger onderwijs de nodige verdere ontwikkelingskansen te bieden.

B. VRAGEN EN OPMERKINGEN VAN DE LEDEN

De Gemeenschapsminister heeft volgens uw verslaggever terecht gezegd dat het voorliggende ontwerp van decreet belangrijk is. Het huidige HOLT kende immers de laatste jaren een belangrijke groei. Het evolueerde van 10.000 tot 26.500 studenten. Het ontwerp sluit aan bij de herstructurering van het onderwijs die de Vlaamse decreetgever de laatste jaren heeft doorgevoerd en die recentelijk ook betrekking had op het hoger onderwijs.

Tijdens de besprekingen van het decreet betreffende de universiteiten in de Vlaamse Gemeenschap is in de Commissie reeds gepleit voor een decretale regeling voor het HOLT. Met het ontwerp-decreet dat nu voorligt wordt een zekere gelijkheid met de universiteiten tot stand gebracht, zij het dat rekening werd gehouden met een aantal elementen die specifiek zijn voor het HOLT.

Wanneer men het heeft over het HOLT dan wordt traditioneel gedacht aan de opleidingen tot architect, vertaler-tolk, industrieel ingenieur of aan opleidingen aan de handels-hogescholen.

Met dit ontwerp van decreet worden een aantal nieuwe richtingen toegevoegd aan het HOLT.

De spreker zou graag het aantal studenten ingeschreven voor de nieuw opgenomen richtingen vernemen en dit opsplitsen per studiegebied.

Er zijn ongetwijfeld redenen om deze studiegebieden te rangschikken binnen het HOLT, maar dan stelt zich wel het probleem van de kwaliteit.

Een grote zorg binnen de organisatie van het hoger onderwijs moet de kwaliteitsbewaking zijn. Dit geldt niet alleen voor die instellingen die nu in het HOLT worden geïntegreerd, maar voor alle instellingen van het hoger onderwijs.

De spreker pleit er voor om in het HOLT een rationalisatie en programmatie door te voeren. Met de vernieuwing die nu wordt ingevoerd had men gelijk de rationalisatie en de programmatie kunnen doorvoeren. Er wordt weliswaar met dit ontwerp-decreet een aanzet gegeven, maar de eigenlijke programmatie en rationalisatie is er nog niet.

Dit lijkt toch noodzakelijk aangezien de kwaliteitsbewaking nu voor een deel wordt overgelaten aan de scholen zelf.

Een min of meer analoog probleem doet zich voor wat de architectenopleiding betreft. Binnen die opleiding kan men architect of binnenhuisarchitect (nu interieurarchitect) worden. In het verleden is nochtans altijd gezegd dat er een niveauverschil was tussen de architecten en de binnenhuisarchitecten, hoewel de opleiding parallel was uitgebouwd. Bij het gelijkschakelen van deze opleidingen moet de kwaliteit worden gewaarborgd door het optrekken van het niveau.

De spreker benadrukt dat ook van buiten uit over de kwaliteit moet worden gewaakt.

Hij heeft ook vragen bij de impact van het ontwerp van decreet op de diploma's. Zal er wat betreft de toegang tot

de administraties de facto een gelijkschakeling komen met de universitaire licentiaten ? Impliceert het **ontwerp-decreet** de volledige gelijkschakeling met als consequentie het probleem van de assimilatie ?

In het HOLT worden nu tien studiegebieden ondergebracht. Uw verslaggever wil weten hoe het nu zit met de andere opleidingen die nu nog worden gerangschikt binnen het HOKT, maar waarvoor wordt gevraagd ze in te delen bij het HOLT. Vanuit de sociale hogescholen is die vraag reeds gesteld. Sommigen pleiten er ten andere voor om het pedagogisch hoger onderwijs onder te brengen bij de universiteiten. Ook voor bepaalde sterk gespecialiseerde en technisch zeer hoogstaande opleidingen in verpleegkunde zou die overgang niet onlogisch zijn. Het spreekt vanzelf dat die redenering niet opgaat voor alle richtingen verpleegkunde.

De spreker benadrukt dat hij er niet voor pleit bepaalde HOKT-opleidingen te integreren in het HOLT. Dit mag alleen maar indien tegelijkertijd het opleidingsniveau wordt aanpast.

De Gemeenschapsminister heeft in zijn uiteenzetting gezegd dat er nu tussen de universiteiten en de hogescholen een parallellisme bestaat.

De verslaggever vraagt hoe men dit parallellisme juist moet begrijpen op het vlak van het wetenschappelijk onderzoek. Binnen hun onderwijsopdracht kunnen de HOLT-instellingen dus aan wetenschappelijk onderzoek doen in samenwerking met de industrie of de universiteiten. Het lid gaat akkoord met de stelling van de Gemeenschapsminister dat de gelden voor research niet mogen worden versnipperd, maar hij pleit toch voor ruime mogelijkheden inzake samenwerking.

Het tekort aan kredieten voor wetenschappelijk onderzoek is niet zozeer een Belgisch dan wel een Europees probleem.

Het ontwerp van decreet biedt niet de mogelijkheid voor HOLT-afgestudeerden om te doctoreren in de toegepaste wetenschappen. Het doctoraat veronderstelt fundamenteel onderzoek en moet dus volgens de Gemeenschapsminister worden voorbehouden aan de universiteiten.

Er pleit volgens de spreker veel voor deze stelling, maar het behalen door HOLT-afgestudeerden van een doctoraat aan de universiteiten hangt in belangrijke mate van de goodwill van de universiteiten. Hij toont zich voorstander om voor bepaalde sectoren, zoals bijvoorbeeld de industriële ingenieurs het doctoraat mogelijk te maken. Er moet op gewezen worden dat de HOLT-licentiaten in de handelswetenschappen of de HOLT-handelsingenieurs tot het doctoraat worden toegelaten. Doctoreren is volgens de spreker ook te beperkt wanneer men het verengd tot fundamenteel wetenschappelijk onderzoek.

Dat een regeling van de lerarenopleiding in het vooruitzicht wordt gesteld is positief. Het is niet wenselijk dat aan alle HOLT-instellingen een lerarenopleiding wordt aangeboden, maar de studenten van het HOLT moeten de mogelijkheid krijgen een lerarenopleiding te volgen. De aggregatieopleiding aan de universiteiten zal ten andere ook moeten worden aangepast.

Ten slotte wil de verslaggever weten wat de situatie is inzake de erkenning van de diploma's op Europees niveau. Betekent dit ontwerp van decreet een versteviging van onze positie op Europees vlak ? Men moet er over waken dat er geen belemmeringen worden ingevoerd voor de internationale erkenning.

Een ander lid beoordeelt het voorliggende ontwerp van decreet als onvolledig. Weliswaar wordt gepoogd met ver-

werking van de bestaande regelgeving te komen tot een **har-**monisering, doch voor een aantal fundamentele punten zoals de financiering, het statuut van het personeel, de rationalisatie en de programmatie van de instellingen, de lerarenopleidingen en de sociale toelagen wordt niet in een regeling voorzien. Het uitwerken van deze regelingen wordt overgelaten aan de in artikelen 33 en 49 vermelde ambtelijke commissies. In het ontwerp wordt veelvuldig verwezen naar toekomstige regelgevingen met afzonderlijke decreten en in talrijke artikelen vindt men de uitdrukking „in afwachting van”.

Eén jaar geleden voerden de studenten van de instellingen van het hoger onderwijs buiten de universiteit acties. De Gemeenschapsminister beloofde volgens de spreker toen om de sociale toelagen uit te breiden tot het HOBV. Op een ogenblik dat de legislatuur op haar einde loopt hebben de studenten alleen een ambtelijke commissie gekregen. Het is niet duidelijk hoe die problematiek zal evolueren.

De redactie van het voorliggende ontwerp van decreet is voorafgegaan door een consultatie van de betrokken sector. Er wordt volgens het lid te weinig rekening gehouden met de opmerkingen van de betrokkenen. Zo worden de vertalers-tolken bijvoorbeeld niet gevolgd wat de terminologie van hun studiegebied betreft.

Een aantal studiegebieden die vroeger niet tot het hoger onderwijs van het lange type behoorden, worden nu wel binnen het HOLT gerangschikt. Voor die klassering bestaan ongetwijfeld een aantal redenen, maar de spreker zou die graag vernemen. Hij vraagt zich ook af of die rangschikking bepaalde zaken, bijvoorbeeld op het vlak van de sociale toelagen, niet zal bemoeilijken.

Het doctoreren blijft een moeilijk punt. Met dit **ontwerp-**decreet wordt het niet mogelijk te doctoreren aan de instellingen van het HOLT. De HOLT-afgestudeerden moeten zich wenden tot de universiteiten en blijven zo in zekere mate afhankelijk van de welwillendheid van deze instellingen.

Het voorliggende ontwerp van decreet biedt evenmin een oplossing voor het probleem van de democratisering van het hoger onderwijs. Ter zake kan een analoge kritiek worden geuit als bij de bespreking van het decreet betreffende de universiteiten in de Vlaamse Gemeenschap. De toegang wordt nog altijd beperkt door financiële en sociaal-culturele drempels. Weliswaar is het inschrijvingsgeld afgeschaft, doch sommige scholen vragen nu zelf een verhoogd inschrijvingsgeld.

Meer en meer ontstaat een grensvervaging tussen het academisch niveau en de academische graad. Men zou volgens het lid kunnen spreken van technische universiteiten, naast de gewone universiteiten. De indruk ontstaat dat de onderliggende reden is het goedkoper zijn van de instellingen van het HOLT. Er zit een grond van waarheid in de stelling dat het HOBV een soort van wit produkt is.

Het studiepuntenstelsel is niet concreet uitgewerkt. De spreker wil van de Gemeenschapsminister vernemen wat de consequenties zijn op het internationale vlak van deze nieuwe regeling.

De aan de instellingen verleende autonomie en het aspect kwaliteitsbewaking zijn twee belangrijke en door de fractie van de spreker positief geëvalueerde elementen. Wel moet de onvolledige uitwerking en het overhaast voorleggen van dit ontwerp-decreet aan de Vlaamse Raad worden betreurd.

Een ander lid meent dat de Gemeenschapsminister in de koelte van de nazomer stommelings probeert het ontwerp van decreet betreffende de hogescholen in de Vlaamse Gemeenschap door de Commissie voor Onderwijs en Vorming van de Vlaamse Raad te sluizen. Hoewel het ontwerp in middens van studenten, docenten en directies veel heibel heeft veroorzaakt, wil men nu om het weerwerk van de buitenwereld tot een minimum te herleiden, het ontwerp in alle stilte behandelen.

De spreker meent uit de interventies van de vorige sprekers een grote onwennigheid ten opzichte van het ontwerp-decreet te kunnen ontwaren en hij meent dat die onwennigheid vanuit de bestaande politieke situatie te begrijpen is.

Die onwennigheid is ingebouwd in de wijze waarop het ontwerp-decreet is geconcipteerd. Het is immers een intentie-decreet. Er wordt herhaaldelijk verwezen naar toekomstige decretale regelingen. Met dit ontwerp wordt een kader opgelegd, waarvan de uitvoering in belangrijke mate zal moeten gebeuren tijdens een volgende legislatuur. Dit is volgens het lid onwettelijk.

Na de verkiezingen zal men worden geconfronteerd met een overgangsexecutieve en de spreker vraagt zich af op die in staat zal zijn om de uitwerking van het voorliggende te realiseren. Het lid heeft ter zake de grootste twijfels. Hier wordt voor een fundamenteel ingrijpen in onze onderwijsstructuren een hoogst merkwaardige manier van werken gevolgd.

Het lid vraagt zich af waartoe dit ontwerp-decreet zal leiden. Voor de toekomst wordt een belangrijke structuur uitgetekend, maar men beseft daar nog niet de consequenties van. Er is geen rationalisatie- of programmatieplan. Het doel is vastgelegd, maar nog niet de middelen die daarvoor nodig zijn. Dit stemt de spreker ongelukkig, zeker als men beseft dat het HOBU en het HOLT in het bijzonder een sector in volle ontwikkeling is.

Het ware beter geweest alles te regelen in een groot decreet : de structuur, de rationalisatie en de programmatie en de financiering. Dit heeft als voordeel dat er duidelijkheid wordt gecreëerd en dat de realisatie van de doelstellingen niet afhankelijk wordt gemaakt met het akkoord van toekomstige decreetgever.

Het zou goed geweest zijn mochten de leden van de Commissie voorafgaandelijk over een overzicht zouden hebben beschikt van de HOLT-scholen en de door hen aangeboden opleidingen.

Met dit ontwerp van decreet worden de HOLT-scholen volgens het lid pseudo-universiteiten. De spreker heeft het daar lastig mee. Hij vreest dat in het verlengde van de grote belangstelling van Nederlandse studenten voor de Antwerpse universitaire instellingen, ook de HOLT-scholen zullen worden geconfronteerd met een explosie van Nederlandse belangstellenden. Dit kan voor moeilijkheden zorgen.

De Gemeenschapsminister heeft volgens het lid zelf verwezen naar het spanningsveld tussen de universiteiten en het HOLT. Met dit ontwerp zal dit spanningsveld nog toenemen, aangezien aan de HOLT-scholen de kwalificatie „van academisch niveau” wordt gegeven. Wordt daarmee de eigenheid van het HOLT niet aangetast en hoe zal men dan de verhouding met het HOKT zien ? Met dit ontwerp zal de spanning tussen de diverse componenten van hoger onderwijs niet worden geneutraliseerd, wat nochtans de bedoeling was.

Met betrekking tot de financiering is feitelijk niets geregeld. Dat is de zwakke kant van het voorliggende decreta-

le initiatief. Er zou toch in een minimale financieringsregeling moeten zijn voorzien. Men moet toch kunnen weten of datgene wat ter stemming wordt voorgelegd wel financieel haalbaar is. Anders zijn budgettaire verrassingen zeker niet uitgesloten. De financiële toestand van de Vlaamse Gemeenschap is anders niet van dien aard om veel financiële risico's te nemen.

Het uitgangspunt inzake het wetenschappelijk onderzoek is dat er nooit middelen zullen genoeg zijn. De logische conclusie is dus volgens het lid dat de bestaande middelen zo goed mogelijk moeten worden gepend.

Eenzijds wil men in dit ontwerp aan de hogescholen de kwalificatie universiteit geven, maar anderzijds reserveert men het wetenschappelijk onderzoek voor de universiteiten. Bovendien is men te weinig vergewoond met betrekking tot de samenwerkingsmogelijkheden tussen universiteiten en hogescholen. Er diende meer overleg te zijn gebeurd over hoe dit systeem in de praktijk zal werken. Die samenwerking is vrij essentieel. Indien geen echte samenwerkingsverbanden kunnen worden gegarandeerd, is de opdracht inzake het projectmatig onderzoek zeer twijfelachtig.

De inschakeling van het HKO in dit ontwerp van decreet voelt volgens de spreker eveneens onwennig aan. Het ware beter geweest twee afzonderlijke regelingen uit te werken.

De vertaling van de graadsbenamingen naar het universitaire niveau toe roept bij de spreker ook vragen op. Zal dit op binnenlands vlak moeten leiden tot een assimilatie ? Men dreigt te evolueren naar een toestand waarbij iedereen die geen licentiaat is dreigt behept te zijn met een minderwaardigheidscomplex. Er ware beter een onderscheid gemaakt tussen de door de universiteit en de hogescholen verleende graden.

Ten slotte meent de spreker dat in het ontwerp te veel onopgeloste vragen opduiken, die de verwezenlijking ervan onzeker maken.

Een ander lid meent dat hij op het voorliggende ontwerp van decreet een andere kijk heeft dan de twee vorige sprekers. Hij zegt verheugd te zijn dat er voor het HOLT eindelijk een decreetale regeling komt. Deze regeling ligt in de lijn die reeds werd gevolgd bij het decreet betreffende de universiteiten in de Vlaamse Gemeenschap. De studieduur wordt op een analoge wijze ingedeeld, dezelfde toelatingsvoorwaarden worden opgelegd, de opdrachten — zijnde onderwijs, onderzoek en maatschappelijk dienstverlening worden gelijklopend bepaald enzovoort.

De wet van 7 juli 1970 op het hoger onderwijs was een belangrijke wet. Deze wet was een eerste stap in de erkenning van het HOLT, doch hij bood nog geen voldoende oplossing. Bepaalde richtingen werden niet geklasseerd, wat een aantal problemen veroorzaakte, onder meer in de HKO-opleidingen.

Met dit ontwerp van decreet wordt verder gebouwd aan de weg die met de wet van 7 juli 1970 is ingeslagen. Alle opleidingen binnen het HOBU worden gerangschikt. Ofwel behoren ze tot het HOLT, ofwel staan ze daar buiten en behoren ze tot het HOKT. De finaliteit van de verscheidene vormen van hoger onderwijs worden vastgelegd.

Er worden mechanismen uitgewerkt zodat overlappingen binnen het hoger onderwijs worden uitgesloten. Nieuwe opleidingen kunnen worden georganiseerd, maar alleen indien ze elders in het hoger onderwijs niet worden aangeboden. Naar de toekomst toe schept dit ongetwijfeld mogelijkheden voor een rationalisatie van het hoger onderwijs.

Aan het principe van de uitreiking van de diploma's wordt niets gewijzigd. De wet van 7 juli 1970 blijft gewoon van toepassing. Dit betekent ook dat er geen mogelijkheid wordt geschapen om te doctoreren aan de instellingen van het HOLT. Hoewel het decreet betreffende de universiteiten in de Vlaamse Gemeenschap zou kunnen laten vermoeden dat een andere weg is ingeslagen, wordt met dit ontwerp van HOLT-decreet duidelijkheid gebracht.

De spreker wenst een eerste kritische bedenking te formuleren inzake de finaliteit van het pedagogisch hoger onderwijs. Hij vraagt zich af of het niet goed zou zijn aan de Vlaamse Onderwijsraad (VLOR) suggesties te vragen in verband met het pedagogisch hoger onderwijs (PHO) en meer bepaald over de vraag of deze vorm van hoger onderwijs bij het HOKT moet behouden blijven of elders dient te worden gerangschikt.

Om tot hoogleraar of docent te worden benoemd in het HOLT is een doctoraat vereist, maar de afgestudeerden van het HOLT kunnen dit niet aan het HOLT behalen, zodat ze aan de school waar ze zijn afgestudeerd, zelf niet kunnen doceren.

De reorganisatie van het pedagogisch hoger onderwijs wordt volgens de spreker op onderwijsvlak één van de grote uitdagingen van de jaren negentig.

Het feit dat deze problematiek hier niet wordt geregeld, doch met een afzonderlijk decreet, is positief te noemen omdat een globale oplossing wenselijk is.

Een tweede kritische opmerking maakt het lid bij het artikel over de inwerkingtreding. Normaal zou het goedgekeurde decreet in werking moeten treden op 1 september van dit jaar. Dit betekent dat aan de bepalingen terugwerkende kracht wordt verleend, wat bij de betrokken instellingen voor verwarring kan zorgen.

De spreker wil vervolgens de positieve aspecten van het ontwerp van decreet benadrukken.

Daartoe behoren het vastleggen van de studiegebieden en het rangschikken van de opleidingen produktontwikkeling, de muziek, de beeldende kunst, de dramatische kunst en de audiovisuele kunst binnen het HOLT.

Belangrijk is ook de regeling van de architectuuropleidingen en de integratie van de opleiding tot interieurarchitect binnen die architectuurvorming. Dit betekent dat de architectuurscholen die opleiding mogen aanbieden.

Aandacht verdient ook de terminologie inzake de opleiding tot vertaler-tolk. Het lid wil wel weten of met deze terminologie „vertaalkunde” zekerheid wordt bereikt dat geen overlappings zullen ontstaan met het door de universiteiten ingericht onderwijs.

Eveneens positief evalueert de spreker de bruggen die worden gecreëerd en de regeling die is uitgewerkt inzake de toelatingsvoorwaarden. Die voorwaarden zijn dezelfde als die voor de universiteiten, tenzij voor die studiegebieden waar specifieke kwaliteitsvereisten zijn aangewezen. Zo is het bijvoorbeeld normaal dat voor een opleiding in de nautische wetenschappen specifieke technische vaardigheden en medische geschiktheidseisen worden geveerd. Dit geldt ook voor de artistieke richtingen. Er is met betrekking tot de toelatingsvoorwaarden in een coherent systeem voorzien.

Het studiepuntenstelsel zal het organiseren en het toepassen van bruggen tussen universiteiten, HOLT en HOKT ver-

gemakkelijken. Dit is vooral van belang voor die studenten die vaak om sociale redenen niet in de mogelijkheid zijn om een jaar over te zitten.

De invoering van de functie van ombudsman of ombudsvrouw moet eveneens worden toegejuicht. De invoering van een examenreglement samen met de functie van ombudsman of -vrouw zal de rechtspositie van de student ten goede komen. Het lid wil weten of de rol van de ombudsman of -vrouw beperkt blijft tot de examenregeling of dat een bemiddelend optreden verder kan reiken.

Met het voorliggende ontwerp van decreet wordt ook het overleg met de studenten — voor die zaken die hen rechtstreeks aanbelangen — in een gestructureerde vorm gegoten. Voor de instellingen van het Gemeenschapsonderwijs wordt wel een dubbel spoor gevolgd. Er is enerzijds de studentenraad, maar de studenten zijn anderzijds ook vertegenwoordigd in de lokale raden van de instellingen van het Gemeenschapsonderwijs.

Ook het aspect kwaliteitsbewaking is positief. Aan de instellingen wordt immers de verplichting opgelegd om voortdurend de kwaliteit van de werkzaamheden te beoordelen en dit zoveel mogelijk in samenwerking met andere instellingen en de betrokken beroepssectoren. Bovendien kan de Vlaamse Executieve aan een externe commissie van deskundigen de opdracht geven een kwaliteitscontrole door te voeren, maar dit alles met respect voor de ideologische, wetenschappelijke, pedagogische en artistieke vrijheid van de instellingen. Deze externe controlemogelijkheid vanuit het beleid is zeer belangrijk.

Het is volgens dit lid juist dat het voorliggende ontwerp van decreet inzake financiering en sociale toelagen grotendeels het karakter heeft van een intentieverklaring, maar er kan niet worden ontkend dat het principe van een enveloppesysteem decretaal zal worden vastgelegd. De Executieve heeft gelijk wanneer ze stelt dat het geen eenvoudige zaak is om het financieringsstelsel zo maar te wijzigen. Het is niet mogelijk plots met forfaits te gaan werken. Het is noodzakelijk eerst de mensen in het veld te consulteren. De spreker is tevreden met de behoedzame wijze van invoering van het systeem van forfaitaire uitkeringen.

Er mag niet vergeten worden dat het eenvoudiger is het enveloppesysteem op de universiteiten toe te passen dan op het HOLT. De academische instellingen zijn immers grote gehelen, waarbij fluctuaties tussen verschillende faculteiten en departementen elkaar kunnen neutraliseren. Voor instellingen van het HOLT ligt dat veel moeilijker, omdat ze slechts één of een beperkt aantal opleidingen aanbieden. Een daling van het aantal studenten kan gevolgen hebben voor het bestaan van de instelling in haar geheel.

Eveneens positief te noemen is het bekijken van het statuut van het personeel en de rationalisatie en programmatie van de instellingen door een ambtelijke commissie. Met dit systeem zal men voor die aspecten kunnen komen tot een goed doordachte en globale visie.

Er is in het ontwerp van decreet in een tijdschema voorzien voor de werkzaamheden van die ambtelijke commissie. Zij dient binnen de zes maanden na de bekrachtiging van het decreet verslag uit te brengen aan de VLOR, die binnen de dertig dagen advies moet uitbrengen aan de Vlaamse Executieve. Een termijn van zes maanden voor een dergelijke belangrijke en enorme opdracht is niet te lang. De spreker vraagt zich af op die termijn zelfs niet wat te nipt is vastgesteld. Indien het voorziene tijdschema wordt gerespecteerd,

zal het mogelijk zijn de nieuwe regelingen toe te passen vanaf het jaar 1992-1993.

Eenzelfde redenering kan grosso modo worden ontwikkeld voor de sociale toelagen. Men is op dat vlak geconfronteerd met bepaalde situaties die historisch zijn gegroeid. Ter zake bestaan er tussen de verschillende hogescholen aanzienlijke verschillen. Met het voorliggende ontwerp van decreet wordt wel een aanzet gegeven voor de oplossing van dit probleem en het is in dat opzicht goed dat een afzonderlijke commissie deze problematiek onder de loep neemt.

Ten slotte wijst deze spreker nog op het belang van de afschaffing van de inschrijvingsgelden in het HOBU en de inspanningen die de Vlaamse Executieve zich op het budgettaire vlak heeft getroost om dit mogelijk te maken. Deze afschaffing is van belang voor de democratisering van het hoger onderwijs, vooral als men weet welke studenten vooral deze vorm van hoger onderwijs volgen.

Een ander lid vraagt naar cijfergegevens over het aantal studenten en het aantal personeelsleden in het HOLT, evenals dezelfde cijfers — zo mogelijk per instelling — met betrekking tot de instellingen van het HKO. De spreker wil weten of die gegevens ook beschikbaar zijn voor de scholen van het HOKT.

Het lid vraagt of de opdeling van het hoger onderwijs in drie niveaus, zijnde het academisch onderwijs georganiseerd door de universiteiten, het onderwijs van academisch niveau georganiseerd van het HOLT en ten slotte de opleidingen verstrekt door de instellingen van het HOKT, betekent dat de term HOBU zal verdwijnen.

De spreker wil ook informatie over de participatiegraad van de achttienjarigen aan de verschillende onderdelen van het hoger onderwijs, zijnde het academisch onderwijs, het HOLT en het HOKT.

Het HOBU zou goedkoop zijn in vergelijking met het secundair onderwijs en met het universitair onderwijs. Voor 1989 zou een leerling van het secundair onderwijs 170.000 frank per jaar kosten, een student aan een universiteit 340.000 frank per jaar, terwijl een student aan een HOBU-instelling de gemeenschap jaarlijks slechts 140.000 frank zou kosten. De spreker wil van de Gemeenschapsminister vernemen of deze cijfers kunnen worden gedifferentieerd naar gelang het studenten van het HOLT of van het HOKT betreft.

Hetzelfde lid vraagt ten slotte meer duidelijkheid in verband met de in het ontwerp van decreet in het vooruitzicht gestelde financieringsregeling en de rationalisatie en programmatie.

C. DOOR DE GEMEENSCHAPSMINISTER VAN ONDERWIJS VERSTREKTE CIJFERGEGEVENS

Voorafgaandelijk bezorgt de Gemeenschapsminister de commissieleden een overzicht van de onderwijsinstellingen van het HOLT, opgesplitst naar het net en met vermelding van het aantal studenten per instelling. Deze gegevens hebben betrekking op het academiejaar 1990-1991. Deze lijst wordt als bijlage 1 bij het verslag gevoegd. Deze gegevens worden ook verstrekt voor het HKO (bijlage 2).

Wat de vraag betreft over de participatiegraad van de achttienjarigen aan de diverse vormen van hoger onderwijs, verwijst de Gemeenschapsminister naar de informatieve gegevens omtrent de aanwezigheid van de sociaal-professionele categorieën in het hoger onderwijs en de spreiding van de HOLT-instellingen die het resultaat zijn van het onderzoeksrapport „De democratisering van het HOBU” van KUL-professor Lammertyn. Deze documentatie wordt als bijlage 3 bij het verslag gevoegd.

Er werd een kaart gemaakt van de verspreiding van de hogescholen over de Vlaamse provincies (bijlage 3). Uit die kaart blijkt een ondervertegenwoordiging van West-Vlaanderen en een oververtegenwoordiging van Antwerpen.

Uit die cijfers blijkt dat het HOBU meer is gedemocratiseerd dan de universitaire opleidingen. Het schrappen van het inschrijvingsgeld in het HOBU is in dat opzicht van belang.

Inzake het aspect kostprijs benadrukt de Gemeenschapsminister dat de gemiddelde kostprijs per student van het HOBU, het HOLT of het HOKT weinig of geen betekenis heeft, vermits de kostprijs per studiegebied sterk varieert. Dat verschil wordt hoofdzakelijk bepaald door het verschil in vereiste personeelsomkadering. Een opleiding handelswetenschappen is in dat opzicht veel zuiniger dan een opleiding tot industrieel ingenieur of een artistieke opleiding. Hoe meer er noodzaak is aan een individuele begeleiding, hoe hoger de kostprijs van een opleiding is.

Binnen eenzelfde studiegebied is de kostprijs ook variabel. Een grote instelling is minder duur dan een kleine instelling. De samenstelling van het pedagogisch korps vastbenoemden of tijdelijken, docenten in voltijds ambt of deeltijdse specialisten (in cumul en dus laag betaald) bepaalt mee de kostprijs. De strategie van de inrichtende macht is ter zake niet zonder gevolgen. Ook moet worden opgemerkt dat in het Gemeenschapsonderwijs de werkingskosten anders worden berekend binnen de dotatie voor ARGO, terwijl in het gesubsidieerd onderwijs de tussenkomst voor de werkingskosten wordt beperkt tot een toelage. Voor een overzicht van de loonkost per instelling wordt verwezen naar de bijlage 4.

D. ANTWOORD DOOR DE GEMEENSCHAPSMINISTER VAN ONDERWIJS EN REACTIES VAN DE LEDEN

Wat de vragen omtrent de kwaliteitscontrole betreft, antwoordt de Gemeenschapsminister dat een regeling werd uitgewerkt analoog met die van het universiteitendecreet. De instellingen van het HOLT moeten zelf instaan voor die kwaliteitszorg, maar een externe controlemogelijkheid in opdracht van de Vlaamse Executieve is mogelijk. Deze zorg voor kwaliteitsbewaking werd ook verwoord naar het kunstonderwijs toe. Vandaar is expliciet voorzien in één jaar uitstel voor het uitwerken van de curricula in deze sector. Deze sector van het onderwijs was volgens de Gemeenschapsminister ongedefinieerd. Men heeft nu één jaar om de programma's vast te leggen.

Aan de kwaliteitszorg is ook de rationalisatie en de programmatie verbonden. Nieuwe opleidingen zijn slechts mogelijk na rationalisatie. Dit zal pas kunnen nadat de procedure die in artikel 33 van het ontwerp-decreet is opgenomen, zal zijn gevolgd. Het was op dit ogenblik niet mogelijk om een regeling inzake rationalisatie en programmatie uit te werken. Dit is begrijpelijk. In het artikel 33 wordt aan de ambtelijke commissie een opdracht gegeven om de rationalisatie uit te werken, evenals het statuut van het personeel en de financiering.

De Gemeenschapsminister bevestigt dat men tot een rationalisatie en programmatie zal moeten komen van het HOLT. In een aantal sectoren is reeds gerationaliseerd. Op dit ogenblik wordt bijvoorbeeld de architectuuropleiding slechts in drie scholen aangeboden. Per net is er één school. Bij een eventuele rationalisatie zal ook moeten worden rekening gehouden met de ruimtelijke verspreiding van de hogescholen over de provincies. De Gemeenschapsminister verwijst naar een kaart (bijlage 3).

Een lid heeft volgens de spreker door te verwijzen naar de richting interieurarchitect een goed voorbeeld gegeven van een niveauverhoging na integratie binnen het HOLT. Er wordt een gemeenschappelijke kandidatuur uitgebouwd in de richting architectuur. Dit is een goede aanpak die aanleiding geeft tot een niveauverhoging. Het is pas als men voor die gemeenschappelijke kandidatuur is geslaagd dat de richting interieurarchitect kan worden gevolgd als optie binnen het studiegebied architectuur. De richting interieurarchitectuur wordt dus een complementaire en volwaardige richting in het studiegebied architectuur.

De opleiding tot interieurarchitect moet duidelijk worden onderscheiden van de HOKT-opleidingen interieurvormgeving, die meer op het concrete zijn gericht, zonder dat het algemeen vormende en de wetenschappelijke basis in dezelfde mate aanwezig zijn als bij de HOLT-opleiding. De Gemeenschapsminister meent dat ter zake een goede oplossing is bereikt. De architectuuropleiding wordt thans georganiseerd aan drie architectuurscholen. Per net biedt één school de architectuuropleiding aan. Daarnaast bestaat in de diverse netten binnen het HOKT de opleiding interieurvormgeving. Deze opleiding moet vanzelfsprekend worden onderscheiden van het HOLT-studiegebied produktontwikkeling, dat meer is gericht op de industrie.

Wat het probleem van het civiel effect van de diploma's betreft, meent de Gemeenschapsminister dat in het openbaar ambt geleidelijk een gelijkschakeling is gebeurd tussen de diploma's uitgereikt door de universiteiten en die van de hogescholen. Voor een verdere assimilatie zal het advies worden ingewonnen van de VLOR.

In artikel 6 van het ontwerp-decreet worden tien studiegebieden vastgelegd. Er zal een ambtelijke commissie worden opgericht die onder meer het probleem van de studiegebieden kan bekijken. De wet van 7 juli 1970 betreffende het hoger onderwijs moet ten andere globaal worden herzien.

De Gemeenschapsminister benadrukt dat wordt vast gehouden aan de drie vormen van hoger onderwijs, de universiteiten, het HOLT en het HOKT, met elk een specifiek karakter. Het HOLT staat dicht bij de universiteiten dan het HOKT doch moet van deze beide vormen van hoger onderwijs duidelijk worden onderscheiden.

Een van de grote opdrachten voor de toekomst is het reorganiseren van de lerarenopleiding. Het is de persoonlijke overtuiging van de Gemeenschapsminister dat een onderscheid moet worden gemaakt tussen enerzijds de opleiding tot kleuterleider(ster) en onderwijzer(die niet op universitair basis moet worden verstrekt omdat op dat niveau — waar het wetenschappelijk onderzoek centraal staat — het moeilijk zal zijn de polyvalente en pedagogische kwaliteiten te verzekeren, en anderzijds het regentaat. Het regentaat is het kritieke punt. Men kan zich afvragen of deze opleidingsvorm in zijn huidige vorm behouden kan blijven, gelet op de nieuwe structuur van het secundair onderwijs. In dat opzicht is er zeker een behoefte om deze gehele problematiek opnieuw te bekijken met het oog op het optrekken van het peil en dit eventueel via de realiseren van een universitaire opleiding.

Over dit probleem wordt door een werkgroep, samengesteld uit vertegenwoordigers van de normaalscholen en de pedagogische faculteiten, studiewerk verricht. Deze materie is echter zo complex dat het niet mogelijk is om onmiddellijk een oplossing te bedenken. Dit wordt zowel voor de Executieve als voor de Vlaamse Raad een opdracht voor de volgende legislatuur.

De lerarenopleiding die in het studiegebied handelswetenschappen van het HOLT wordt aangeboden, blijft behouden. Voor de andere studiegebieden bestaat op dit ogenblik geen lerarenopleiding. Daarvoor zal een oplossing moeten worden gevonden. Men kan echter niet stellen dat de industriële wetenschappen van het HOLT de geëigende voorbereiding vormen voor een lerarenopleiding. Er dient aandacht te worden besteed aan de pedagogische en didactische kwaliteiten van de afgestudeerden. Het kan niet volstaan enkele cursussen te volgen.

Over de verhouding tussen de universiteiten en de hogescholen kan de Gemeenschapsminister het volgende verklaren. Het fundamenteel wetenschappelijk onderzoek is het specifieke en exclusieve terrein van de universiteiten. Het is niet mogelijk om de onderzoekskredieten voor fundamenteel onderzoek verder te versplinteren. Er moet integendeel meer aan interdisciplinair en interuniversitair onderzoek worden gedaan. Het interdisciplinair karakter is precies kenmerkend voor het universitair onderzoek.

In het voorliggende ontwerp van decreet en in het **universiteitendecreet** wordt daarenboven uitdrukkelijk in **samenwerkingsmogelijkheden** voorzien. Het door derden gefinancierd onderzoek is wel een terrein dat beslist kan worden betreden door de HOLT-instellingen. Zo werken instellingen als IMEC niet alleen samen met universiteiten, maar ook met hogescholen. Dit geldt ook voor andere gelijkaardige instellingen.

Doctoreren moet volgens de Gemeenschapsminister gebeuren aan de universiteiten. Doctoreren is de hoogste trap van het wetenschappelijk onderzoek. Met de bruggen vanuit het HOLT is het voor HOLT-afgestudeerden mogelijk een doctoraat te behalen. Het aanvaarden van het bestaan van twee vormen van doctoraat is verwerpelijk.

Een industrieel ingenieur kan via een brugjaar doctoreren in de wetenschappen. Het is dus niet noodzakelijk dat de omweg van burgerlijk ingenieur wordt gevolgd. Een brugjaar met een doctoraatsopleiding kan ook bestaan binnen de universiteiten.

Wat de plaats van het HOLT binnen het Europese kader betreft, antwoordt de Gemeenschapsminister dat de Europese richtlijnen worden nageleefd. Ter zake bestaan er geen problemen. In die richtlijnen wordt vooral gehandeld over de studieduur en slechts een bijkomende orde over de inhoud van de opleidingen. Er is over gewaakt dat het HOKT door de verlenging van de studieduur tot drie jaar ook op Europees niveau kan meespelen.

Men zal op Europees vlakken moeten evolueren naar afspraken tussen de instellingen in de verscheidene landen en dit op basis van geharmoniseerde regelgevingen die vertrekken van het autonomie van de instellingen. Tussen de verschillende Europese landen bestaan niveauverschillen, maar België overstijgt ongetwijfeld het gemiddelde.

Op de vraag of het voor bepaalde opleidingen van het HOKT mogelijk is om mits een aanpassing van het niveau te worden geklasseerd binnen het HOLT, antwoordt de Ge-

meenschapsminister het volgende. Met dit ontwerp van decreet worden de richtingen die op dit ogenblik tot het HOLT behoren in die rangschikking bevestigd en wordt het HKO in het HOLT geïntegreerd. De drie vormen van hoger onderwijs, namelijk academisch onderwijs, HOLT en HOKT, met elk hun eigen specificiteit worden overeenkomstig het regeerakkoord bevestigd. Het probleem van het opnemen van andere studiegebieden binnen het HOLT kan aan bod komen bij de herziening van de wet van 7 juli 1970 betreffende de structuur van het hoger onderwijs.

Er zal evenwel steeds behoefte zijn aan opleidingen die gericht zijn op praktijkvorming en op de vorming van middenkaders. Deze richtingen mogen zeker niet als minderwaardig worden beschouwd.

Een overgang van bepaalde opleidingen naar het HOLT wordt door de Gemeenschapsminister zeker niet uitgesloten, maar het HOKT zal altijd onmisbaar zijn. Het is mogelijk dat bij de herziening van de wet van 1970 bepaalde tussenniveau's worden gecreëerd. Er zal dan wel een zeer duidelijke aflijning tussen de verschillende vormen van hoger onderwijs moeten gebeuren.

Een lid merkt op dat men toch de poort niet volledig mag dicht doen, wat in het ontwerp van decreet wel gebeurt. Het zou wenselijk zijn dat hier duidelijk wordt bepaald dat een aanpassing van de studiegebieden door een eventuele overgang vanuit het HOLT mogelijk is. Indien men dit niet doet blokkeert men bepaalde evoluties die zich in de samenleving kunnen voordoen.

De Gemeenschapsminister meent dat niet het geval is. Met het voorliggende ontwerp van decreet wordt de bestaande situatie geconsolideerd. Bij nieuwe maatschappelijke noden kan opnieuw worden gelegifereerd. De nieuwe maatschappelijke behoefte zal moeten worden onderzocht indien zij zich manifesteert, maar men kan niet zonder meer opleidingen van het HOKT overbrengen naar het HOLT.

De opmerking van een lid als zou het ontwerp van decreet onvolledig zijn is, bestempelt de Gemeenschapsminister als juist, doch het is slechts een eerste maar niettemin zeer belangrijke stap in de decretale regelgeving van het hoger onderwijs. In het ontwerp-decreet wordt een opgave gegeven van een aantal decreten die moeten worden opgesteld en wordt ook de procedure aangegeven om tot de nieuwe regelgeving te komen. Dit is een correcte manier van werken. Het is niet mogelijk om al die problemen in één decretale regeling op te lossen. Men zou er nog jaren aan moeten werken en in afwachting daarvan het hoger onderwijs in de kou laten staan.

Met dit ontwerp wordt een decretale basis aangeboden, die ten andere ook budgettair wordt vertaald.

Wat het studiegebied vertaalkunde betreft, worden het bevoegdheidsterrein van de hogescholen enerzijds en de universiteiten anderzijds duidelijk afgebakend. Wat aan de hogescholen wordt aangeboden, kan niet aan de universiteiten worden gedoceerd en vice versa.

Een lid vraagt of een bovengrens is bepaald voor het inschrijvingsgeld dat de scholen aan de studenten kunnen vragen. Dit is volgens de Gemeenschapsminister niet het geval. Dit geld is bestemd voor de scholen zelf. Alle scholen van alle netten kunnen dit doen. Er moet wel worden op gewezen dat de inschrijvingsgelden in vergelijking met het buitenland zeer laag zijn, wat de aanwezigheid van veel Nederlandse studenten in onze scholen verklaard.

Op de opmerking van de vorige spreker dat enerzijds allerlei inspanningen worden gedaan inzake sociale voorzieningen, maar dat deze anderzijds te niet worden gedaan door het vragen van een verhoogd inschrijvingsgeld, reageert de Gemeenschapsminister met de vaststelling dat bij het vastleggen van die sociale voorzieningen met een eventueel inschrijvingsgeld moet worden rekening gehouden. Bij het vastleggen van de financiering zal ook het minimum en maximum inschrijvingsgeld analoog aan de universiteiten, worden vastgelegd.

Een lid heeft gepleit voor het aan de dag leggen van voorzichtigheid bij het invoeren van de enveloppefinanciering. Het invoeren van een dergelijke vorm van financiering is volgens de Gemeenschapsminister een zeer complexe zaak. Er bestaat een belangrijk structuurverschil tussen universiteiten en hogescholen. De eerste worden samengesteld uit meerdere faculteiten en departementen en kunnen gelden van de ene faculteit afleiden naar de andere. Dit is voor de HOLT-scholen meestal niet mogelijk, omdat meestal slechts opleiding in één studiegebied worden aangeboden.

Bij het opstellen van een enveloppefinanciering zal volgens de Gemeenschapsminister met de volgende principes moeten worden rekening gehouden :

- het aantal studenten, maar hierbij moet wel de vraag worden gesteld hoe men precies dit criterium zal vertalen naar de financiering toe. Een lineaire financiering lijkt aangewezen in het kader van de rationalisatie, doch voor de kunstopleidingen zal een ander systeem noodzakelijk zijn ;
- de aard van het studiegebied. Een opleiding tot bijvoorbeeld industrieel ingenieur zal duurder zijn dan een opleiding handelswetenschappen ;
- de samenstelling van het docentenkorps.

De Gemeenschapsminister benadrukt dat de HOLT-scholen zelf vragende partij zijn voor het voorliggende ontwerp van decreet en dit geldt voor de instellingen uit alle netten. Het voorliggende ontwerp-decreet is veel meer dan een intentiedecreet. Dit blijkt ten andere uit de ingediende amendementen. Het is een basisdecreet dat aan de hogescholen een vergelijkbare basis geeft als die welke de universiteiten werd verstrekt met het universiteitendecreet : er is de programmavrijheid, de studiegebieden worden bepaald, afgebakend en beveiligd, er is de kwaliteitsbewaking, er is de klassering van het HKO binnen het HOLT enzovoort. Voor bepaalde aspecten wordt alleen een aanzet gegeven : de rationalisatie en de programmatie, de financiering, het personeelsstatuut. Over deze punten moet nog studiewerk worden verricht. Daarvoor wordt een ambtelijke commissie opgericht die haar opdracht binnen vast bepaalde termijnen moet afwerken. Volgend jaar kan op basis van deze voorstellen decretaal werk worden geleverd.

Met de benaming pseudo-universiteiten die een lid aan de HOLT-instellingen heeft gegeven, kan de Gemeenschapsminister niet akkoord gaan. De HOLT-instellingen zijn geen universiteiten, maar wel instellingen van academisch niveau met de kenmerken die de Gemeenschapsminister in zijn inleidende uiteenzetting heeft vermeld. Dat er tussen beide terreinen een spanningsveld bestaat is juist, maar dit zal nooit volledig kunnen worden uitgesloten.

Er wordt geen nieuwe graad van licentiaat ingevoerd. De bestaande graden van licentiaat blijven behouden. In bepaalde HOLT-studiegebieden werd vroeger ook afgestudeerd met de graad van licentiaat. Er bestaan twee soorten van

licentiaten : academische licentiaten en licentiaten van academisch niveau. Wat zo was, blijft zo. Er verandert op dat vlak eigenlijk niets. Aan de afgestudeerden van het geïntegreerde HKO wordt de graad van meester toegekend. Dat daar in specifieke titels wordt voorzien is een goede zaak.

Op de vraag van een lid of de klassering van het HKO binnen het HOLT wel verantwoord is, reageert de Gemeenschapsminister met de vraag of wij wel voldoende waardering hebben voor kunst. Er wordt zeker geen fout begaan om onze kunsthogescholen te klasseren binnen het HOLT, vooral niet wanneer we hun niveau vergelijken met het buitenland. In het buitenland behoren sommige kunstopleidingen tot de universitaire opleiding. De Gemeenschapsminister geeft het lid wel gelijk indien hij zegt dat die klassering moet gepaard gaan met zekere aanpassingen die moeten leiden tot een niveauverhoging. Zo moeten bijvoorbeeld de curricula worden aangepast. Op artistiek niveau staan deze scholen zeer hoog, maar er zal meer aandacht moeten worden besteed aan een algemene vorming. Dit kan worden opgelost met de curriculumaanpassing.

De Gemeenschapsminister beaamt de door een lid vermelde positieve punten in het ontwerp van decreet : de afschaffing van het inschrijvingsgeld, het op touw zetten van de sociale voorzieningen, inhoudelijk worden sommige innovaties gerealiseerd. Dit zal ongetwijfeld bijdragen tot een revalorisatie van het HOBV. De realisatie van een aantal van die vernieuwingen zal stapsgewijs worden ingevoerd.

De in het ontwerp vermelde onderwijs- en examenregeling is volgens de Gemeenschapsminister van groot belang. De ombudsfiguur kan zich met meer dan examens inlaten. Hier wordt in meer voorzien dan wat in het universiteitendecreet is bepaald. Voor de scholen van het HOLT in het Gemeenschapsonderwijs zijn de studenten vertegenwoordigd in de lokalen raden en hebben zij daarmee beslissingsrecht. In het gesubsidieerd onderwijs kan de studenten via de studentenraad inspraak worden toegekend.

E. REPLIEKEN

Een lid blijft erbij dat het voorliggende ontwerp van decreet meer een intentiedecreet is dan een beleidsdecreet.

Wat de lerarenopleiding betreft merkt de spreker op dat wij met het regentaat op Europese vlak over een unieke opleidingsvorm beschikken. Men dient zich ter zake voor aantal zaken te hoeden. Ondanks de kwaliteit van de verstrekte opleiding heeft het regentaat het altijd moeilijk gehad zich te handhaven. De verlenging van de studieduur met een jaar heeft daar niet veel aan veranderd. Van die overschakeling naar een driejarige opleiding was meer verwacht. Indien men de miserabele inspanningen ziet die de universiteiten verrichten voor de pedagogische vorming, dan rijzen de haren ten berge wanneer dit wordt vergeleken met de vorming in het regentaat. Behoudens aan de Antwerpse universiteit wordt door de universiteiten aan de aggregatieopleiding onvoldoende aandacht besteed, met alle gevolgen van dien voor de kwaliteit van het onderwijs.

Hoewel al sinds meerdere jaren op deze situatie de aandacht wordt gevestigd, ook vanuit het beleid, stelt de spreker op dit vlak weinig verbetering vast.

Wanneer de spreker hoort dat men de normaalscholen wil rationaliseren, komt het hem toch voor dat voorrang moet worden verleend aan die instellingen die in het verleden

hebben bewezen een degelijke vorming te verstrekken aan toekomstige leerkrachten. Het rationaliseren van de normaalscholen mag bijgevolg geen reden zijn op het regentaat af te bouwen.

Hetzelfde lid heeft nog bedenkingen bij de in het ontwerp van decreet in het vooruitzicht gestelde financieringsregeling. Hij herhaalt dat dit het zwakke punt is van het **ontwerp-decreet**. Het antwoord van de Gemeenschapsminister heeft dit bevestigd en het scepticisme van het lid vergroot.

Het is eigenlijk noodzakelijk om voorafgaandelijk over de cijfergegevens inzake financiering te beschikken. Nu zit men met een budgettair risico. Het lid kan niet akkoord met het antwoord van de Gemeenschapsminister dat men bij het vastleggen van die enveloppefinanciering moeten uitgaan met bepaalde uitgavenpatronen van de instellingen. Men moet durven afstappen van bepaalde uitgavenpatronen die de instellingen tot een gewoonte hebben gemaakt. Wanneer men dit niet doet zal het, gelet op de grote verscheidenheid van de kosten, onmogelijk zijn deze te beheersen.

Het is eigenlijk noodzakelijk om te vertrekken van nul en een ideëel uitgavenpatroon vast te leggen, rekening houdend met de soort opleiding, de nodige infrastructuur enzovoort. Een dergelijke benadering is volgens de spreker dringend nodig. Voor het eerst wordt dit jaar voor meer dan tweehonderd miljard uitgegeven aan onderwijs in de Vlaamse Gemeenschap. Deze aangroei kan niet worden gehandhaafd. Er zal een ogenblik komen dat het uitgavenpatroon voor onderwijs zal moeten worden herzien.

De Gemeenschapsminister antwoordt dat precies de grote verscheidenheid in kostprijs een moeilijkheid vormt om een goed financieringsstelsel uit te werken. Er zijn de verschillen in netten en de verschillen volgens de grootte van de scholen. Hier stelt zich duidelijk een politiek probleem, dat reeds in de Executieve is besproken.

Vanuit budgettair oogpunt is het vaststellen van de enveloppefinanciering, met als norm de duurste opleiding, onmogelijk. De financiering zal moeten gebeuren aan de hand van objectieve criteria, waartoe men ten andere grondwettelijk is verplicht.

Met betrekking tot de lerarenopleiding denkt de Gemeenschapsminister persoonlijk dat het behoud van het regentaat, kan, indien het niveau wordt behouden. Hij herhaalt dat men zal moeten evolueren naar een systeem met twee soorten leraren : enerzijds zij die werken in het kleuter- en basis-onderwijs en die essentieel opvoeders en pedagogen zijn en anderzijds zij die in het secundair onderwijs lesgeven.

Met de universiteiten heeft de Gemeenschapsminister al veel geduld gehad inzake de aggregatieopleiding. De universiteiten hebben er niet veel van terecht gebracht. Er moet worden toegegeven dat de grootste inspanning is geleverd in Antwerpen. Positief kan ook de stap van de Gentse universiteit worden genoemd om een interfacultaire lerarenopleiding op te zetten, en de lerarenvorming niet meer over te laten aan de diverse faculteiten, wat aan de andere universiteiten wel nog gebeurt. Tussen de door de faculteiten geboden opleidingen bestaan grote verschillen in kwaliteitsniveau.

De Gemeenschapsminister gaat akkoord met de stelling van het lid dat binnen een lerarenopleiding de praktijkervaring uiterst belangrijk is. Indien de lerarenopleiding wordt herdacht dan moet daar aandacht worden aan besteed. Men studeert niet voor leraar zoals men wetenschappen studeert. Men wordt pas een goede leraar door ervaring.

Niet alleen in België wordt aan een hervorming van de lerarenopleiding gedacht. Dit gebeurt ook in de ons omringende landen. Er zal moeten worden gekozen. Die hervorming zal in de toekomst een van de kernproblemen van het onderwijs worden.

De verslaggever wijst erop dat voor bepaalde studiegebieden, bijvoorbeeld die van industrieel ingenieur, geen lerarenopleiding bestaat. Voor die studiegebieden moet dan een D-cursus worden gevolgd. Deze cursus kan slechts worden gevolgd nadat het diploma van industrieel ingenieur is behaald. Dit heeft voor afgestudeerde industriële ingenieurs die les geven, in afwachting van het behalen van het pedagogisch getuigschrift, weddeverlies tot gevolg. Een licentiaat die daarentegen de aggregatieopleiding wil volgen, heeft de mogelijkheid om reeds tijdens de licentie de opleiding aan te vangen. De afgestudeerde licentiaten kunnen onmiddellijk het diploma van geaggregeerde voor het hoger secundair onderwijs behalen. Kan eenzelfde mogelijkheid niet worden geboden aan de studenten die de D-cursus volgen ? Dit probleem zou kunnen worden opgelost door de houders van een diploma van de eerste cyclus toe te laten de D-cursus te volgen, met dien verstande dat ze het pedagogisch getuigschrift slechts kunnen behalen op het ogenblik dat ze slagen voor de tweede cyclus.

De Gemeenschapsminister antwoordt dat dit probleem beter wordt bekeken binnen de globale herziening van de lerarenopleiding. Dan kan bovendien de vraag worden gesteld of het systeem van D-cursus in zijn geheel niet moet worden afgeschaft.

De verslaggever repliceert dat hij niet pleit voor de afschaffing of de veralgemening van de D-cursus maar wel voor een gelijkenschakeling tussen de studenten die een D-cursus en zij die een aggregatieopleiding volgen. Aan beiden moet de mogelijkheid worden geboden om nog tijdens de studies in de tweede cyclus al een pedagogische opleiding te volgen. Hij vraagt alleen dat de Gemeenschapsminister zou willen onderzoeken of een dergelijke gelijkenschakeling kan worden verwezenlijkt.

De Gemeenschapsminister zegt toe dit probleem te zullen onderzoeken.

II. ARTIKELSGEWIJZE BESPREKING

Door de Taalraadsman van de Vlaamse Raad werd een taaladvies bezorgd over het voorliggende ontwerp van decreet. De Commissie aanvaardt een aantal van de voorgestelde taalcorrecties niet omdat ze een breuk zouden veroorzaken met de voorheen gebruikte en ingeburgerde terminologie en omdat een zekere analogie met de in het universiteitendecreet gehanteerde begrippen dient te worden nagestreefd. Bovendien zou het aannemen van bepaalde voorgestelde correcties ongewilde interpretaties van het decreet tot gevolg kunnen hebben. Zo opteert de Commissie onder meer voor het behoud van de benaming inrichtende macht in plaats van het door de Taalraadsman voorgestelde organiserende instantie.

Opschrift

Uw verslaggever heeft een opmerking over het opschrift. Dit luidt „ontwerp van decreet betreffende de hogescholen in de Vlaamse Gemeenschap”. In het ontwerp-decreet wordt nochtans gehandeld over de scholen van het HOLT. Binnen het HOKT, vooral in de sociale hoger onderwijs, zijn er ook scholen die zichzelf hogeschool noemen. Deze scholen vallen nochtans niet binnen het toepassingsgebied van het voorliggende voorstel. Is een specificatie niet aangewezen ? Moet het opschrift niet worden vervangen als volgt : „ontwerp van decreet betreffende de hogescholen van het lange type in de Vlaamse Gemeenschap” of „ontwerp van decreet betreffende de hogescholen van academisch niveau” ?

Een ander lid merkt op dat een correct opschrift van belang is. In de artikelen van het decreet wordt op meerdere plaatsen het woord hogescholen vermeld en men moet toch weten om welke scholen het gaat. Een juist opschrift kan latere interpretatiemoeilijkheden vermijden.

In het universiteitendecreet wordt volgens de Gemeenschapsminister ook in het opschrift de term universiteiten vermeld hoewel in het decreet zelf wordt gesproken van academisch onderwijs. Dit ontlokt een lid de opmerking dat het universiteitendecreet de toestand regelt van alle universiteiten, terwijl dit decreetsontwerp specifiek gericht is op een bepaald soort van hogescholen, namelijk die van het lange type.

Een lid stelt voor de term hoge scholen van het lange type te gebruiken. Dit is duidelijk voor iedereen. Een ander lid meent dat deze omschrijving niet kan.

De benaming hogescholen komt thans niet in de regelgeving voor. De Gemeenschapsminister suggereert dan het opschrift te wijzigen als volgt : „ontwerp decreet betreffende de instellingen van het hoger onderwijs van het lange type,,.

Een lid meent dat dit geen goede keuze is. Men dient oog te hebben voor de identiteit van het ontwerp. Naar de rechts-onderhorigen toe is het belangrijk dat het opschrift aangeeft waarover het decreet gaat. De spreker pleit voor de term hogeschool, ook al kan die aanleiding geven tot een zekere — zij het beperkte — verwarring. Met het oog op de toekomst dient te voorkeur te worden gegeven aan het woord hogeschool. Een hogeschool is immers een instelling voor hoger onderwijs op academisch niveau. Dat is toch voldoende duidelijk.

Indien moet worden gekozen tussen de benaming instellingen en hogescholen, verkiest de verslaggever ook de benaming hogescholen, omdat die voor het publiek duidelijker is.

De Gemeenschapsminister pleit ten slotte voor het behoud van het opschrift en de term “hogescholen,,. Deze term wordt in artikel 2, a) duidelijk gedefinieerd als een instelling van hoger onderwijs van het lange type, zoals bedoeld in artikel 2 van de wet van 7 juli 1970 betreffende de algemene structuur van het hoger onderwijs of een instelling voor hoger onderwijs van de derde graad en voor hoger kunstonderwijs ingericht op basis van de wet van 14 mei 1955 tot regeling van het kunstonderwijs.

Sommige bepalingen van het voorliggende ontwerp hebben betrekking op scholen van het HOKT, doch dit is dan duidelijk vermeld in de tekst.

De Gemeenschapsminister benadrukt dat instellingen van het hoger onderwijs van het korte type die zichzelf hogescholen noemen, zoals bijvoorbeeld de sociale hogescholen, dit verder mogen blijven doen. De titel hogeschool is immers niet beschermd. Er kan een parallel worden getrokken met het de titel “universiteit,,. Ook andere instellingen dan die waarop het universiteitendecreet van toepassing is noemen zich universiteit, zoals bijvoorbeeld de European University in Antwerpen of de Universiteit Derde Leeftijd.

Een regelgeving omtrent die titulatuur zou volgens de Gemeenschapsminister wenselijk zijn. Een lid beaamt dit en merkt op dat het moet duidelijk zijn dat de termen universiteit en hogeschool uit de commerciële sector moeten worden gehouden, zodat geen misbruiken kunnen ontstaan.

De Commissie stemt eenparig met het behoud van het opschrift in.

Ontwerp van decreet

Door de heren C. Moors en E. Baldewijns c.s. wordt voorgesteld in het ontwerp van decreet het woord “hogeschoolopleidingen,, telkens te vervangen door de woorden “opleidingen van academisch niveau,, , de woorden “voortgezette hogeschoolopleidingen,, telkens te vervangen door de woorden “voortgezette opleidingen van academisch niveau,, en de woorden “posthogeschoolopleidingen,, telkens te vervangen door de woorden “navormingen van academisch niveau,, (Stuk 548 (1990-1991) — Nr. 2, blz. 1).

Taalkundig valt volgens een van de indieners de term “hogeschoolopleiding,, zwaar uit. Men spreekt ook niet van “universiteitsopleidingen,, . Vermits het de bedoeling is met deze term het niveau van de opleiding weer te geven spreekt men beter van “opleidingen van academisch niveau,, .

Met deze wijziging van de terminologie kan de Gemeenschapsminister instemmen.

Het amendement wordt eenparig aangenomen.

Het aannemen van dit amendement heeft tot gevolg dat overal in het decreet deze drie begrippen moeten worden aangepast, evenals in de aangenomen amendementen.

Artikel 1

Een lid verzet zich tegen de door de Taalraadsman van de Vlaamse Raad voorgestelde correctie om in het artikel te schrijven “als bedoeld,, in plaats van “bedoeld,,. Hij meent dat dit een gallicisme is.

De Gemeenschapsminister pleit voor eenvormigheid met de vorige decreten.

De Commissie behoudt de tekst van het ontwerp en neemt het artikel eenparig aan.

HOOFDSTUK 1

Algemene bepalingen

AFDELING 1

Begripsbepalingen

Artikel 2

Bij dit artikel is er een amendement van de heren C. Moors en E. Baldewijns C.S. om een littera k toe te voegen die luidt volgt : “k) deel van een studiegebied : één van de samenstellende elementen wanneer meerdere wetenschapsrichtingen waarover aan de hogeschool onderwijs van academisch niveau wordt verstrekt in een bepaald studiegebied zijn samengebracht of een onderverdeling van een studiegebied indien dit studiegebied uit één wetenschapsrichting bestaat. „ (Stuk 548 (1990-1991) — Nr. 2, blz. 3).

Thans wordt volgens één van de indieners een studiegebied ingedeeld in afdelingen. Volgens het ontwerp zal dit gebeuren in kwalificaties. In tegenstelling het decreet betreffende de universiteiten in de Vlaamse Gemeenschap is een “deel van een studiegebied,, niet gedefinieerd. Het is wenselijk in het voorliggende decreetsontwerp een analoge omschrijving op te nemen.

Met dit amendement is het mogelijk om aan bijvoorbeeld de industriële hogescholen de afdelingen te handhaven. Er is bijvoorbeeld de afdeling elektriciteit, met één richting elektriciteit finaliteit, maar met een onderafdeling optie elektronica. Dit amendement heeft tot doel een mogelijke verwarring te vermijden.

De Gemeenschapsminister heeft tegen dit amendement geen bezwaar.

Het amendement wordt eenparig aangenomen.

Artikel 2, zoals geamendeerd, wordt aangenomen met tien stemmen bij twee onthoudingen.

Artikel 3

Dit artikel wordt zonder opmerkingen aangenomen met tien stemmen tegen twee.

HOOFDSTUK II

De hogeschoolzending

AFDELING 1

Doelstellingen

Artikel 4

Door de Taalraadsman van de Vlaamse Raad wordt voorgesteld het opschrift van Hoofdstuk II te wijzigen in “Opdracht van de hogeschool,,.

De Gemeenschapsminister heeft daar in principe geen bezwaar tegen, maar hij wijst er op dat het voorliggende decreetsontwerp qua terminologie is gebaseerd op het universiteitendecreet en dat naar analogie daarmee is geopteerd voor de term “hogeschoolzending,, .

Een lid meent dat de term “hogeschoolzending,, niet dekt wat allemaal in dit hoofdstuk wordt geregeld. Dit hoofdstuk heeft onder meer ook betrekking op de structuur, de toelatingsvoorwaarden, de studieomvang en studieduur en de onderwijs- en examenregeling. Sociologisch gezien spreekt men beter van opdracht en organisatie. De term zending past hier niet, aldus een ander lid.

De Commissie stemt met deze aanpassing in.

De verslaggever somt de opdrachten op van de hogescholen : onderwijs van het academisch niveau, het projectmatig wetenschappelijk onderzoek in het kader van een samenwerking met de universiteiten of derden en ten slotte de maatschappelijke dienstverlening. In welke mate hogescholen aan wetenschappelijk onderzoek mogen doen is reeds aan bod gekomen tijdens de algemene bespreking. De Gemeenschapsminister heeft verklaard dat het mogelijk is dat aan hogescholen in samenwerking met universiteiten of het bedrijfsleven onderzoek kan doen. Dit onderzoek zal volgens het lid gebeuren door de hoogleraren en de docenten. Een opdracht van een hoogleraar bedraagt normaal tien uur, te vermenigvuldigen met een bepaalde coëfficiënt. De spreker wil weten of deze onderzoeksopdracht mag worden uitgevoerd binnen die tien uren. Is het bijvoorbeeld mogelijk dat een hoogleraar zeven uur doceert en dan nog drie uren wetenschappelijk onderzoek verricht ?

De Gemeenschapsminister antwoordt dat het verrichten van onderzoek wezenlijk tot de taak van het onderwijzend korps behoort. Het komt de instelling toe om vast te leggen op welke wijze de drie componenten, namelijk maatschappelijke dienstverlening, onderzoek en onderwijs van academisch niveau, zullen worden verdeeld. Het aantal uren dat les moet worden gegeven kan dus variabel zijn.

Een lid meent dat met de term onderwijs van academisch niveau niets verandert. Universitair onderwijs wordt met het universiteitendecreet academisch onderwijs genoemd en het door de hogescholen verstrekte onderwijs, wordt met het HOLT-ontwerp onderwijs van academisch niveau genoemd.

Met het universiteitendecreet werd met het oog op het volgen van de Europese trend de benaming academisch ingevoerd. Nu wordt volgens de Gemeenschapsminister die lijn gewoon doorgetrokken.

Door de heren Jos Bosmans, C. Moors, F. Sarens en mevrouw A. Leysen wordt voorgesteld in § 1, eerste lid op de eerste regel na het woord “Hogescholen,, de woorden “van het lange type ,, in te voegen (Stuk 548 (1990-1991) – Nr. 2, blz. 4).

Het amendement wordt verantwoord door de stellen dat het decreetsontwerp betrekking heeft op instellingen van het lange type. De toevoeging “van het lange type,, verduidelijkt de tekst, aangezien de hogescholen van korte type niet binnen het toepassingsveld vallen van het ontwerp.

Gelet op de door de Gemeenschapsminister bij de bespreking van het opschrift verstrekte uitleg wordt het amendement ingetrokken.

Door de heer W. Van Durme wordt een amendement ingediend om in § 1, eerste lid op de vierde regel na het woord “onderzoek,, de woorden “al dan niet,, in te voegen

(Stuk 548 (1990-1991) Nr. 2, blz. 4). Met de toevoeging van die woorden wil men bereiken dat de hogescholen projectmatig wetenschappelijk onderzoek mogen verrichten, zonder dat moet worden samengewerkt met de universiteit of met derden. Dit zal de hogescholen meer mogelijkheden bieden.

De Gemeenschapsminister vraagt de verwerping van het amendement. Met het universiteitendecreet en met het voorliggende ontwerp wordt een werkverdeling bereikt. Die moet worden behouden.

Het amendement wordt verworpen met tien stemmen tegen twee.

Artikel 4 wordt aangenomen met tien stemmen bij twee onthoudingen.

AFDELING II

Bevoegdheden

Artikel 5

Bij de bespreking van dit amendement wordt ook een door de heren E. Beysen en R. Deswaene bij artikel 11 ingediend amendement besproken.

Door de heren E. Beysen en R. Deswaene wordt voorgesteld aan artikel 11 een tweede lid toe te voegen dat luidt als volgt : „De opleidingen van academisch niveau sluiten aan bij het secundair onderwijs. Zij omvatten een vorming in het toegepast wetenschappelijk denken en een opleiding in een bepaald beroepsgebied in het bijzonder.,, (Stuk 548 (1990-1991) — Nr. 2, blz. 10).

In artikel 7 van het decreet betreffende de universiteiten in de Vlaamse Gemeenschap wordt volgens de indieners van het amendement bepaald dat de academische opleidingen aansluiten bij het secundair onderwijs. Vermits hetzelfde niet in het voorliggende ontwerp-decreet is opgenomen, zou ten onrechte de indruk kunnen ontstaan dat het onderwijs van academisch niveau niet aansluit bij het secundair onderwijs.

In hetzelfde artikel van het universiteitendecreet wordt ook uitdrukkelijk bepaald waaruit de academische opleidingen bestaan. Dit zou naar analogie ook moeten gebeuren in het voorliggende ontwerp van decreet.

Volgens de Gemeenschapsminister moet de twee zinnen van het amendement van de heren E. Beysen en R. Deswaene duidelijk worden onderscheiden. De eerste zin mag inderdaad in het decreetsontwerp worden opgenomen, want ze wordt ook vermeld in het universiteitendecreet. De tweede zin daarentegen is overbodig, want die omschrijving is terug te vinden in artikel 5 van het ontwerp-decreet. Het zou bovendien logischer zijn de eerste zin van het amendement aan de tekst van het artikel 5 te laten voorafgaan.

De verslaggever vraagt zich af of die zin niet beter past bij artikel 10.

De Gemeenschapsminister antwoordt ontkennend. In artikel 10 worden de componenten van het HOLT omschreven, namelijk de hogeschoolopleidingen, de voortgezette hogeschoolopleidingen en de posthogeschoolvorming.

Het amendement van de heren E. Beysen en R. Deswaene heeft eerder betrekking op de doelstelling en de niveaubepaling van het onderwijs van academisch niveau en past daarom beter in artikel 5.

Een lid wil weten wat de betekenis is van het toevoegen van die zin.

Een dergelijke zin situeert op Europees vlak duidelijk de plaats van het hoger onderwijs in ons land, aldus de Gemeenschapsminister. Men een dergelijke toevoeging wordt duidelijk gemaakt dat het HOLT postsecundair onderwijs is.

De vorige spreekster wil weten welke consequentie dit heeft voor het HOKT.

De Gemeenschapsminister antwoordt dat in het decreet dat het HOKT zal regelen eenzelfde zin moet worden opgenomen.

De heren E. Beysen en R. Deswaene trekken hun amendement bij artikel 11 in. Ze zullen daarentegen de eerste zin van het amendement hernemen als een amendement bij artikel 5.

Op artikel 5 wordt een amendement voorgesteld door de heer R. Deswaene om de eerste zin te vervangen door wat volgt : "Het onderwijs dat verstrekt wordt door de hogescholen sluit aan bij het secundair onderwijs. Het is van academisch niveau en dus gestoeld op de wetenschappelijke kennis.,, (Stuk 548 (1990-1991) – Nr. 2, blz. 5)

Het amendement wordt eenparig aangenomen. Het gearmendeerde artikel wordt eenparig aangenomen.

Artikel 6

Door de heren C. Moors en E. Baldewijns C.S. wordt een amendement ingediend om 1° te vervangen door de volgende bepaling : "1° vertaalkunde, waarvoor de graden van kandidaat-vertaler en licentiaat-vertaler of licentiaat tolk verleend worden ;,, (Stuk 548 (1990-1991) – Nr. 2, blz. 6).

Het is volgens de indieners wenselijk dat de benaming van de bestaande graden wordt behouden. Dit komt de herkenbaarheid ten goede. Vandaar dat wordt voorgesteld de term kandidaat-vertaalkunde te vervangen door kandidaat-vertaler en de term licentiaat-vertaalkunde door licentiaat-vertaler en licentiaat-tolk.

Ook de heren W. Van Durme en E. Beysen wil 1° van artikel 6 wijzigen. Zij stellen voor dit punt te vervangen door de volgende bepaling : "1° vertaalwetenschappen, waarvoor de graden van kandidaat-vertaler, licentiaat-vertaler en licentiaat-tolk verleend worden ;,, (Stuk 548 (1990-1991) – Nr. 2, blz. 6).

De titels van vertaler en tolk zijn volgens de indieners bekende en bestaande titels die duidelijk aantonen tot welk beroep, kennis en vaardigheden dit studiegebied behoort.

De Gemeenschapsminister zegt het eens te zijn met het eerste amendement. Hij vraagt de verwerping van het amendement van de heren W. Van Durme en E. Beysen.

Vertaalkunde is de geëigende titel in de sector. Hierbij kan men verwijzen naar taal- en letterkunde. Aan de vraag van de vertalers- en tolkenscholen zelf, om een onderscheid te maken tussen de graad van vertaler en tolk, kan worden tegemoetgekomen.

Een ander lid wijst erop dat de sector zelf ook de benaming vertaalwetenschappen vraagt.

De Gemeenschapsminister meent dat dit niet kan omdat die afbreuk zou doen aan de terreinafbakening tussen universiteit en HOLT.

De vorige spreker kan daar niet mee akkoord gaan. **Vertaalwetenschappen** kan men gebruiken voor het HOLT en aan de universiteit spreekt men van filologie.

Een indiener van een amendement bij artikel 6, 10° wijst erop dat in het HOLT toch ook de wetenschappen worden gedoceerd waarop de kunde is gestoeld. Logischerwijze zou men moeten schrijven bestuurskunde, handelskunde enzovoort.

Een ander lid benadrukt het belang van de **bevoegdheids**-afbakening tussen HOLT en universiteit. Bij velen bestaat de bezorgheid dat aan de universiteiten een identieke opleidingen zal worden verstrekt als aan de nu bestaande vertalers- en tolkenscholen. Vertaalkunde is een opdracht voor de bestaande hogescholen en niet voor de universiteiten. Als er een aanvraag in die zin zou komen bij de Vlaamse Executieve, dient die ervoor te zorgen dat er geen overlappings gebeuren.

De bezorgheid van de vertalers-tolken komt volgens een ander lid voort uit het verschil in benaming dat te vinden is tussen 1°, 2°, 3° en 5°. Men moet bovendien ook vermijden dat de indruk wordt gewekt dat de hier vermelde studiegebieden kunnen worden gedoceerd aan de universiteit.

De verslaggever merkt op dat hier de afbakening nog kan worden gedaan, wat voor menig andere gebieden omwille van historische redenen zoals bijvoorbeeld handelswetenschappen veel moeilijker zal zijn. Met die afbakening wordt ook vermeden dat de universiteiten op het terrein van het HOLT komen, maar het omgekeerde wordt evenzeer belemmerd.

Het amendement van de heren C. Moors en E. Baldewijns c.s. bij 1° wordt aangenomen met tien stemmen tegen twee.

Het amendement van de heren W. Van Durme en E. Beysen bij 1° wordt verworpen met twee stemmen tegen tien.

Omdat de term “handelswetenschappen en bestuurswetenschappen,, beter de relatieve autonomie van de kwalificaties weergeeft dan de term “handels- en bestuurswetenschappen,, stellen de heren C. Moors en E. Baldewijns voor in 2° de woorden “handels- en bestuurswetenschappen,, te vervangen door de woorden “handelswetenschappen en bestuurswetenschappen,, (Stuk 548 (1990-1991) — Nr. 2, blz. 7).

De heer R. Van Hooland wil 2° van artikel 6 door de volgende bepaling vervangen : “2° handelswetenschappen en bestuurswetenschappen, waarvoor de graden van kandidaat in de handelswetenschappen, kandidaat in de bestuurskunde en kandidaat-handelsingenieur, licentiaat in de bestuurskunde en handelsingenieur verleend worden ;,, (Stuk 548 (1990-1991) — Nr. 2, blz. 7).

Onder meer om formele, historische redenen kan de hogeschoolopleiding bestuurswetenschappen eventueel nog, doch de graden bestuurswetenschappen kunnen geenszins verder worden verdedigd.

Bestuurskunde drukt volgens de indiener van het amendement veel beter de finaliteit van de opleiding uit en plaatst de afgestudeerde kandidaat en licentiaat bestuurskunde veel preciezer in een professionele omgeving naast bijvoorbeeld economen, juristen, artsen, industriële ingenieurs. Bij uitstek op het niveau van de hogeschool verdient de term bestuurskunde de voorkeur.

De verslaggever vraagt zich af of hier niet eerder wordt verwezen naar instellingen dan naar graden. Hij denkt dat bestuurskunde ruimer is dan bestuurswetenschappen. De

spreker pleit voor grote voorzichtigheid. We worden hier geconfronteerd met historisch gegroeide toestanden. Men moet ervoor zorgen dat de vlag wel de lading dekt.

Met het ontwerp wordt duidelijkheid beoogd. Men mag niet improviseren. Bepaalde begrippen zijn ingeburgerd. Men moet er zich voor hoeden verwarring te zaaien. Een ander lid beaamt dit. Hij wijst er verder op dat er nu academische handelsingenieurs bestaan, en handelsingenieurs van academisch niveau. Dit wordt ingewikkeld en zal aanleiding geven tot een aantal misverstanden in het bedrijfsleven.

De Gemeenschapsminister wijst erop dat sinds 1933 aan de Administratieve en Economische Hogeschool (ADE-CHO), thans Erasmushogeschool, de opleiding bestuurswetenschappen wordt georganiseerd. Deze school geeft om historische redenen de voorkeur aan de benaming bestuurswetenschappen. De Universiteit Gent organiseert eveneens een opleiding in de bestuurswetenschappen, wat kan verklaren dat er voor wordt gepleit de hogescholen de graden van kandidaat en licentiaat in de bestuurskunde te laten verlenen.

Het amendement van de heren C. Moors en E. Baldewijns c.s. bij 2° wordt aangenomen met tien stemmen tegen twee.

Het door de heer R. Van Hooland ingediende amendement bij 2° wordt verworpen met tien stemmen bij twee onthoudingen.

Een lid vraagt of het juist is dat 1° van 5° bestaande diploma's zijn, terwijl 6° tot 10° nieuwe graden zijn die overgenomen zijn uit het HKO. Waarom worden de afgestudeerden van het studiegebied produktontwikkeling licentiaat en geen meester ? De Gemeenschapsminister antwoordt dat produktontwikkeling (6°) werd gegeven in een hogeschool, zijnde het HAIR in Antwerpen. Dit is een zeer belangrijke richting. Afgestudeerden van die richting hebben internationale faam.

Dat geldt trouwens ook voor de afgestudeerden van de instellingen voor HKO. De term meester werd voorbehouden voor die studiegebieden waar het artistiek talent van doorslaggevende aard is, om met succes de opleiding te kunnen volgen. Deze vereiste, geconcretiseerd in de toelatingsproef, doet trouwens geen afbreuk aan de intellectuele of wetenschappelijke waarde van de opleiding.

In het studiegebied produktontwikkeling is het creatieve en artistieke talent wel noodzakelijk maar ligt het hoofdaccent op het wetenschappelijk karakter van de opleiding. Vandaar dat de titel licentiaat werd weerhouden, terwijl de titel meester verwijst naar de artistieke dimensie en naar de aloude artistieke titel.

In 4° stelt de heer R. Deswaene voor na het woord architect het woord landschapsarchitect in te voegen (Stuk 548 (1990-1991) – Nr. 2, blz. 8).

In de voorbereidende teksten inzake het ontwerp-decreet betreffende de structuur en de organisatie van het artistiek hoger onderwijs waren naast de opleidingen en de graden opgesomd in artikel 6, 4°, 6° 10° ook opleidingen en graden inzake landmeten en landschapsarchitectuur voorzien.

Voor wat het landmeten betreft werd een opleiding van het lange type geregeld bij besluit van de Vlaamse Executieve van 14 februari 1990, als optie van de graad van industrieel ingenieur in de afdeling bouwkunde.

Voor de landschapsarchitectuur werd niets voorzien.

Er is naar het gevoel van de indiener geen enkele objectieve reden om de opleiding tot interieurarchitect wel en die tot landschapsarchitect niet in het HOLT op te nemen.

De opleiding landschapsarchitectuur kan volgens de indiener om de drie volgende redenen wel in het voorliggende ontwerp van decreet worden opgenomen. De Raad van Europa heeft in een aanbeveling duidelijk gesteld dat de vorming van landschapsarchitecten op academische niveau zou moeten gebeuren. De internationale vakorganisaties eisen minimaal een vierjarige voltijdse opleiding op academisch niveau. In Nederland werd ter uitvoering van de EEG-richtlijn van 10 juni 1985 met betrekking tot de onderlinge erkenning van diploma's, certificaten en andere titels op het gebied van de architectuur, in de nieuwe wet op de architectentitel, naast de titels van architect, stedenbouwkundige en interieurarchitect ook de titel van tuin- en landschapsarchitect opgenomen.

De Gemeenschapsminister antwoordt dat de opleiding landschapsarchitect behoort tot het HOKT. Bovendien bestaat de mogelijkheid om in de derde cyclus van het HOLT een dergelijke opleiding te organiseren. Men dient de bestaande tekst van het ontwerp te behouden. De opleiding tot landschapsarchitect is immers iets afzonderlijk.

Wel is het zo dat in de toekomst de maatschappelijke en technische noden zo kunnen evolueren dat het wenselijk wordt die richting in het HOLT op te nemen. Dat zal dan moeten worden bekeken. Het is niet mogelijk om in dit ontwerp-decreet te anticiperen op alle mogelijke behoeften die zich in de toekomst kunnen voordoen.

De indiener van het amendement repliceert dat België het enige land is waar de opleiding tot landschapsarchitect in het HOKT is geklasseerd. Hij vraagt zich af waarom de opleiding tot interieurarchitect wel in het HOLT wordt gerangschikt en waarom dit niet kan voor de landschapsarchitect. De landschapsarchitecten stellen zelf voor hun opleiding te integreren binnen de architectenopleiding.

De Gemeenschapsminister herhaalt dat de opleiding tot landschapsarchitect als specialisatieopleiding binnen het HOLT kan worden georganiseerd en bijvoorbeeld door landbouwkundige ingenieurs of architecten kan worden gevolgd. Op basis van artikel 9 van het voorliggende ontwerp-decreet kan in de toekomst de richting bovendien in het HOLT worden opgenomen.

De verslaggever verwijst naar de tijdens de algemene bespreking gedane vaststelling dat hij nog moet wennen aan het rangschikken van bepaalde studiegebieden binnen het HOLT. Het is duidelijk dat heel wat instellingen de sprong naar het HOLT wil doen.

De spreker herhaalt dat dan ook de kwaliteit zal moeten worden aangepast en hij haalt nogmaals het muziekonderwijs als voorbeeld aan. Dit onderwijs is op technisch vlak zeer hoogstaand doch de basisvorming, de algemene vorming en het intellectueel niveau dienen eveneens voldoende hoog te zijn. Deze opmerking is zeker niet pejoratief bedoeld.

Zelf heeft hij gesproken over de sociale scholen, die ook vragen om binnen het HOLT te worden gerangschikt. Het spreekt vanzelf dat dit niet kan zoals de sociale scholen nu functioneren. Het kan niet dat opleidingen die slechts drie jaar duren, waarvan dan nog een belangrijk deel stage, zonder meer overgaan naar het HOLT. Deze overgang kan slechts gebeuren indien er een belangrijke niveauverhoging plaats grijpt.

Wat het integreren van de opleiding tot interieurarchitect in de architectuuropleiding betreft, betwijfelt de spreker dat de scholen voor de studenten van de beide richtingen in de gemeenschappelijke eerste kandidatuur dezelfde evaluatie-

criteria zullen aanwenden. Hij denkt dat er in de praktijk een tweesporenbeleid zal worden gevolgd en dat men bij de beoordeling van de studenten zal rekening houden met de keuze van richting die zij vanaf de tweede kandidatuur zullen volgen.

Dit ontlokt een ander commissielid de opmerking dat in het ontwerp-decreet toch in een kwaliteitsbewaking wordt voorzien.

De verslaggever repliceert dat zeer vlug de noodzaak van een externe kwaliteitsbewaking zal blijken. De scholen reiken nu zelf de diploma's uit. Dit heeft ook nadelen. De scholen zullen soms de neiging hebben zich bij het examineren te laten leiden door het aantal te verwachten inschrijvingen. Deze neiging zal bij kleine scholen sterker zijn dan bij grote instellingen.

De tekst van artikel 6, 4° wordt volgens de Gemeenschapsminister best behouden. Men moet uitgaan van de bestaande toestand. Het zou zeer goed zijn mocht de niveauverhoging die wordt betracht door de integratie van de opleiding tot interieurarchitect wordt bereikt.

Indien de opname van de opleiding tot landschapsarchitect in het HOLT noodzakelijk mocht blijken kan nog altijd een beroep worden gedaan op de procedure van artikel 9 van het ontwerp-decreet.

Het amendement van de heer R. Deswaene bij 4° wordt verworpen met twee stemmen tegen tien.

De heer R. Deswaene wil verder 7° van artikel 6 vervangen door de volgende bepaling : "7° muzikwetenschappen, waarvoor de graden van kandidaat en licentiaat verleend worden ;", (Stuk 548 (1990-1991) — Nr. 2, blz. 8).

Hetzelfde lid wil in 8°, 9° en 10° de graad meester vervangen door licentiaat.

Volgens de indiener creëert de graad van meester verwarring en kan die aanleiding geven tot misbruik in het buitenland. Het Angelsaksische "master of arts", dekt immers een andere lading.

De graad meester pas niet bij de beëindiging van de tweede cyclus van artistiek hoger onderwijs van het lange type. Die graad mag enkel worden verleend als bekroning en sluitstuk van een posthogeschoolvorming of anders gezegd een navorming van academisch niveau. De graduering kandidaat (leerling), licentiaat (gezel) en meester (derde cyclus) is historisch meer verantwoord.

Men wordt immers na vier jaar studie geen **meester-beeldhouwer**, piano-virtuoos, componist, meester-regisseur.

De in het amendement voorgestelde benaming beantwoordt volgens de indiener ook beter aan het advies van de Hoge Raad voor het Artistiek Hoger Onderwijs.

Zal bovendien geen verwarring ontstaan met de advocatuur ?

Voor de in het HOLT op dit ogenblik bestaande richtingen wordt de graad licentiaat behouden, aldus de Gemeenschapsminister. Voor de richtingen van het HKO die worden geïntegreerd in het HOLT kon moeilijk de graad licentiaat worden gebruikt. De titel is immers niet geënt op de kunstsector.

De Gemeenschapsminister suggereert de Commissie de titel laureaat, indien zij de titel meester niet wenst te behouden.

Verscheidene leden menen dat dit geen goede oplossing is omdat laureaat geen specifieke titel is en voor alles en nog wat wordt gebruikt. Zij pleiten voor het behoud van de graad meester.

Het amendement van de heer R. Deswaene om 7° tot en met 10° te wijzigen wordt verworpen met twee stemmen tegen tien.

Een lid formuleert een aantal vragen bij 6°, 8° en 10° en wil weten of de door een bepaalde school georganiseerde opleidingen binnen deze studiegebieden vallen.

Onder produktontwikkeling worden de huidige bestaande opleidingen in produktontwikkeling en in industriële vormgeving en produktontwikkeling verstaan, zoals thans georganiseerd door het Hoger Architectuurinstituut van het Rijk (HAIR) te Antwerpen en het Stedelijk Instituut voor Visuele Communicatie en Vormgeving te Genk, aldus de Gemeenschapsminister.

De Gemeenschapsminister verwijst wat 8° betreft naar de memorie van toelichting, waar duidelijk wordt gesteld dat onder de beeldende kunst de huidige opleidingen in de beeldende of de plastische kunsten worden bedoeld, met uitzondering van de huidige afdelingen film en animatiefilm, welke worden gerangschikt onder het studiegebied audiovisuele kunst, en van de opleidingen van geaggregeerde voor het hoger secundair onderwijs, ingericht door de Hogere St. Lucasscholen van Gent, Brussel en Antwerpen, het Hoger Instituut St. Maria te Antwerpen, de Koninklijke Academie voor Schone Kunsten te Antwerpen, de Koninklijke Academie voor Schone Kunsten te Gent, het Stedelijk Instituut voor Visuele Communicatie en Vormgeving te Genk en het Provinciaal Hoger instituut voor Schone Kunsten te Hasselt.

Op de vraag van het lid of fotografie en grafische vormgeving onder beeldende kunst ressorteren, antwoordt de Gemeenschapsminister bevestigend.

Verder wordt onder audiovisuele kunst de huidige derdegraadsopleiding in de toneel- en cultuurspreidingstechnieken verstaan, evenals de eerder genoemde afdelingen film en animatiefilm welke thans ressorteren onder de beeldende kunst, ingericht door het Hoger Rijksinstituut voor Toneel en Cultuurspreiding te Brussel, het Hoger Instituut St. Lucas te Brussel en de Koninklijke Academie voor Schone Kunsten te Gent en het Stedelijk Instituut voor Visuele Communicatie en Vormgeving te Genk.

De afdelingen video en animatiefilm vallen dus onder het studiegebied audiovisuele kunst.

De Gemeenschapsminister benadrukt dat deze richtingen met dit ontwerp tot het HOLT zullen behoren, voorzover ze natuurlijk op dit ogenblik niet behoren tot het HOKT. De drie door het Stedelijk Instituut voor Visuele Communicatie en Vormgeving te Genk georganiseerde richtingen die hierboven worden vermeld, zullen tot het HOLT behoren.

Artikel 6 wordt door de Commissie aangenomen met tien stemmen tegen twee.

Artikel 7

Dit artikel wordt zonder opmerkingen eenparig aangenomen.

Artikel 8

Een lid verwijst naar de opmerkingen door een fractielid geformuleerd bij de algemene bespreking, waarbij werd gewezen op de belangrijke tekortkomingen in dit ontwerp van decreet, onder meer inzake het ontbreken van een financieringsplan en een regeling inzake de sociale toelagen. Aan die opgave van tekortkomingen moet ook de in, artikel 8 vermelde lijst worden toegevoegd.

In artikel 8 is bepaald dat de Vlaamse Executieve een lijst zal opstellen van de bestaande opleidingen met de daaraan verbonden graden en kwalificaties. In die lijst zullen de opleidingen van academisch niveau worden geklasseerd in één van de studiegebieden vermeld in artikel 6.

Dit is volgens de spreker een belangrijke lacune in het voorliggend ontwerp van decreet. Het zou logisch zijn dat de commissieleden nu reeds over die lijst zouden beschikken zoals dat bij de bespreking van het universiteitendecreet het geval was. Toen was duidelijk welke universiteiten welke opleidingen verstrekten.

De Gemeenschapsminister betwist dit. Het is juist dat in artikel 19 van het universiteitendecreet de verscheidene academische opleidingen werden gerangschikt in achttien studiegebieden, doch in artikel 20 van het universiteitendecreet wordt de Vlaamse Executieve ermee belast een lijst op te stellen van de academische opleidingen, na advies van de VLIR.

De VLIR is thans bezig met het opstellen van het advies.

Het lid repliceert dat het opstellen van een lijst van opleidingen van academisch niveau een bevoegdheid van de Vlaamse Raad zou moeten zijn, terwijl hier een delegatie wordt gegeven aan de Vlaamse Executieve. Hij verwijst naar de memorie van toelichting waar duidelijk wordt bepaald dat de Vlaamse Executieve de lijst van de opleiding van academisch niveau opstelt. In het artikel wordt bovendien geen enkele termijn bepaald, waarbinnen de lijst moet klaar zijn. Een dergelijke tijdsbepaling is evenmin te vinden in artikel 55 van het ontwerp inzake de opheffingsbepalingen. Met een andere Gemeenschapsminister van Onderwijs in een anders samengestelde Executieve kan de lijst er totaal anders uitzien.

De verslaggever wil ook enige verduidelijking bij artikel 8. Hij vraagt of de volgende analyse correct is.

In lid 1 wordt het behoud van de bestaande toestand vastgelegd.

In lid 2 wordt aan de Vlaamse Executieve de bevoegdheid verleend om de bestaande opleidingen te coördineren, te groeperen en te uniformiseren.

Dit wil dus volgens de spreker zeggen dat men naar een uniformering gaat van de bestaande benamingen en de inhoud.

Hij pleit voor een standaardisatie, zodat men vermijdt te komen tot een situatie waarbij om de haverklap allerlei opties worden toegevoegd aan de bestaande opleidingen. De spreker geeft als voorbeeld de verwarring die kan bestaan rond de opleidingen landschapsarchitect en interieurvormgeving.

Er mag geen verwarring zijn met in het HOKT georganiseerde opleidingen. Er moet een duidelijke aflijning gebeuren.

Vanuit dit oogpunt ware het ongetwijfeld beter geweest nu al over de door artikel 8 bedoelde lijst te beschikken. De leden weten immers niet wat er zal gebeuren eens de lijst is opgesteld.

Een ander lid zegt dat de woorden „coördineert, groepeer en informeert” hem vrees inboezemen.

De vorige spreker meent dat de omkadering beperkter zal worden en hij wil weten of het mogelijk zal zijn een opleiding chemie om te vormen tot scheikunde, op voorwaarde natuurlijk dat er voldoende studenten zijn.

De Gemeenschapsminister herhaalt dat met artikel 6 naar analogie met het universiteitendecreet de studiegebieden worden vastgelegd. Het artikel 8 van het voorliggende ontwerp van decreet is analoog met artikel 20 van het universiteitendecreet. Niet de opleidingen werden vastgelegd, maar wel de studiegebieden. De Gemeenschapsminister heeft van de voorzitter van de VLIR vernomen dat de VLIR klaar is met de lijst van de academische opleidingen. De vrees van een lid omtrent de begrippen coördineren, groeperen en uniformiseren is ongegrond. De bestaande toestand van het HOLT en HKO wordt immers behouden. Dit blijkt duidelijk uit lid 1 van artikel 6.

Na advies van de afdeling voor het HOLT van de VLOR zal de Vlaamse Executieve de bestaande opleidingen groeperen, coördineren en uniformiseren. Dit is een belangrijke opgave omdat men toch moet weten welke lading de diverse benamingen dekken. Iedereen heeft belang bij duidelijkheid.

De Gemeenschapsminister benadrukt dat de bevoegdheid van de Vlaamse Executieve beperkt is. Er dient te worden vertrokken vanuit de bestaande toestand. Men kan dus alleen de bestaande opleidingen coördineren, groeperen en uniformiseren en vervolgens volgens een eenvormige benaming per cyclus klasseren binnen de in artikel 6 van het ontwerp van decreet vermelde studiegebieden. Bovendien moet de afdeling voor het HOLT van de VLOR een advies uitbrengen.

Een lid betreurt de opsplitsing van de VLOR. Nu wordt een afdeling voor het HOLT binnen de VLOR opgericht. Dit betekent dat nadien ook een afdeling voor het HOKT zal worden opgericht.

De spreekster vraagt zich af of de afdeling voor hoger onderwijs buiten de universiteit van de raad voor het hoger onderwijs niet kon worden geraadpleegd.

De verslaggever sluit zich bij deze opmerking aan. Het HOBV bestaat uit het HOLT en het HOKT. Het HOKT leunt sterk aan bij het secundair onderwijs, zeker voor een aantal sectoren. Het HOLT wijkt meer en meer af van het HOKT en zeker van het secundair onderwijs.

De structuur die nu wordt opgezet voldoet niet. De VLOR moet zich niet bezighouden met de hier aan de orde zijnde problematiek. Die is totaal anders. Voor de universiteiten bestaat toch ook een geëigend orgaan. De spreker pleit dan ook voor het onttrekken aan de VLOR van de bevoegdheden inzake het HOLT. Voor het HOLT kan eventueel een afzonderlijk orgaan worden opgericht.

Het opsplitsen van de VLOR volgens de diverse onderwijssectoren (secundair onderwijs, basisonderwijs, beroepsonderwijs enzovoort) dreigt te leiden tot een echte balkanise-

ring van de VLOR. De taak van deze instelling als advies en studieorgaan voor het beleid dreigt daarmee verloren te gaan.

De verschillende adviesraden moeten volgens de Gemeenschapsminister worden geïntegreerd in één instelling. Het hoger onderwijs bestaat uit het HOKT, het HOLT en de universiteiten. Met het decreet betreffende het onderwijs-11 werd de VLOR opgericht. De instelling bestaat nu en het is het geëigend advies- en studieorgaan inzake onderwijs voor de overheid.

Op de vraag van de verslaggever wie in de VLOR is vertegenwoordigd, antwoordt de Gemeenschapsminister dat dit de inrichtende machten zijn.

De spreker repliceert dat het de inrichtende machten zijn van het lager onderwijs, het secundair onderwijs, het buitengewoon onderwijs, . . . en nu ook nog van het hoger onderwijs, die de VLOR samenstellen en aldus van de VLOR een soort van Nationale Arbeidsraad maken.

De Gemeenschapsminister vraagt of men dan een ander en nieuw orgaan moet oprichten.

De vorige spreker pleit voor het trekken van een lijn tussen de min-achttienjarigen en de plus-achttienjarigen. Anders zal de VLOR tot een log orgaan verworden, waarbij kleine groepen het onderwijs zullen domineren.

De verslaggever wil van de Gemeenschapsminister vernemen hoe de afdeling voor het HOLT van de VLOR zal worden samengesteld.

De Gemeenschapsminister antwoordt dat daar volop wordt aan gewerkt.

De verslaggever vraagt ook nog wat moet worden verstaan onder het begrip inrichtende macht in artikel 8. Wordt de school zelf bedoeld of een groepering van scholen of de ARGO. De Gemeenschapsminister antwoordt dat dit voor het vrij gesubsidieerd onderwijs meestal een VZW zal zijn, voor het officieel gesubsidieerd onderwijs de provincie- of gemeenteraad en voor het Gemeenschapsonderwijs de ARGO.

Het artikel 8 wordt ten slotte aangenomen met tien stemmen tegen twee.

Artikel 9

Bij dit artikel wordt door de heren E. Beysen en R. Deswaene een amendement ingediend dat ertoe strekt om 3° te vervangen door de volgende bepaling :

”3° nieuwe hogeschoolopleidingen, kwalificaties, voortgezette hogeschoolopleidingen en posthogeschoolopleidingen mogen geen overlapping inhouden van opleidingen die wettelijk of decretaal zijn voorbehouden aan de universiteiten of bij besluit voor wat betreft het onderwijs van het korte type ;, (Stuk 548 (1990-1991) — Nr. 2, blz. 9).

Teneinde allerlei spitsvondigheden te vermijden van de inrichtende machten moeten volgens de indieners volledigheidshalve ook de posthogeschoolopleidingen (de navormingen van academisch niveau) worden vermeld.

In artikel 21, 3° van het universiteitendecreet is bepaald dat de nieuwe opleidingen geen overlapping mogen inhouden van opleidingen die wettelijk of decretaal zijn voorbehouden aan het onderwijs van het lange of korte type. Vermits in het universiteitendecreet het HOLT en het HOKT uitdruk-

kelijk worden vermeld en aangezien in artikel 9, 3° van het voorliggende ontwerp-decreet ook spreekt van het HOKT is het evident dat in artikel 9 de universiteiten expliciet worden vermeld en men zich niet beperkt tot het vermelden van het academisch onderwijs.

Het is volgens de Gemeenschapsminister essentieel dat er tussen de diverse vormen van het hoger onderwijs geen overlapping gebeurt. Voor de posthogeschoolvorming of anders gezegd voor de navorming van academisch niveau moet die afbakening niet gebeuren, omdat op dat vlak alles wordt overgelaten aan de sector zelf.

Het amendement van de heren E. Beysen en R. Deswaene bij 3° wordt verworpen met twee stemmen tegen tien.

De verslaggever vraagt of een doctoraat in de toegepaste wetenschappen niet wenselijk is. Het is zeker niet de bedoeling van de spreker een doctoraat te vragen voor alle studiegebieden van het HOLT, maar er kan toch niet worden ontkend dat bijvoorbeeld de industriële ingenieurs toch een specifieke functie vervullen. Vertrekkend vanuit het fundamenteel onderzoek maken zij eigen toepassingen. Is het niet mogelijk voor bijvoorbeeld de industriële ingenieurs aan de universiteiten een doctoraat in de toegepaste wetenschappen te organiseren ?

Het is voor de afgestudeerden van het HOLT mogelijk te doctoreren aan de universiteit, aldus de Gemeenschapsminister. Dit moet evenwel gebeuren via de universiteit, die bij uitstek het terrein is voor het wetenschappelijk onderzoek.

Voor de industriële ingenieurs bestaat de mogelijkheid om te doctoreren aan de universiteit. Dit kan door het behalen van het diploma van burgerlijk ingenieur, maar dit kan ook via de faculteit van de wetenschappen. Er zijn bijvoorbeeld industriële ingenieurs scheikunde die aan de universiteit een doctoraat in de scheikunde behalen.

Voor bekwame elementen uit het HOLT is het mogelijk te doctoreren aan de universiteiten. Het spreekt vanzelf dat dit een inspanning zal eisen, maar de mogelijkheid bestaat.

Men dient volgens de Gemeenschapsminister vast te houden aan de terreinafbakening. Doctoreren veronderstelt wetenschappelijk onderzoek en dit is bij uitstek het terrein van de universiteiten.

Artikel 9 wordt aangenomen met tien stemmen bij twee onthoudingen.

AFDELING III

Structuur

Artikel 10

Dit artikel wordt zonder opmerkingen met tien stemmen bij twee onthoudingen aangenomen.

Artikel 11

Gelet op het amendement dat de heer R. Deswaene heeft ingediend bij artikel 6, 4° en dat ertoe strekt de graad van landschapsarchitect binnen het studiegebied architectuur in te stellen, wordt door dezelfde indiener voorgesteld om in artikel 11 de graad van landschapsarchitect op te nemen (Stuk 548 (1990-1991) — Nr. 2, blz. 10).

Dit amendement wordt verworpen met twee stemmen tegen tien.

De heer W. Van Durme stelt voor aan artikel 11 een nieuw tweede lid toe te voegen om toe te laten dat de universiteiten in samenwerking met de hogescholen doctoraatsopleidingen aanbieden en de academische graad van doctor uitreiken in de studiegebieden of delen van studiegebieden vermeld in artikel 6 (Stuk 548 (1990-1991) – Nr. 2, blz. 10).

De afgestudeerden van het HOLT, buiten het studiegebied handelswetenschappen, zijn volgens de indiener met dit ontwerp van decreet uitgesloten van een rechtstreekse toegang tot het doctoraat, in tegenstelling tot hetgeen wordt beweerd in lid 3 van punt 2.4. van de memorie van toelichting. De universiteiten moeten daarom de mogelijkheid krijgen om, in samenwerking met de hogescholen, deze doctoraten die de normale voortzetting zijn van de gevolgde studies uit te reiken.

De Gemeenschapsminister verwijst naar de uitleg die hij heeft gegeven bij artikel 9. Doctoreren moet gebeuren aan een universiteit. Hij vraagt dan ook de verwerping van het amendement. .

Het amendement van de heer W. Van Durme wordt verworpen met twee stemmen tegen tien.

Het ongewijzigde artikel 11 wordt aangenomen met tien stemmen tegen twee

Artikel 12

Door de heren C. Moors en E. Baldewijns wordt voorgesteld aan artikel 12, § 2 een bepaling toe te voegen die luidt als volgt : "§ 2. De hogeschool kan de inschrijving in een aanvullende of specialisatieopleiding afhankelijk maken van het geslaagd zijn in een toelatingsproef., (Stuk 548 (1990-1991) – Nr. 2, blz. 12).

Met dit amendement willen de indieners het tweede lid van artikel 14 verplaatsen naar artikel 12, omdat het beter op zijn plaats is in artikel 12, § 2, waar de toelatingsvoorwaarden worden behandeld.

Dit amendement wordt aangenomen met tien stemmen tegen twee.

De heren E. Beysen en R. Deswaene stellen voor om paragraaf 5 van artikel 12 weg te laten (Stuk 548 (1990-1991) – Nr. 2, blz. 12).

In paragraaf 4 wordt een geschiktheidsproef ingevoerd voor de maritieme opleidingen. Dit kan volgens de indieners van het amendement worden gerechtvaardigd omdat de fysieke geschiktheid van de kandidaten op objectief wetenschappelijke basis kan worden bepaald.

De artistieke toelatingsproef van paragraaf 5 wordt echter als ongehoord bestempeld. De latijnse spreuk "de gustibus et coloribus non disputandum", verklaart volgens de indieners duidelijk waarom. Zij vragen zich af wat overigens het algemeen en objectief criterium zal zijn voor een "voldoende artistieke aanleg", en wie zal daarenboven dit algemeen en objectief criterium bepalen en op grond van welk gezag.

Het is duidelijk dat de artistieke sector onderhevig is aan evolutie en stromingen en dat bijgevolg de meningen over artistieke aanleg zeer uiteenlopend en zeer individueel zullen zijn. Indien men dit aanvaardt dan wordt in deze studiegebieden de mogelijkheid tot willekeurige selectie met dit ontwerp decretaal bevestigd. Aldus wordt de klok honderden jaren terug gedraaid.

Een lid vraagt zich af hoe men dan in een artistieke opleiding kan examineren als men ervan uitgaat dat een objectieve toelatingsproef niet mogelijk is. Indien men meent dat een artistieke toelatingsproef onmogelijk is, dan volgt daaruit dat examineren evenmin mogelijk is. Volgens de spreker moet het toch mogelijk zijn na te gaan of bij de kandidaten de basisvaardigheden en -talenten voor een artistieke opleiding aanwezig zijn.

Een van de indieners van het amendement antwoordt dat er een verschil bestaat tussen een eenmalige toelatingsproef en een evaluatie gedurende een volledig jaar. Ofwel wordt voor alle studiegebieden een toelatingsproef georganiseerd, ofwel gebeurt dit voor geen enkele richting.

Een lid zegt dat men kwalitatief hoogstaande opleidingen wil aanbieden. Dit vereist dat de studenten een zekere voorkennis moeten hebben en moeten vertrekken van een zeker artistiek niveau. Anders zal het moeilijk zijn om tot een kwaliteitsvolle opleiding te komen.

Deze redenering geldt niet zozeer voor de andere studiegebieden van het HOLT, omdat tijdens het secundair onderwijs reeds een zekere basisvorming is verworven.

Bovendien wordt voor opleidingen in de nautische wetenschappen ook een aantal basisvaardigheden gevergd.

De verslaggever treedt de vorige spreker bij. Hij wijst erop dat de slaagcijfers bij de burgerlijke ingenieurs onder meer omwille van de toelatingsproef hoger liggen dan in andere richtingen. De decreetgever is er niet in geslaagd dit te veralgemenen en heeft zich in het universiteitendecreet beperkt tot een tienpuntenplan om met begeleiding de slaagcijfers te verbeteren.

Het is juist dat niet mogelijk is om op een exacte wijze artistieke vaardigheden te meten, wat bijvoorbeeld met een dactyloproef wel mogelijk is. Maar met een artistieke toelatingsproef is het wel degelijk mogelijk om na te gaan of de kandidaat een minimum aan slaagkansen heeft.

De spreker verwijst naar het pedagogisch hoger onderwijs waar sommige studenten niet slagen omwille van taal- en uitspraakproblemen, hoewel ze succesvol examen afleggen over alle theoretische vakken.

Volgens de Gemeenschapsminister zijn er een viertal argumenten om de artistieke toelatingsproef te verdedigen.

Er bestaat nu al zowel voor de richtingen muziek als beeldende kunst een ernstige, één dag durende toelatingsproef. Er is dus een precedent.

Een toelatingsproef is van belang voor de kwaliteitsbewaking. Indien een massa studenten worden toegelaten die niet over het vereiste talent beschikken zal dit het niveau van de opleiding naar beneden halen.

Het is wel degelijk mogelijk het artistiek talent te meten. Smaak is iets wat men niet kan meten, doch talent kan men wel degelijk vaststellen.

Artistiek onderwijs is vaak een zaak van individueel onderwijs. Dit blijkt ook uit de kostprijs. Het is dus niet mogelijk iedereen tot die artistieke richtingen toe te laten.

Men moet kunnen voortbouwen op het aanwezige talent. Anders zal men er nooit in slagen de artistieke opleidingen tot een opleiding van academisch niveau op te tillen.

Een lid voegt daaraan toe dat zelfs in het deeltijds kunstonderwijs proeven worden georganiseerd om na te gaan op welk niveau de leerlingen kunnen starten.

Het amendement van de heren E. Beysen en R. Deswaene wordt verworpen met twee stemmen tegen tien.

Teneinde de toelating tot een doctoraatsopleiding mogelijk te maken stelt de heer W. Van Durme voor een nieuwe § 9 en een nieuwe § 10 toe te voegen (Stuk 548 (1990-1991) – Nr. 2, blz. 13).

Voor de inschrijving in een doctoraatsopleiding zou het bezit van een diploma van een opleiding van academisch niveau van de tweede cyclus dat krachtens een beslissing van het universiteitsbestuur toelating verleent tot die opleiding, als toelatingsvoorwaarde gelden. Dit bestuur zou de inschrijving voor een doctoraatsopleiding kunnen afhankelijk maken van het geslaagd zijn voor een toelatingsexamen.

De academische graad van doctor zou slechts kunnen worden behaald na de openbare verdediging van een proefschrift. Tot de verdediging zouden toegang hebben zij die sinds ten minste twee jaar een diploma hebben behaald van de tweede cyclus van een opleiding van academisch niveau.

Het amendement van de heer W. Van Durme wordt verworpen met twee stemmen tegen tien.

Het geamendeerde artikel 12 wordt aangenomen met tien stemmen tegen twee.

Artikel 13

De verslaggever verwijst naar het door hem tijdens de algemene bespreking verdedigde standpunt inzake de problematiek van de lerarenopleiding en het HOLT. Hij pleit voor het toelaten tot de lerarenopleiding van HOLT-afgestudeerden. Het is nu evenwel zeker niet het meeste geschikte ogenblik om dit te regelen. Dit gebeurt beter binnen de gehele reorganisatie van het pedagogisch onderwijs.

Dezelfde spreker vraagt opnieuw aandacht voor een specifiek probleem voor de houders van een HOLT-diploma die een D-cursus willen volgen. Een D-cursus kan slechts worden aangevat indien men reeds in het bezit is van een diploma van de tweede cyclus. Dit heeft een aanzienlijk weddeverlies tot gevolg voor de houders van een HOLT-diploma die in het onderwijs staan en de D-cursus nog volgen. Zij zullen slechts de volledige wedde krijgen op het ogenblik dat zij beschikken over het pedagogisch getuigschrift.

De verslaggever stelt dan ook voor dat de D-cursus mag worden gevolgd tijdens de tweede cyclus, met dien verstande dat het getuigschrift slechts kan worden uitgereikt op het ogenblik dat men in het bezit is van het diploma van de tweede cyclus. Aldus zou de regeling zoals voorzien in het universiteitendecreet ook toepasselijk worden in het HOLT.

De spreker benadrukt dat hij er nu niet voor pleit om in iedere HOLT-instelling een lerarenopleiding te organiseren. Hij gaat akkoord met de bestaande opleiding, maar wil alleen de discriminatie die bestaat ten opzichte van hen die een D-cursus volgen wegwerken.

Voor de door de verslaggever voorgestelde regeling valt volgens de Gemeenschapsminister wel iets te zeggen. Hij meent evenwel dat dit probleem beter wordt opgelost in het kader van de 'totale hervorming van de lerarenopleiding. Het kan alleszins niet de bedoeling zijn om in elk van de tien studiegebieden van het HOLT een lerarenopleiding te organiseren. Het is niet noodzakelijk dat er tien geëigende lerarenopleidingen komen. Er kan worden gedacht aan samenwerking met de universiteiten.

Wat het specifieke probleem in verband met het volgen van de D-cursus tijdens de tweede cyclus betreft, meent de Gemeenschapsminister dat dit mogelijks met een Executievebesluit kan worden opgelost. Hij zal dit laten onderzoeken.

Een lid vraagt hoe het zit men de lerarenopleiding in de handelshogescholen.

Daar stelt zich volgens de Gemeenschapsminister geen probleem, omdat die scholen de lerarenopleiding mogen organiseren.

Een ander lid zegt dat de problematiek van de lerarenopleiding grondig moet worden bekeken en dit op een globale wijze. De hervorming van het pedagogisch onderwijs is ongetwijfeld de uitdaging op het onderwijsvlak voor de jaren negentig. Het moet de bedoeling zijn het pedagogisch onderwijs op een kwalitatief hoogstaand niveau te krijgen en aldus ook het lerarenberoep te herwaarderen.

Artikel 13 wordt aangenomen met tien stemmen bij twee onthoudingen.

Artikel 14

Door de heren C. Moors en E. Baldewijns wordt voorgesteld dit artikel weg te laten (Stuk 548 (1990-1991) — Nr. 2, blz. 14).

Met een amendement bij artikel 12 werd het tweede lid van artikel 14 ondergebracht bij artikel 12, § 2, waar de toelatingsvoorwaarden worden behandeld.

Het eerste lid van artikel 14 kan volgens de indieners van het amendement vervallen, omdat het een herhaling is van wat reeds in artikel 12, § 2 is vermeld.

Een lid vraagt of het tweede lid van artikel 14 impliceert of een burgerlijk ingenieur die de opleiding van industrieel ingenieur wil volgen een toelatingsexamen moet afleggen.

De Gemeenschapsminister antwoordt dat het afhankelijk maken van de inschrijving in een aanvullende of specialisatieopleiding van het slagen in een toelatingsexamen kan gelden voor elke aanvullende of specialisatieopleiding. Het komt de hogeschool toe dit vast te leggen.

Het amendement tot weglating van artikel 14 wordt aangenomen met tien stemmen bij twee onthoudingen.

Door het weglaten van artikel 14 dienen de artikelen 15 tot en met 25 te worden vernummerd tot de artikelen 14 tot en met 24.

Artikel 15 (nieuw artikel 14)

Een lid wil weten wat de betekenis is van het woord “kan,, in de laatste zin van het artikel.

De Gemeenschapsminister antwoordt dat na de posthogeschoolvorming of de navorming van academisch niveau een getuigschrift kan worden verleend en dus geen diploma.

Op vraag van het lid of dit gebeurt om een parallellisme met het universiteitendecreet te bereiken, antwoordt de Gemeenschapsminister bevestigend.

Artikel 15 wordt eenparig aangenomen.

In de tekst aangenomen door de Commissie wordt het artikel vernummerd tot artikel 14.

AFDELING V

Opleidingsprogramma en studieomvang

Artikel 16 (nieuw artikel 15)

De verslaggever vraagt wat precies wordt bedoeld met inrichtende macht. Is dat de individuele school en dus niet meer een eventuele netgebonden groepering van scholen ? Is voor het Gemeenschapsonderwijs de ARGO de inrichtende macht of zijn het de afzonderlijke scholen ?

Voor het Gemeenschapsonderwijs is er volgens de Gemeenschapsminister één inrichtende macht, namelijk de centrale raad van de ARGO. Voor het gesubsidieerd onderwijs zal dit de provincieraad, de gemeenteraad of een VZW zijn.

In het advies van de Raad van State (Stuk 548 (1990-1991) – Nr. 1, bladzijde 55-58) wordt er volgens een lid op gewezen dat een onderscheid moet worden gemaakt tussen de inrichtende macht en de hogeschool. De spreker wil weten naar welk orgaan de financieringsenveloppe gaat. Gaat die naar de school of naar de inrichtende macht ?

De Gemeenschapsminister antwoordt dat die toelage wordt betaald aan de inrichtende macht.

Een lid wil weten wat de consequentie zal zijn van het bestaan van al die verscheidene inrichtende machten op het vlak van het personeel, inzonderheid inzake reffectatie. Er zal immers voor elke hogeschool – tenzij die van het Gemeenschapsonderwijs – een afzonderlijke inrichtende macht zijn, waartussen geen juridische noch andere banden bestaan.

De Gemeenschapsminister antwoordt dat er voor het HOLT geen reffectatieregeling bestaat ten gevolge van het amendement bij artikel 52.

Een ander lid merkt op dat er ook tussen de diverse inrichtende machten in het basisonderwijs, bijvoorbeeld tussen de verscheidene gemeentebesturen, ook geen juridische banden bestaan.

De vraagsteller repliceert dat er voor het basisonderwijs daarentegen wel in een reffectatieregeling is voorzien.

Er wordt volgens de Gemeenschapsminister aan de bestaande toestand niets gewijzigd.

Een lid wil weten of een en ander betekent dat er voor de ARGO-scholen wel reffectatie is, terwijl dit niet het geval is voor de andere HOLT-scholen.

Een ander lid verwijst naar het amendement dat bij artikel 52 is ingediend om dit probleem op te lossen en om tot een gelijkheid te komen tussen het gesubsidieerd en het Gemeenschapsonderwijs.

Artikel 16 wordt ten slotte aangenomen met tien stemmen bij twee onthoudingen.

In de tekst aangenomen door de Commissie wordt het artikel 16 vernummerd tot artikel 15

Artikelen 17 en 18
(nieuwe artikelen 16 en 17)

Deze artikelen worden zonder opmerkingen aangenomen met tien stemmen bij twee onthoudingen.

De artikelen worden in de door de Commissie aangenomen tekst vernummerd tot artikel 16 en artikel 17.

Artikel 19
(nieuw artikel 18)

Door de heer M. Van Peel en mevrouw A. Leysen worden bij dit artikel twee amendementen ingediend (Stuk 548 (1990-1991) — Nr. 2, blz. 15).

Met een eerste amendement willen de indieners het tweede lid van artikel 19 vervangen door de volgende bepaling : „De tweede cyclus van de studiegebieden produktontwikkeling, muziek en beeldende kunst en de hogeschoolopleidingen die leiden tot de graad van handelsingenieur en architect, en tot de graad van licentiaat in de handelswetenschappen, omvatten drie jaren.“.

Met dit amendement beogen de indieners het behoud van de bestaande toestand.

Een van de indieners stelt de vraag waarom het studiegebied handelswetenschappen moet worden herleid tot vier jaar. Het huidige onderwijsaanbod in de Vlaamse Gemeenschap is in velerlei opzicht rijker te noemen. Met de huidige organisatie worden goede resultaten geboekt.

Met een vijfjarige opleiding wordt volgens de spreekster aan werkstudenten de mogelijkheid geboden om deze opleiding te volgen met alle daaraan verbonden sociale voordelen. Ten slotte wordt ook aan de dagstudenten de kans gegeven om tijdens hun studies bedrijfsstages te lopen, waardoor ze beter worden voorbereid op het bedrijfsleven.

Een ander amendement van dezelfde indieners strekt ertoe aan artikel 19 een derde lid toe te voegen dat luidt als volgt : „De tweede cyclus van de studiegebieden handelswetenschappen kan worden georganiseerd over twee of drie studiejaren, waarvan er slechts twee subsidieerbaar zijn.“.

Aangezien de economische hogescholen een subsidiëring aanvaarden van vier in plaats van vijf studiejaren, zijn er geen extra uitgaven voor de Vlaamse Gemeenschap. De opleiding handelswetenschappen kost bovendien minder aan de Vlaamse Gemeenschap dan veel andere richtingen georganiseerd aan de universiteiten of het HOLT.

In een economische hogeschool in Antwerpen bestaat de tweede cyclus momenteel uit drie jaren, maar een school uit Brussel spreidt de eerste cyclus over drie jaar. Met artikel 20 van het ontwerp-decreet wordt het mogelijk een opleiding over meerdere jaren te spreiden, maar de financiering is altijd beperkt tot tweemaal twee jaar.

Met de in het decreetsontwerp voorziene regeling kunnen de handelshogescholen het nu bestaande systeem behouden, doch de financiering wordt beperkt tot vier jaar.

Het lid vraagt of dit betekent dat de Gemeenschapsminister instemt met het twee amendement op artikel 19.

De Gemeenschapsminister antwoordt ontkennend. Met artikel 20 van het ontwerp van decreet is het mogelijk om het onderwijs deeltijds aan te bieden.

De vorige spreekster repliceert dat dit niet de bedoeling is.

Er dient te worden voor gezorgd dat de studieduur nietodeloos wordt verlengd. Bovendien kan volgens de Gemeenschapsminister een van het ontwerp van decreet afwijkende regeling moeilijkheden opleveren op het vlak van de studiebeurzen.

De verslaggever merkt op dat het met de formule van het deeltijds studeren dus mogelijk is een studiejaar in twee op te splitsen.

De Gemeenschapsminister vraagt de verwerping van de amendementen op artikel 19.

Aangezien de Gemeenschapsminister bevestigt dat de economische hogescholen de nu bestaande praktijk om de licenties te spreiden, mogen verder zetten, trekken de indieners hun amendementen in.

Artikel 19 wordt aangenomen met tien stemmen bij twee onthoudingen.

In de door de Commissie aangenomen tekst wordt het artikel 19 vernummerd tot artikel 18.

Artikel 20 (nieuw artikel 19)

Door de heren C. Moors en E. Baldewijns wordt voorgesteld om aan dit artikel de volgende zin toe te voegen : „De financiering van het open hoger onderwijs zal bij afzonderlijk decreet worden bepaald.” (Stuk 548 (1990-1991) – Nr. 2, blz. 16).

Een indiener verduidelijkt dat met dit amendement een parallellisme wordt betracht met het universiteitendecreet. Het niet vermelden van deze bepaling in het decreet op de hogescholen van de Vlaamse Gemeenschap zou discriminerend zijn.

Het open hoger onderwijs heeft volgens de Gemeenschapsminister inderdaad betrekking op zowel het academisch onderwijs als op het onderwijs van academisch niveau. De Gemeenschapsminister gaat akkoord met dit amendement, omdat aldus een vergetelheid wordt recht gezet.

Een lid wil van de Gemeenschapsminister vernemen wat de gevolgen zijn van het deeltijds studeren in het kader van de regeling inzake studiebeurzen.

Er moet worden benadrukt dat het deeltijds studeren geen aanleiding kan zijn om extra jaar van het studiebeurzenstelsel te kunnen genieten.

De verslaggever wil weten of het mogelijk is om door deeltijds te studeren elk studiejaar te spreiden over twee jaren, zodat het mogelijk wordt een HOLT-opleiding over maximaal tien jaar te spreiden en wie een beslissing dient te nemen over een eventuele spreiding.

De Gemeenschapsminister antwoordt dat de student een aanvraag dient te doen om deeltijds te kunnen studeren, doch dat de school niet verplicht is daarop in te gaan. De school beslist autonoom of ze deeltijds onderwijs zal aanbieden. Het is met andere woorden een mogelijkheid.

De vorige spreker vraagt of met dit systeem de volgende situatie mogelijk is. Iemand die studeert binnen een voltijds

opleiding kan theoretisch vier keer examen afleggen : twee keer in het eerste jaar en tweemaal in het bisjaar. Is het in het geval van deeltijds studeren mogelijk om acht maal examen af te leggen ?

Een student kan volgens de Gemeenschapsminister nooit meer dan vier keer examen afleggen over hetzelfde vak.

De Gemeenschapsminister wijst erop dat het spreiden van de vakken over meerdere jaren een systeem is dat door sommige handelshogescholen wordt gebruikt om de zwaarte van de opleiding te spreiden.

De verslaggever meent dat men de deeltijdse vorm van onderwijs alleen zou kunnen aanbieden voor de moeilijkste jaren.

Dit zal dan wel leiden tot een verdubbeling van de studieduur, aldus de Gemeenschapsminister. Bovendien moeten de scholen bereid zijn tot het verstrekken van deeltijds onderwijs.

Op de vraag van een lid of een studiebeurs kan worden verkregen indien deeltijds wordt gestudeerd, antwoordt de Gemeenschapsminister ontkennend. De student zal immers over voldoende andere inkomsten beschikken.

De verslaggever vraagt hoe het dan komt dat studenten die aan de handelshogescholen de vijfjarige cyclus volgen voor die vijf jaren een studiebeurs kunnen genieten.

Bij het uitwerken van een nieuwe regeling inzake de studietoelagen moet met dit probleem ongetwijfeld worden rekening gehouden, aldus de spreker.

Hij wijst erop dat hier dagonderwijs wordt verstrekt op een deeltijdse wijze en dit door dezelfde inrichtende macht die voltijds dagonderwijs aanbiedt.

De Gemeenschapsminister wijst in dat verband aan de opleidingen die de Vrije Universiteit Brussel zowel in dag- als in avondonderwijs aanbiedt.

Een ander lid vraagt aandacht voor de problemen waarmee studenten van de open universiteit worden geconfronteerd, die geen werkstudent zijn. Bepaalde universiteiten raden studenten die problemen hebben bij het volgen van het gewone dagonderwijs soms aan te opteren voor de open universiteit. Deze studenten verliezen dan alle sociale bescherming. Er kan voor hen geen kinderbijslag meer worden genoten, zij dienen zich zelf te verzekeren in het kader van de ziekteverzekering, zij vallen met andere woorden door de mazen van het sociale net.

In verband met de evolutie naar deeltijds studeren is het volgens de Gemeenschapsminister inderdaad noodzakelijk dat een aantal sociale voorzieningen worden herbekeken.

Artikel 20 wordt eenparig door de Commissie aangenomen en vernummerd tot artikel 19.

Afdeling VI

De onderwijs- en examenregeling

Ingevolge een eenparig aangenomen amendement van de heren C. Moors en E. Baldewijns c.s. (Stuk 548 (1990-1991)

— Nr. 2, blz. 17) wordt de titel aangevuld met „taalregeling”. De nieuwe titel van Afdeling VI luidt aldus „De onderwijs-, examen- en taalregeling”.

Artikel 21
(nieuw artikel 20)

Dit artikel wordt zonder opmerkingen eenparig aangenomen. Het wordt in de tekst aangenomen in de Commissie vernummerd tot artikel 20.

Artikel 22
(nieuw artikel 21)

Dit artikel verleent aan de inrichtende machten de bevoegdheid om onder wel te bepalen voorwaarden studenten opleidingsonderdelen te laten volgen en hierover examens te laten afleggen in andere instellingen van hoger onderwijs in binnen- en buitenland.

Dit steunt op de „Erasmus-clausule” die de uitwisseling van studenten binnen de EG en daarbuiten een decretale basis verleent. Een lid verklaart dat dit artikel de inrichtende machten een zeer verregaande autonomie verleent. Dit kan aanleiding geven tot onoverzichtelijkheid en scheeftrekkingen die de kwaliteit van het onderwijs in het gedrang brengen. Zijns inziens moeten de voorwaarden tot het volgen van een opleiding inclusief het examen hierover in andere binnen- of buitenlandse instellingen in ruime mate uniform worden geregeld.

Het gevaar bestaat bovendien dat de instellingen op dit punt aan opbod zouden doen ook inzake recrutering wat tot ongezonde en overtrokken situaties kan leiden.

De Gemeenschapsminister verklaart dat hij ook op dit punt de autonomie van de inrichtende machten alsook de verantwoordelijkheid voor de gevolgen van deze autonomie maximaal wil laten spelen. Mocht het nodig zijn in te grijpen dan kan de Vlaamse Executieve dit doen overeenkomstig de speciale procedure opgenomen onder Hoofdstuk III „De kwaliteitsbewaking” met de stopzetting van de financiering van bepaalde opleidingen als uiteindelijke sanctie.

Hij is bovendien van mening dat de inrichtende machten er zelf alle belang bij hebben dat de kwaliteit van de in hun instellingen verstrekte vorming voldoet. Een kortzichtige politiek waarbij men van de autonomie misbruik maakt om aan goedkoop opbod te doen zal ook worden afgestraft door de geringere marktwaarde van de abiturienten van deze instelling.

De verslaggever vraagt zich toch af of de hogescholen voldoende omkaderd zijn om bijvoorbeeld na te gaan welke opleidingsonderdelen waar dan ook evenwaardig zijn aan het curriculum dat zij zelf hebben uitgestippeld. Er is immers in de Europese landen een zeer grote verscheidenheid in de opleidingen en in het niveau waarop zij worden verstrekt. De instellingen zullen deze veelheid van geboden opleidingen niet allemaal op dezelfde wijze inschatten ; er zullen verschillen optreden die dreigen uit te monden in een ongezonde concurrentieslag.

In de ons omringende landen wordt nog een numerus clausus gehanteerd voor bepaalde opleidingen, aldus een lid. Dit staat in schril contrast met wat hier voorligt.

Het Erasmus-project is als uitgangspunt zeer interessant, aldus een ander lid. Niettemin moet worden gewaarschuwd voor extreme toepassingen ervan. De gevolgen van het openstellen van de Europese grenzen mogen niet worden onderschat. De toevloed van Nederlandse studenten aan Antwerpse instellingen bijvoorbeeld neemt verhoudingen aan die niemand enkele maanden geleden zou hebben voorzien. Dit is niet gezond.

Verschillende leden vrezen dat de Gemeenschapsminister te optimistisch is wat betreft de zogeheten „verantwoordelijke autonomie” van de instellingen.

De Gemeenschapsminister verklaart dat de Vlaamse Executieve steeds kan ingrijpen indien de toepassing van de zogeheten Erasmus-clausule tot ontsporingen of aberraties zou leiden die de kwaliteit van de opleidingen bedreigt.

Dit artikel wordt aangenomen met tien stemmen bij twee onthoudingen. Het wordt in de tekst aangenomen in de Commissie vernummerd tot artikel 21.

Artikelen 23 (nieuw artikel 22)

Dit artikel wordt zonder opmerkingen aangenomen met tien stemmen bij twee onthoudingen en vernummerd tot artikel 22.

Artikelen 24 en 25 (nieuwe artikelen 23 en 24)

Deze artikelen worden zonder opmerkingen eenparig aangenomen en vernummerd tot artikel 23 en artikel 24.

Artikel 25bis (nieuw artikel 25)

Bij amendement van de heren C. Moors en E. Baldewijns (Stuk 548 (1990-1991) – Nr. 2, blz. 18) wordt voorgesteld, naar analogie met de decreet betreffende de universiteiten in de Vlaamse Gemeenschap, een taalregeling in te voeren. Een indiener verwijst in dit verband naar een recente evolutie die zich voordoet in enkele hogescholen in het Brussels. Om de tweetaligheid van de studenten te bevorderen werd een akkoord gemaakt dat Nederlandstalige studenten uit Vlaamse instellingen toestaat aan Franstalige instellingen bepaalde opleidingsonderdelen te volgen en vice versa.

De verslaggever vraagt zich af of dit niet strijdig is met de in het amendement voorgestelde taalregeling en met de taalwetgeving in het onderwijs. In elk geval veroorzaakt dit oneerlijke concurrentie met andere instellingen in Vlaanderen die deze opportuniteit niet kunnen bieden omdat daar geen Franstalige scholen voorhanden zijn.

De Gemeenschapsminister verklaart dat een instelling die door de Vlaamse Gemeenschap wordt gefinancierd een volledig Nederlandstalig curriculum moet aanbieden, dat ook zonder uitwisseling moet uitmonden in het einddiploma. Ook de taal van het diploma is het Nederlands. Zelfs indien twee instellingen, een Franstalige en een Nederlandstalige wederzijds bepaalde onderdelen erkennen om zodoende de tweetaligheid van de studenten te bevorderen dan verandert dit niets aan het statuut van deze instellingen. De studenten kunnen niet worden verplicht van deze opportuniteit gebruik te maken.

De mogelijkheid tot wederzijdse uitwisseling is een aspect van de autonomie van de instellingen, aldus de Gemeenschapsminister.

Het amendement houdende invoering van de taalregeling wordt aangenomen met tien stemmen bij twee onthoudingen.

In de door de Commissie aangenomen tekst wordt het opgenomen onder artikel 25.

AFDELING VII

Overleg met studenten

Artikel 26

Dit artikel regelt het overleg inrichtende macht — studenten naar analogie met de regeling opgenomen in het decreet op de universiteiten. De heren E. Beysen en R. Deswaene dienen een amendement in (Stuk 548 (1990-1991) — Nr. 2, blz. 19) die de inspraak van de studenten nog meer versterkt en ze een effectieve stem verleent.

De Gemeenschapsminister vraagt dit amendement niet aan te nemen. Het artikel is zeer evenwichtig. Het voorziet enerzijds in een voorafgaande raadpleging van de democratisch verkozen studentenraad door de inrichtende macht voor alle aangelegenheden die de studenten aanbelangen en anderzijds in een geregeld overleg tussen de Vlaamse Executieve en de studentenvertegenwoordiging in de Raad voor het Hoger Onderwijs van de VLOR.

Het amendement wordt verworpen met tien stemmen tegen twee.

Het artikel wordt aangenomen met tien stemmen bij twee onthoudingen.

HOOFDSTUK III

De kwaliteitsbewaking

Een lid doet opmerken dat in het voorontwerp van decreet de titel luidde “kwaliteitsbewaking en controle,.. In de definitieve versie is deze controle weggelaten. Wat is hiervoor de reden ?

De Gemeenschapsminister verwijst in dit verband naar de in artikel 33 aangekondigde nog op te richten ambtelijke commissie. Deze zal onder meer als taak hebben concrete voorstellen te doen met betrekking tot de financiering, het toezicht, de rationalisatie en programmatie, het personeelsstatuut en de medezeggenschap. Inmiddels blijft de bestaande controleregeling ongewijzigd.

Artikelen 27 tot en met 29

Deze artikelen worden zonder opmerkingen eenparig aangenomen.

HOOFDSTUK IV

Samenwerkingsverbanden

AFDELING 1

Uitwisseling van personeel

Artikel 30

Artikel 30 wordt zonder opmerkingen eenparig aangenomen.

AFDELING II

Samenwerking tussen instellingen hoger onderwijs

Artikel 33

Artikel 31 wordt zonder opmerkingen eenparig aangenomen.

HOOFDSTUK V

Financiering

Artikel 32

Artikel 32 wordt zonder opmerkingen aangenomen met tien stemmen tegen twee.

Artikel 33

Dit artikel bevat de oprichting van een ambtelijke commissie ter voorbereiding van een decreet betreffende de financiering en het personeelsstatuut van het HOLT en het HOKT. Zij doet daartoe voorstellen met betrekking tot het toezicht, de rationalisatie en programmatie, medezeggenschap alsook met betrekking tot de vervanging van de wet van 7 juli 1970 betreffende de algemene structuur van het hoger onderwijs.

De Commissie brengt binnen zes maanden advies uit aan de VLOR die op zijn beurt de Executieve adviseert.

Een lid leidt uit dit artikel af dat er voorlopig niets wordt gewijzigd aan de huidige financiering.

Zal de nieuwe financieringsregeling een enveloppefinanciering zijn waarin de wedden inbegrepen zijn, zo vraagt dit lid.

De Gemeenschapsminister antwoordt dat dit de bedoeling is vandaar dat ook het personeelsstatuut en de medezeggenschap gelijktijdig zullen worden geregeld.

De verslaggever en verschillende leden vragen uitleg met betrekking tot de samenstelling en het karakter van deze ambtelijke commissie. Zullen enkel ambtenaren hierin zitting hebben of ook externe experts ?

De Gemeenschapsminister verduidelijkt dat in deze commissie naast hoge ambtenaren uit het departement onderwijs ook externe experts kunnen zitting hebben. Ambtelijk betekent in deze context, niet-politiek. De dubbele finaliteit HOKT en HOLT moet bij de samenstelling worden weerspiegeld.

De heer C. Moors dient een amendement in om deze externe experts expliciet in de tekst op te nemen (Stuk 548 (1990-1991) – Nr. 2, blz. 20).

Een lid verklaart dat zijns inziens de opdracht van de ambtelijke commissie te ruim en te veelzijdig is. Vooral de voorstellen inzake rationalisatie en programmatie zullen moeilijk zijn. Deze rationalisatie zal toch moeten zijn gedifferentieerd naargelang de opleidingen. In het kunstonderwijs is deze totaal anders te benaderen dan in bepaalde HOLT of HOKT-opleidingen.

De Gemeenschapsminister beaamt dit. Het is precies daarom dat een ambtelijke commissie het terrein zal effenen door voorstellen te doen ook met betrekking tot de herziening van de wet van 7 juli 1990 betreffende de algemene structuur van het hoger onderwijs.

Verschillende leden verklaren ook moeite te hebben met de nogal stringente kalender in dit artikel. De termijn van zes maanden is zeker te kort.

Bovendien moet tegen oktober 1992-1993 de nieuwe regeling in decreten zijn omgezet. Ook moet in de VLOR eerst nog een afdeling hoger onderwijs van het lange type en van het korte type worden opgericht.

De Gemeenschapsminister wijst op artikel 38 dat inderdaad voorziet in de oprichting van deze afdeling. De samenstelling van de VLOR zal dus worden aangepast zodra dit decreet van kracht is. In het licht van deze verduidelijking trekt de heer W. Van Durme zijn amendement in. Dit sterkte ertoe in de ambtelijke commissie ook leden van VHOLT te laten zetelen (Stuk 548 (1990-1991) — Nr. 2, blz. 20).

Een amendement van de heer Jos Bosmans, mevrouw A. Leysen, de heren M. Van Peel, E. Baldewijns en L. Vanhorenbeek strekt ertoe de ambtelijke commissie ook te belasten met het formuleren van voorstellen met betrekking tot de uitbreiding van studiegebieden. Zij zou meer bepaald moeten onderzoeken welke HOKT-opleidingen eventueel kunnen worden omgevormd tot onderwijs van academisch niveau (Stuk 548 (1990-1991) — Nr. 2, blz. 20).

De indieners menen dat dit amendement noodzakelijk is om maatschappelijke evoluties op adequate wijze in het onderwijsaanbod te vertalen. De ambtelijke commissie kan dit bestuderen en suggesties doen aan de VLOR.

Een ander lid repliceert dat hij het nut van het amendement niet goed inziet. Eerstens heeft de ambtelijke commissie reeds een zeer ruime opdracht. Tweedens heeft de ambtelijke commissie slechts een kortstondig mandaat. Het is niet zo zeker dat zij in de loop van zes maanden die haar voor haar studieopdracht ter beschikking zijn gesteld reeds de noodzaak van uitbreiding van studiegebieden moet suggereren.

De Gemeenschapsminister verklaart dat de kern van de opdracht van de ambtelijke commissie bestaat uit de financiering, het personeelsstatuut en de structuur van het hoger onderwijs. Dit is een zeer ruime opdracht. De eventuele uitbreiding van de studiegebieden die de zorg is van de indieners van het amendement zit hierin besloten. De Gemeenschapsminister wil de leden echter waarschuwen voor de uitbreiding van studiegebieden. Een hergroepering van studiegebieden of een inkrimping kan evengoed nodig zijn.

De heren Jos Bosmans, C. Moors en mevrouw A. Leysen stellen daarop een subsidiair amendement voor waarbij in het tweede lid op de zevende regel na het woord „instellingen” de woorden „eventuele aanpassingen van de studiegebieden” worden ingeschreven (Stuk 548 (1990-1991) — Nr. 2, blz. 21). Zij willen dit uitdrukkelijk als opdracht voor de ambtelijke commissie opnemen in de tekst van het artikel.

Om tegemoet te komen aan de wens van de Commissie om artikel 33 een duidelijker structuur te geven stelt de heer C. Moors bij amendement volgende tekst voor ter vervanging van artikel 33 (Stuk 548 (1990-1991) — Nr. 2, blz. 21) :

„Ter voorbereiding van een decretale regeling betreffende het personeelsstatuut, de financiering van het hoger onderwijs van het lange type en van het hoger onderwijs van het korte type en ter voorbereiding op een decreet dat de wet van 7 juli 1970 betreffende het hoger onderwijs vervangt, wordt een ambtelijke commissie door de Vlaamse Executieve samengesteld waarin ook externe experts zitting hebben.

Deze commissie heeft als opdracht, uitgaande van de specificiteit van het hoger onderwijs van het lange type en het hoger onderwijs van het korte type, concrete voorstellen uit te werken betreffende criteria voor een objectieve, forfaitaire en globale financiering van de instellingen, het toezicht op de hogescholen, de rationalisatie en programmatie van de instellingen voor hoger onderwijs, het personeelsstatuut en de medezeggenschap.

De commissie brengt binnen zes maanden na de bekrachtiging van dit decreet verslag uit aan de Vlaamse Onderwijsraad die hieromtrent binnen 30 dagen advies uitbrengt aan de Vlaamse Executieve. ”.

De Commissie acht deze formulering inderdaad duidelijker. Er blijven echter nog twee knelpunten. Vooreerst het al of niet verplicht opnemen van externe experts. Een meerderheid van de Commissie bleek eerst gewonnen voor het amendement van de heer C. Moors om na „ambtelijke commissie” in te voegen „waarin ook externe experts zitting hebben”. Een lid vraagt of de tekst niet te ver gaat. Het mag niet zo zijn dat de ambtelijke commissie exclusief uit externe experts bestaat. Bovendien is een extern expert niet noodzakelijk deskundig op alle aangehaalde aspecten van de opdracht die de ambtelijke commissie krijgt.

De Gemeenschapsminister dringt ook aan op een formulering die meer soepelheid biedt.

De Commissie is het eenparig eens om in het amendement van de heer C. Moors het woord „kunnen” in te voegen. De tekst luidt dus „een ambtelijke commissie door de Vlaamse Executieve samengesteld waarin ook externe experts zitting kunnen hebben”. De heer C. Moors trekt hierop zijn oorspronkelijk amendement „waarin ook externe experts zitting hebben” in.

Een tweede knelpunt betreft de amendementen over de invoeging in artikel 33 van de uitbreiding van de studiegebieden (subsidiar, de eventuele aanpassing van de studiegebieden) als studieopdracht voor de ambtelijke commissie.

De Gemeenschapsminister vraagt deze amendementen niet aan te nemen. Op vraag van de verschillende leden of „de aanpassing van studiegebieden” kan vervat zijn in de opdracht tot bestudering van een nieuw decreet ter vervanging van de wet van 7 juli 1990 betreffende het hoger onderwijs of in de opdracht om concrete voorstellen uit te werken met betrekking tot de rationalisatie en programmatie, antwoordt de Gemeenschapsminister bevestigend.

De indieners van bovenvermelde amendementen verklaren zich bereid hun amendement in te trekken op voorwaarde dat expliciet in het verslag wordt opgenomen dat de ambtelijke commissie een eventuele aanpassing — dit is uitbreiding of de inkrimping — van de studiegebieden kan bestuderen.

Het amendement van de heer C. Moors dat in een nieuwe tekst vastlegt voor artikel 33, en door de Commissie eenparig aangepast, wordt door de Commissie aangenomen met negen stemmen tegen twee.

HOOFDSTUK VI

Bijzondere bepalingen

Artikel 34

Op dit artikel wordt door de heren W. Seeuws, E. Beysen, R. Deswaene, L. Vanhorenbeek en W. Van Durme amendement ingediend dat ertoe strekt een uitzondering toe te staan voor het Stedelijk Architectuurinstituut De Bijloke Gent en voor het Provinciaal Hoger Instituut Diepenbeek (Stuk 548 (1990-1991) — Nr. 2, blz. 23). Deze instellingen krijgen de keuzemogelijkheid om de opleiding interieurarchitect of een graduaat interieurvorming aan te bieden. Hierdoor krijgt de vrije keuze meteen een betere ruimtelijke spreiding.

Een van de indieners van het amendement verklaart dat dit tegemoetkomt aan de concrete problemen die zich voordoen in de architectenschool te Gent en die verband houden met het niet gerangschikt zijn in artikel 6 van het koninklijk besluit van 28 januari 1988. Voor de Architectenschool van Antwerpen gebeurde dit wel, voor Gent niet.

De Gemeenschapsminister vraagt het amendement te verwerpen. De huidige tekst maakt het mogelijk in het **PHI** te Diepenbeek de opleiding interieurarchitect te verstrekken. Hierdoor is de vrije keuze en ook de geografische spreiding inzake architectenscholen verzekerd. Er zijn thans drie architectenscholen : 1 vrije, 1 gemeenschapsschool en 1 officieel gesubsidieerde. Deze sector is dus reeds gerationaliseerd, aldus de Gemeenschapsminister.

Een van de indieners van het amendement betreurt dat deze rationalisering ten koste van de architectenschool van Gent is gebeurd.

Het amendement van de heren W. Seeuws, E. Beysen, R. Deswaene, L. Vanhorenbeek en W. Van Durme wordt verworpen met vier stemmen tegen zes bij twee onthoudingen.

Artikel 34 wordt aangenomen met negen stemmen tegen twee bij één onthouding.

Artikelen 35 en 36

Deze artikelen worden zonder opmerkingen aangenomen met tien stemmen bij twee onthoudingen.

Artikel 37

Dit artikel wordt zonder opmerkingen aangenomen met tien stemmen tegen twee.

Artikel 38

Dit artikel wordt zonder opmerkingen aangenomen met tien stemmen bij twee onthoudingen.

Artikel 39

Dit artikel wordt zonder opmerkingen eenparig aangenomen.

Artikelen 40 tot en met 45

Deze artikelen worden aangenomen met tien stemmen bij twee onthoudingen.

Artikel 46

Op dit artikel dient de heer E. Baldewijns een amendement in om een tweede paragraaf toe te voegen (Stuk 548 (1990-1991) – Nr. 2, blz. 24). Hiermee wil de indiener voor het economische hoger onderwijs van het korte type gedurende de overschakeling van een tweejarige structuur naar een driejarige structuur een afwijking voor de normen inzake minimale studentenbevolking. Er mag geen afbouw zijn tijdens de omschakeling. Dit beantwoordt zijns inziens ook aan de geest van het decreet.

De Gemeenschapsminister meent dat men met dit amendement toch voorzichtig moet zijn. Hij wenst de norm te handhaven. Hij wijst erop dat er in de Nederlandstalige hogescholen te Brussel reeds specifieke normen gelden.

Het amendement van de heer E. Baldewijns wordt verworpen met vijf stemmen tegen zes bij één onthouding.

Artikel 46 wordt ongewijzigd aangenomen met tien stemmen bij twee onthoudingen.

Artikelen 47 en 48

Deze artikelen worden zonder opmerkingen aangenomen met tien stemmen bij twee onthoudingen.

HOOFDSTUK VII

Sociale toelagen

Artikel 49

Bij dit artikel wordt door de heer W. Van Durme een amendement ingediend dat ertoe strekt om de voorziene ambtelijke commissie ook te laten samenstellen met leden aangeduid door de VHOLT (Stuk 548 (1990-1991) – Nr. 2, blz. 25).

De indiener heeft bij artikel 33 een analoog amendement ingediend.

Gelet op de daar door de Gemeenschapsminister verstrekte uitleg, heeft de heer W. Van Durme beide amendementen ingetrokken.

De verslaggever vraagt of de ambtelijke commissie naar analogie met het orgaan opgericht krachtens artikel 33 eveneens niet moet worden aangevuld met externe experts en of het hier gaat om dezelfde ambtelijke commissie zoals vermeld in artikel 33.

De Gemeenschapsminister meent dat dit het niet noodzakelijk is deze ambtelijke commissie, die een andere dan die voorzien in artikel 33, aan te vullen met externe experts. De ambtelijke commissie zal een inventaris maken de bestaande voorzieningen, een behoeftenonderzoek laten uit-

voeren en vervolgen concrete voorstellen doen. Zes maanden lijken hier ruim voldoende om deze procedure te doorlopen en vervolgens dient de VLOR binnen dertig dagen een advies te verlenen.

Een lid wil weten of er ook een termijn is bepaald waarbinnen de Vlaamse Executieve een beslissing moet nemen.

De Gemeenschapsminister antwoordt dat dit niet het geval is, maar de Executieve zal moeten rekening houden met de decretale mogelijkheden en met de voorziene budgetten. De Vlaamse Executieve is bovendien bestendig onderworpen aan de controle door de Vlaamse Raad.

Het is wel de bedoeling dat in 1992 een nieuw stelsel wordt gecreëerd, dat vanaf het academiejaar 1992-1993 in werking zou moeten treden.

Op de uitdrukkelijke vraag van een lid, antwoordt de Gemeenschapsminister dat de Executieve zich engageert om tegen het academiejaar 1992-1993 in verband met deze problematiek een regeling uit te werken.

Artikel 49 wordt aangenomen met tien stemmen tegen twee.

HOOFDSTUK VIII

Inschrijvingsgelden

Artikel 50

De Gemeenschapsminister verduidelijkt dat men dit artikel de inschrijvingsgelden worden afgeschaft. Indien men dit in de toekomst opnieuw invoeren, dat is een decretale regeling noodzakelijk.

Artikel 50 wordt door de Commissie aangenomen met tien stemmen bij twee onthoudingen.

HOOFDSTUK IX

Overgangsbepalingen

Artikel 51

Dit artikel wordt zonder opmerkingen aangenomen met tien stemmen bij twee onthoudingen.

Artikel 52

Door de heren C. Moors en E. Baldewijns wordt voorgesteld aan artikel 52 een tweede lid toe te voegen, waarbij artikel 102 van het decreet van 27 maart 1991 betreffende de rechtspositie van de personeelsleden van het Gemeenschapsonderwijs wordt aangevuld met een derde paragraaf die luidt als volgt :

„§ 3. In afwijking op § 2 zijn, tot uiterlijk 1 oktober 1993, artikel 3, 4° ; artikel 17, § 3 ; artikel 21 ; artikel 23, § 1, b en e ; artikelen 30 tot en met 35 ; artikel 36, § 1, 1°, 4° en het voorlaatste lid ; artikel 40, § 1 ; artikel 42 ; artikel 46, 1° en 4° en artikelen 90 tot en met 94 niet van toepassing op het bestuurs- en onderwijzend personeel van de instellingen van het hoger onderwijs van het lange type, de instellingen voor het hoger onderwijs van de 2° en 3° graad en de instellingen van het hoger kunstonderwijs.

In afwachting van de uitvoering van de bepalingen van artikel 10, § 6 van de wet van 7 juli 1970 betreffende de algemene structuur van het hoger onderwijs, bepaalt voor het hoger onderwijs van het lange type, voor het hoger onderwijs van de 2° en 3° graad en het hoger kunstonderwijs, het bevoegde bestuursorgaan van de ARGO, de specificatie van de bekwaamheidsbewijzen.,, (Stuk 548 (1990-1991) — Nr. 2, blz. 26).

Een van de indieners verantwoordt het amendement als volgt.

De eerste ervaringen met de toepassing van het decreet van 27 maart 1991 op de rechtspositie van de personeelsleden van het Gemeenschapsonderwijs toont aan de toepassing hiervan hinderlijk is voor het HOLT.

In het HOLT zijn de persoonlijke kwalificaties van de docent en van het bestuurspersoneel, naast diplomavereisten en anciënniteit, van bijzonder belang.

Het statuut laat niet met de persoonlijke kwalificaties rekening te houden, maar leidt tot een automatische toepassing van een aantal statutaire regels. Dit kan nadelig zijn voor de kwaliteit van het onderwijs.

In het gesubsidieerd onderwijs is het decreet van 27 maart 1991 betreffende de rechtspositie van de personeelsleden van het gesubsidieerd onderwijs niet van toepassing wat het HOLT betreft. Zodoende ontstaat er een discriminatie tussen de netten.

Een aangepast statuut voor het personeel van het HOLT is dan ook dringend noodzakelijk.. Het moet mogelijk zijn dergelijk statuut tegen 1 oktober 1993 uit te werken

In afwachting daarvan is het echter wenselijk een aantal bepalingen uit het decreet rechtspositie personeelsleden Gemeenschapsonderwijs buiten werking te zetten.

Het betreft de regels inzake :

— de tewerkstelling via reffectatie of wedertewerkstelling, zijnde artikel 17, § 3, artikel 21, § 1, b en e, artikel 36, § 1, 4° en artikel 42, 1 ;

— de mutatieregeling, zijnde de artikelen 30 tot en met 35 en artikel 42, 2 ;

— de voorrangsregeling voor tijdelijke aanstellingen, zijnde het artikel 21 ;

— de regeling voor toelating tot een selectie- of bevorderingsambt, zijnde het artikel 46, 1°.

Bovendien is het noodzakelijk een aantal bepalingen omwille van het niet-toepasbaarheid uit te schakelen, namelijk die omtrent het vaststellen van het begin en het einde van het academiejaar (artikel 3, 4°) en omtrent het onderscheid tussen vereiste en voldoende geachte bekwaamheidsbewijzen, wat niet bestaat binnen het HOLT (artikel 36, § 1, 1°, artikel 40, § 1 en artikel 46, 2°).

Ten slotte bepaalt artikel 36, § 1 in het voorlaatste lid dat een benoeming enkel mogelijk is in hoofdamt. Hierdoor worden alle benoemingen van het onderwijzend personeel in het kunstonderwijs, het architectuuronderwijs inbegrepen, waar alleen het niet uitsluitend ambt bestaat, uitgesloten. Het is dan ook wenselijk deze restrictie op te heffen.

In afwachting van een decretale regeling wordt, zoals voor de andere netten, aan de inrichtende macht dezelfde bevoegdheid verleend.

De Gemeenschapsminister onderstreept dat met dit amendement een belangrijke wijziging wordt voorgesteld. In afwachting van een geëigende wetgeving wordt voorgesteld de inrichtende macht meer soepelheid te verlenen inzake personeelsbeleid. Er is wel een beperking in de tijd opgelegd. De voorziene regeling geldt uiterlijk tot 1 oktober 1993. Dit betekent dat nieuwe stelsel moet in werking treden vanaf het academiejaar 1993-1994.

Het is evident dat met dit amendement niet de bevoegdheidsverdeling die is vastgelegd in het bijzonder decreet op de ARGO kan worden gewijzigd. Dit is ook niet de bedoeling. Het bevoegde orgaan inzake benoemingen zou volgens de Gemeenschapsminister de centrale raad van de ARGO moeten zijn, om te vermijden dat men tot ongelijke situaties komt. Met de formulering dat het bevoegde bestuursorgaan van de ARGO de specificatie van de bekwaamheidsbewijzen bepaalt, wordt de in het bijzonder decreet bepaalde bevoegdheidsregeling gerespecteerd en speelt men veiliger.

De verslaggever verwijst hier naar zijn opmerking omtrent het begrip inrichtende macht.

Hij merkt op dat de HOLT-scholen van het Gemeenschapsonderwijs sterk gewrongen zitten met de ARGO, omdat die hoofdzakelijk werd opgericht voor andere types van onderwijs, namelijk het secundair onderwijs en het HOKT. Het ware misschien beter geweest het HOLT van het Gemeenschapsonderwijs niet bij de ARGO onder te brengen maar voor die scholen een eigen meer specifieke inrichtende macht te creëren.

De spreker kan er in komen dat het statuut van het personeel van het Gemeenschapsonderwijs niet zomaar wordt toegepast op het personeel van de HOLT-scholen van de ARGO. Er moet een zeker uitstel worden gegeven.

Een lid wil weten wat men dit amendement aan de huidige toestand wordt gewijzigd.

De bevoegde organen krijgen volgens de Gemeenschapsminister een grotere vrijheid op het vlak van het personeel. Met dit amendement wordt de toepassing van een aantal artikelen van de rechtspositieregeling voor het personeel van het Gemeenschapsonderwijs uitgesloten voor het HOLT. Het moet duidelijk zijn dat niet het gehele statuut buiten werking wordt geplaatst. Het gaat alleen om de in het amendement vermelde artikelen. Bovendien is de buitenwerkingstelling beperkt in de tijd.

In feite wordt de lat gelijk gelegd tussen het gesubsidieerd onderwijs en het Gemeenschapsonderwijs wat de soepelheid inzake personeelsbeleid betreft.

De verslaggever wil dat weten wat dan nog rest van de toepassing van het statuut.

Op dit vlak blijft dan nog de autonomie van de inrichtende macht gelden, aldus de Gemeenschapsminister.

Er moeten volgens de vorige spreker toch regels gelden. De inrichtende machten van het gesubsidieerd onderwijs kunnen toch ook niet volkomen vrij handelen.

De Gemeenschapsminister antwoordt dat de diplomaver-eisten altijd blijven bestaan. Afgezien van deze voorwaarden zijn de inrichtende machten vrij. Dit toont aan waarom voor het HOLT een geëigende regeling inzake personeelsstatuut moet worden uitgewerkt.

Een indiener van het amendement merkt op dat het essentieel is dat met artikel 52 een opdracht wordt gegeven om binnen een redelijke termijn met een statuut te komen voor het personeel van het HOLT.

Het kan niet zijn dat voor de scholen van het ene net een absolute soepelheid kan worden gehanteerd, terwijl de scholen van het andere net gebonden zijn door regels, die daarboven geconcipieerd zijn voor een ander niveau van onderwijs, namelijk het basis- en secundair onderwijs.

Een lid vraagt of het aannemen van dit amendement een weerslag zal hebben op de situatie van de personeelsleden die nu tijdelijk zijn aangesteld.

Indien de ARGO deze tijdelijke personeelsleden wil behouden, dan kan dat. Mocht het statuut van toepassing blijven, dan zou de voorrangsregeling moeten worden toegepast. Dit zou voor bijvoorbeeld de conservatoria tot problemen leiden. Het zou immers mogelijk zijn dat leraren uit het deeltijds kunstsecundair onderwijs, indien ze over het vereiste diploma beschikken, de plaats van tijdelijken aan de conservatoria innemen. Precies om dergelijke situaties te voorkomen, wordt dit amendement ingediend.

Het amendement bij artikel 52 wordt aangenomen met tien stemmen bij twee onthoudingen.

Het aldus geamendeerde artikel 52 wordt aangenomen met tien stemmen bij twee onthoudingen.

Artikel 53

De verslaggever merkt op dat in de onderwijssector diverse overlegorganen bestaan. Er is ondernemingsraad, er is het overleg inzake omkadering en er is het overleg dat met dit artikel wordt ingesteld. De vraag moet worden gesteld hoe dit overleg, ook op het inhoudelijke vlak en bijvoorbeeld inzake de inhoud van de studieprogramma's, te rijmen valt met de academische vrijheid. Alles wat in een school wordt geregeld en gebeurd kan een weerslag hebben op het personeel. Is het noodzakelijk dat de syndicale organisaties daarbij worden betrokken? Kan het niet volstaan om die zaken te bespreken met het personeel zelf?

De Gemeenschapsminister antwoordt dat deze overlegregeling het resultaat is van onderhandelingen met de syndicale organisaties. Dit paritair overleg wordt opgezet in afwachting van een decretale regeling, die moet worden uitgewerkt na de procedure te hebben gevolgd die is vast gelegd in artikel 33. Dit overleg is voor het personeel niet onbelangrijk. Het betreft de aangelegenheden vermeld in de artikelen 6, 17, 20 tot en met 25, 30, 39 en 40.

Gelet op de consensus die tijdens het syndicaal overleg is bereikt, vraagt de Gemeenschapsminister het behoud van deze tekst.

De vorige spreker begrijpt dat verschillende vormen van overleg worden opgezet, doch hij heeft er moeite mee dat de syndicale organisaties worden betrokken bij inhoudelijke aspecten van het onderwijs. Hij hoopt dat er binnen de instellingen voldoende rijpheid zal bestaan om alle leerkrachten, ook de niet-gesyndiceerden, bij het overleg te betrekken. De personeelsleden hebben de vrijheid zich al dan niet aan te sluiten bij een syndicale organisatie. De personeelsleden die niet zijn aangesloten bij een syndicale organisatie hebben ook het recht bij dit overleg te worden betrokken.

Het door artikel 53 ingestelde overlegcomité wordt volgens de Gemeenschapsminister voorgezeten door een vertegenwoordiger van de inrichtende macht. De syndicale organisaties hebben geen mogelijkheid tot blokkering. De beslissing ligt bij de inrichtende macht. Wat wel mogelijk is dat een beslissing gedurende dertig dagen wordt tegengehouden, maar het is de inrichtende macht die uiteindelijk beslist.

Onderwijs is zonder overleg met het personeel ook niet mogelijk en er kan niet worden ontkend dat een gestructureerd overleg met representatieve syndicale organisaties zijn belang heeft en voordelen biedt voor de inrichtende macht. Het is anderzijds normaal dat die syndicale organisaties ook de belangen van de individuele leden moeten kunnen overstijgen en een voldoende rijpheid aan de dag moeten leggen om ook rekening te houden met het geheel.

De Gemeenschapsminister deelt mede dat de Vlaamse Executieve zo spoedig mogelijk het ontwerp van decreet betreffende de participatie zal indienen bij de Vlaamse Raad. De door de verslaggever geschetste problemen kunnen daar aan bod komen.

Hoe meer de deregulering in een sector wordt verwezenlijkt, hoe verder volgens een lid de medezeggenschap in die sector moet gaan. Dit is het corollarium van de deregulering.

Artikel 53 wordt aangenomen met tien stemmen bij twee onthoudingen.

Artikel 54

Bij dit artikel worden geen opmerkingen geformuleerd. Het wordt aangenomen met tien stemmen bij twee onthoudingen.

HOOFDSTUK X

Opheffings- en slotbepalingen

Artikel 55

De verslaggever hoopt dat de lijst van de op te heffen bepalingen volledig is.

In dit artikel wordt volgens een ander lid aan de Vlaamse Executieve uitgebreide bevoegdheden verleend. Het is trouwens zeer moeilijk om alle consequenties van dit artikel te kunnen inschatten.

Artikel 55 wordt aangenomen met tien stemmen tegen twee.

Artikel 56

Bij dit artikel wordt door de heer R. Deswaene een amendement ingediend om op de vierde regel na „10°” de woorden „met uitzondering van de organisatie van de hogeschoolopleiding tot de graad van landschapsarchitect” toe te voegen (Stuk 548 (1990-1991) – Nr. 2, blz. 28).

Dit amendement sluit aan bij het amendement dat de heer R. Deswaene heeft ingediend bij artikel 6, 4° en dat er toe strekt om de opleiding tot landschapsarchitect in het HOLT op te nemen.

Naar analogie met het amendement bij artikel 4, 6°, vraagt de Gemeenschapsminister nu ook de verwerping van het amendement.

Het amendement wordt verworpen met twee stemmen tegen tien.

De verslaggever heeft een vraag met betrekking tot de datum van inwerkingtreding. In artikel 56 wordt enerzijds gezegd dat het decreet in werking zal treden op 1 september 1991 en anderzijds wordt gesteld dat het academiejaar aanvangt op 1 oktober.

De Gemeenschapsminister antwoordt dat dit alleen het geval is voor het HOLT. In dit ontwerp-decreet zijn ook bepalingen opgenomen voor scholen van het HOKT.

Een aantal scholen in het HOLT zijn volgens de vorige spreker reeds gestart. Wat is het gevolg daarvan voor de benoemingen die nu al zijn gebeurd ? Kunnen er geen moeilijkheden ontstaan ?

De directeurs van VHOLT hebben volgens de Gemeenschapsminister gevraagd om het decreet nu al in werking te laten treden. Zij hebben op de inwerkingtreding van het decreet geanticipeerd. De inwerkingtreding van dit decreet op 1 september 1991 en het vaststellen van de aanvang van het academiejaar op 1 oktober heeft geen consequenties voor wat de rechtspositie van het personeel betreft.

Een lid vraagt of in dit ontwerp-decreet nieuwe lasten worden opgelegd, die dan eventueel met terugwerkende kracht zouden worden ingevoerd.

De Gemeenschapsminister antwoordt dat het ontwerp geen nieuwe lasten oplegt, maar dat het integendeel bevrijdend is.

Artikel 56 wordt aangenomen met tien stemmen tegen twee.

III. EINDSTEMMING

Het geamendeerde ontwerp van decreet wordt door de Commissie aangenomen met negen stemmen tegen twee.

De Verslaggever,

C. MOORS

De Voorzitter,

A. SCHELLENS

TEKST AANGENOMEN DOOR DE COMMISSIE

Artikel 1

Dit decreet regelt een aangelegenheid bedoeld in artikel 59bis van de Grondwet.

HOOFDSTUK 1

Algemene bepalingen

AFDELING 1

Begripsbepalingen

Artikel 2

In dit decreet wordt verstaan onder :

a) hogeschool : een instelling van hoger onderwijs van het lange type, zoals bedoeld in artikel 2 van de wet van 7 juli 1970 betreffende de algemene structuur van het hoger onderwijs of een instelling voor hoger onderwijs van de derde graad en voor hoger kunstonderwijs ingericht krachtens de wet van 14 mei 1955 tot regeling van het kunstonderwijs, waarvan het onderwijs dat zij inrichten, krachtens dit decreet, gerangschikt wordt als hoger onderwijs van het lange type ;

b) inrichtende macht : de overheid, de natuurlijke persoon of de rechtspersoon die de verantwoordelijkheid voor een onderwijsinstelling op zich neemt ;

c) opleiding : een samenhangend geheel van onderwijs- en andere studieactiviteiten op academisch niveau in een of over een studiegebied, deel of nader onderdeel van een studiegebied heen ;

d) studiegebied : één van de 10 categorieën vermeld in artikel 6 waarin de opleidingen zijn samengebracht, waarover onderwijs op academisch niveau wordt verstrekt ;

e) kwalificatie : een specificatie van een graad die verwijst naar de gevolgde opleiding ;

f) academiejaar : een periode van één jaar, die aanvangt op 1 oktober en eindigt op 30 september van het daaropvolgend kalenderjaar ;

g) studiejaar : het geheel van onderwijs- en andere studieactiviteiten per jaar, waarin een cyclus, zoals bedoeld in artikel 2 van de wet van 7 juli 1970 betreffende de algemene structuur van het hoger onderwijs, onderverdeeld is ;

h) studiepunt : de eenheid waarmee de omvang van onderdelen van een opleiding wordt uitgedrukt volgens een uniform voorgeschreven norm ;

i) projectmatig wetenschappelijk onderzoek : wetenschappelijk onderzoek waarbij vooraf het onderwerp, de duur en de modaliteiten worden vastgelegd ;

j) graad zoals bedoeld in artikel 2, e : de aanduiding van de titel toegekend op het einde van een cyclus en vastgelegd op het diploma ;

k) deel van een studiegebied : één van de samenstellende elementen wanneer meerdere wetenschapsrichtingen waarover aan de hogeschool onderwijs van academisch niveau

wordt verstrekt in een bepaald studiegebied zijn samengebracht of een onderverdeling van een studiegebied indien dit studiegebied uit één wetenschapsrichting bestaat.

AFDELING II

Toepassingsgebied

Artikel 3

Onder toepassing van dit decreet vallen de door de Vlaamse Gemeenschap georganiseerde of gesubsidieerde onderwijsinstellingen die hoger onderwijs van het lange type of hoger onderwijs van de derde graad en hoger kunstonderwijs ingericht op basis van de wet van 14 mei 1955 tot regeling van het kunstonderwijs, organiseren en de onderwijsinstellingen die uit de hiervoren genoemde instellingen ontstaan.

HOOFDSTUK II

Opdracht en organisatie

AFDELING 1

Doelstellingen

Artikel 4

§ 1. Hogescholen zijn, in het belang van de samenleving, terzelfder tijd werkzaam op het gebied van het onderwijs van academisch niveau, het projectmatig wetenschappelijk onderzoek in het kader van een samenwerking met de universiteiten of derden en de maatschappelijke dienstverlening.

Daarenboven maken de ontwikkeling en de beoefening van de kunsten deel uit van de opdracht van de hogescholen die opleidingen van academisch niveau organiseren in de studiegebieden muziek, beeldende kunst, dramatische kunst en audiovisuele kunst.

§ 2. Ter vervulling van hun opdracht kunnen de inrichtende machten alle rechtshandelingen stellen, inbegrepen het sluiten van overeenkomsten met personen van privaatrecht of publiek recht.

Artikel 5

Het onderwijs dat wordt verstrekt door de hogescholen sluit aan bij het secundair onderwijs. Het is van academisch niveau en dus gestoeld op de wetenschappelijke kennis. In zijn geheel draagt het bij tot de algemeen menselijke vorming en het is in het bijzonder gericht op de toepassing van de wetenschappen, het zelfstandig denken en het ontwikkelen van de creativiteit.

AFDELING II

Bevoegdheden

Artikel 6

De inrichtende machten kunnen opleidingen van academisch niveau organiseren en de overeenkomstige graden van het hoger onderwijs van het lange type verlenen in de volgende studiegebieden :

1° vertaalkunde, waarvoor de graden van kandidaat-vertaler en licentiaat-vertaler of licentiaat-tolk verleend worden ;

2° handelswetenschappen en bestuurswetenschappen, waarvoor de graden van kandidaat in de handelswetenschappen, kandidaat in de bestuurswetenschappen en kandidaat-handelsingenieur, licentiaat in de handelswetenschappen, licentiaat in de bestuurswetenschappen en handelsingenieur verleend worden ;

3° industriële wetenschappen, waarvoor de graden van kandidaat-industrieel ingenieur en industrieel ingenieur verleend worden ;

4° architectuur, waarvoor de graden van kandidaat in de architectuur, architect en interieurarchitect verleend worden ;

5° nautische wetenschappen, waarvoor de graden van kandidaat en licentiaat verleend worden ;

6° produktontwikkeling, waarvoor de graden van kandidaat en licentiaat verleend worden ;

7° muziek, waarvoor de graden van kandidaat en meester verleend worden ;

8° beeldende kunst, waarvoor de graden van kandidaat en meester verleend worden ;

9° dramatische kunst, waarvoor de graden van kandidaat en meester verleend worden ;

10° audiovisuele kunst, waarvoor de graden van kandidaat en meester verleend worden.

Artikel 7

De diploma's worden uitgereikt en de graden worden toegekend door de hogeschool waar de student is ingeschreven voor de examens van de desbetreffende opleiding van academisch niveau en haar eventuele kwalificatie. Door hun uitreiking krachtens dit decreet zijn de diploma's van rechtswege erkend en bekrachtigd.

Artikel 8

De inrichtende machten kunnen de opleidingen van academisch niveau en de eventuele kwalificaties die zij organiseren bij het van kracht worden van dit decreet, behouden.

De Vlaamse Executieve coördineert, groepeerst en uniformiseert de bestaande opleidingen met de daaraan verbonden graden en kwalificaties. Zij stelt daartoe, na advies van de afdeling voor het hoger onderwijs van het lange type van de Vlaamse Onderwijsraad, een lijst vast van de bestaande opleidingen van academisch niveau en de bestaande voortgezette opleidingen.

In deze lijst worden de opleidingen van academisch niveau in de in artikel 6 vermelde studiegebieden geklasseerd volgens een eenvormige benaming per cyclus met vermelding van de overeenkomstig dit decreet daarop betrekking hebbende graad en hun kwalificaties. Bij elke studiegebied wordt, rekening houdende met de in het eerste lid bepaalde, de bevoegde hogeschool of hogescholen vermeld.

De lijst wordt bindend voor de hogescholen met ingang van het academiejaar volgend op de datum van publikatie van dit besluit van de Vlaamse Executieve.

Het in het tweede lid bedoelde advies wordt geacht te zijn gegeven indien het niet binnen de door de Vlaamse Executieve bepaalde termijn wordt verstrekt.

Artikel 9

De Vlaamse Executieve kan, na advies van de afdeling voor het hoger onderwijs van het lange type van de Vlaamse Onderwijsraad, de in artikel 8 bedoelde lijst aanvullen of wijzigen onder de volgende voorwaarden :

1° nieuwe opleidingen van academisch niveau of voortgezette opleidingen van academisch niveau moeten worden geklasseerd in of over de studiegebieden, vermeld in artikel 6 en mogen slechts leiden tot de aldaar vermelde graden en die vermeld in artikel 13 ;

2° nieuwe opleidingen van academisch niveau en voortgezette opleidingen van academisch niveau moeten voldoen aan de in artikel 16 en 17 bepaalde eisen inzake studieomvang en studieduur ;

3° nieuwe opleidingen van academisch niveau, kwalificaties of voortgezette opleidingen van academisch niveau mogen geen overlapping inhouden van opleidingen die voorbehouden zijn aan het academisch onderwijs of aan het hoger onderwijs van het korte type ;

4° een opleiding van academisch niveau kan slechts worden afgeschaft indien zij aan geen enkele hogeschool meer wordt georganiseerd.

AFDELING III

Structuur

Artikel 10

Het door de hogeschool verstrekt hoger onderwijs van academisch niveau wordt opgedeeld in opleidingen van academisch niveau, voortgezette opleidingen van academisch niveau en navorming van academisch niveau.

Artikel 11

Elke opleiding van academisch niveau wordt in twee cycli ingedeeld. De eerste cyclus wordt bekrachtigd met de graad van kandidaat. De tweede cyclus wordt bekrachtigd met de graad van licentiaat, handelsingenieur, architect, interieurarchitect, industrieel ingenieur of meester.

AFDELING IV

Toelatingsvoorwaarden

Artikel 12

§ 1. Voor de inschrijving voor een opleiding van academisch niveau van de eerste cyclus geldt als algemene toelatingsvoorwaarde het bezit van een gehomologeerd getuigschrift van het secundair onderwijs, van een diploma van het hoger onderwijs van het korte type met volledig leerplan of van een diploma of getuigschrift dat bij of krachtens een wet, decreet, Europese richtlijn of internationale overeenkomst als gelijkwaardig wordt erkend. Bij ontstentenis van dergelij-

ke erkenning kan de inrichtende macht personen die in een land buiten de Europese Gemeenschap een diploma behaald hebben dat toelating verleent tot het hoger onderwijs van dat land, toelaten tot inschrijving voor een opleiding van academisch niveau van de eerste cyclus.

Voor de inschrijving voor een opleiding van academisch niveau van de tweede cyclus geldt als enige toelatingsvoorwaarde het bezit van een diploma van een opleiding van academisch niveau van de eerste cyclus die krachtens de artikelen 8 en 9 of een beslissing van de inrichtende macht toegang verleent tot een opleiding van academisch niveau van de tweede cyclus. De inrichtende macht kan ook op basis van een academische graad van de eerste cyclus toegang verlenen tot de tweede cyclus van een opleiding van academisch niveau.

§ 2. Voor de inschrijving in een voortgezette opleiding van academisch niveau geldt als toelatingsvoorwaarde het bezit van een diploma van een opleiding van academisch niveau van de tweede cyclus of van een academische opleiding van de tweede cyclus die krachtens een beslissing van de inrichtende macht toelating verleent tot die opleiding. De hogeschool kan de inschrijving in een aanvullende of specialisatieopleiding afhankelijk maken van het geslaagd zijn in een toelatingsproef.

§ 3. De inrichtende macht kan, in afwijking van § 1 en § 2 personen die in het bezit zijn van een einddiploma van een instelling voor hoger onderwijs in het buitenland, voor zover deze laatste een opleidingsprogramma van ten minste drie jaar aanbiedt, toelaten tot de voortgezette opleidingen van academisch niveau, eventueel na een onderzoek waarin gepeild wordt naar de geschiktheid voor de bedoelde opleiding en eventueel na het met goed gevolg hebben afgelegd van een examen over nader te bepalen onderdelen van een opleiding van academisch niveau.

§ 4. Onverminderd de algemene toelatingsvoorwaarden genoemd in § 1, wordt niemand toegelaten tot de opleidingen van academisch niveau en voortgezette opleidingen van academisch niveau, genoemd in artikel 6, 5°, zonder geslaagd te zijn voor een geschiktheidsproef eigen aan de maritieme opleidingen. De geschiktheidsproef wordt afgenomen door de hogeschool waar de student zich wenst in te schrijven.

§ 5. Onverminderd de algemene toelatingsvoorwaarden bedoeld in § 1, wordt niemand toegelaten tot de opleidingen van academisch niveau en voortgezette opleidingen van academisch niveau, bedoeld in artikel 6, 7°, 8°, 9° en 10°, zonder geslaagd te zijn voor een artistieke toelatingsproef. De toelatingsproef wordt afgenomen door de hogeschool waar de student zich wenst in te schrijven.

§ 6. De inrichtende macht kan personen die in het bezit zijn van een diploma van het hoger onderwijs van het korte type verkorting van studieduur en vrijstelling van de examens van de eerste cyclus van een bepaalde opleiding van academisch niveau of eventuele kwalificatie verlenen welke ten hoogste een equivalent van één studiejaar bedragen. De inrichtende macht kan zijn beslissing hieromtrent afhankelijk maken van een onderzoek waarin gepeild wordt naar de geschiktheid voor die opleiding of kan de kandidaat beoordelen op basis van een examen over een aantal opleidingsonderdelen van die opleiding.

§ 7. De inrichtende macht kan personen die in het bezit zijn van een diploma van een andere opleiding van academisch niveau of van een academische opleiding van de twee-

de cyclus, of van een diploma van het hoger kunstonderwijs uitgereikt na een studieduur van ten minste 4 studiejaar, ingericht op basis van de wet van 14 mei 1955 op het kunstonderwijs, verkorting van studieduur en vrijstelling verlenen van examens van de eerste en tweede cyclus van een opleiding van academisch niveau indien zij met goed gevolg examens afgelegd hebben over een aantal opleidingsonderdelen van die opleiding van academisch niveau, die een equivalent van ten minste één studiejaar bedragen.

§ 8. In afwijking van § 3 kan de inrichtende macht voor bepaalde aanvullende opleidingen binnen het studiegebied muziek, het diploma van artistiek hoger onderwijs van het korte type dans als toelatingsvoorwaarde aanvaarden.

Artikel 13

De opleiding van academisch niveau kan worden gevolgd door een voortgezette opleiding van academisch niveau. Deze kan een aanvullende opleiding, een specialisatieopleiding of een lerarenopleiding omvatten.

Een aanvullende opleiding is een voortgezette opleiding van academisch niveau die gericht is op een aanvulling of verbreding van de opleiding van academisch niveau van de tweede cyclus. Een aanvullende opleiding kan bestaan uit opleidingsonderdelen die voorkomen in een opleiding van academisch niveau van de eerste of tweede cyclus. Een aanvullende opleiding wordt bekrachtigd met één van de graden van „gediplomeerde in de aanvullende studies van . . .”

Een specialisatieopleiding is een voortgezette opleiding van academisch niveau gericht op de uitdieping van of op het bereiken van een hogere graad van deskundigheid in een studiegebied. Een specialisatieopleiding bestaat voor ten minste twee derden uit opleidingsonderdelen die niet voorkomen in een opleiding van academisch niveau van de eerste of tweede cyclus. Een specialisatieopleiding wordt bekrachtigd met één van de graden van „gediplomeerde in de gespecialiseerde studies van.. .”

De hogescholen die de studiegebieden handelswetenschappen organiseren, kunnen voor deze studiegebieden een lerarenopleiding aanbieden. De lerarenopleiding wordt bekrachtigd met één van de graden van „geaggregeerde van het onderwijs”.

Voor de inschrijving in een lerarenopleiding geldt als toelatingsvoorwaarde het bezit van een diploma van de eerste cyclus van een opleiding van academisch niveau. Voor de lerarenopleiding binnen het studiegebied van de handelswetenschappen, geldt ook een academische graad van de eerste cyclus toegepaste economische wetenschappen als toelatingsvoorwaarde. Voor het behalen van de graad van „geaggregeerde van het onderwijs” is het bezit van een diploma van de tweede cyclus van een opleiding van academisch niveau of de academische graad van licentiaat in de toegepaste economische wetenschappen vereist.

Een afzonderlijk decreet zal de lerarenopleiding regelen.

Artikel 14

De navorming van academisch niveau omvat het geheel van de na- en bijscholing die de inrichtende machten buiten de opleidingen van academisch niveau en de voortgezette opleidingen van academisch niveau organiseren. De navorming van academisch niveau kan door de hogeschool met een getuigschrift bekrachtigd worden.

AFDELING V

Opleidingsprogramma en studieomvang

Artikel 15

De inrichtende macht stelt voor elke opleiding van academisch niveau en voortgezette opleiding van academisch niveau een opleidingsprogramma vast. Dit bestaat uit een samenhangend geheel van onderwijs- en andere studieactiviteiten gericht op de verwezenlijking van welomschreven doelstellingen inzake kennis, inzicht, vaardigheden en attitudes waarover degene die een opleiding voltooit, dient te beschikken.

De inrichtende macht houdt hierbij rekening met de bij of krachtens de wet, het decreet of de Europese richtlijn vastgelegde voorwaarden die de toegang tot bepaalde ambten of beroepen of andere voorschriften inhouden met betrekking tot de opleiding.

Artikel 16

De inrichtende macht deelt elke opleiding van academisch niveau en zijn eventuele kwalificatie en elke voortgezette opleiding van academisch niveau in in studiejaren. Elk studiejaar omvat een samenhangend geheel van ten minste 1.500 en ten hoogste 1.800 uren onderwijs of andere studieactiviteiten.

Artikel 17

De studieomvang van elk studiejaar en van het opleidingsprogramma wordt door de inrichtende macht uitgedrukt in hele studiepunten.

De Vlaamse Executieve bepaalt, na advies van de afdeling voor het hoger onderwijs van het lange type van de Vlaamse Onderwijsraad, de wijze waarop die studiepunten worden berekend.

Artikel 18

Behoudens het in het tweede lid van dit artikel bepaalde, omvat elke cyclus van de opleiding van academisch niveau twee studiejaren.

De tweede cyclus van de studiegebieden produktontwikkeling, muziek en beeldende kunst en de opleiding van academisch niveau die leidt tot de graad van handelsingenieur en architect omvatten drie studiejaren.

Artikel 19

De inrichtende machten kunnen hun opleidingen van academisch niveau en voortgezette opleidingen van academisch niveau aanbieden zowel in contactonderwijs als in open onderwijs en zowel voltijds als deeltijds.

Contactonderwijs is het onderwijs dat verzorgd wordt in een rechtstreeks contact tussen de onderwijsverstrekker en de student en op grond daarvan gebonden is aan een bepaalde plaats van onderwijsverstrekking.

Open onderwijs is het onderwijs dat bijna uitsluitend met behulp van media wordt verstrekt, waardoor de student niet

aan een bepaalde plaats van onderwijsverstrekking gebonden is. Indien een opleiding in de vorm van open onderwijs wordt georganiseerd, dient voor elk opleidingsonderdeel specifiek studiemateriaal te worden ontwikkeld dat naar vorm en inhoud afgestemd is op de begeleide zelfstudie.

Voltijds studeren betekent dat de student zich inschrijft voor het volledige opleidingsprogramma van een volledig studiejaar, verminderd met de eventuele vrijstellingen.

Onder vrijstelling wordt verstaan het onderdeel van de opleiding waarover men geen examen moet afleggen.

Deeltijds studeren betekent dat de student zich inschrijft voor de helft van het opleidingsprogramma van een voltijdse student. Die helft kan worden verminderd met de eventueel verkregen vrijstellingen.

De financiering van het open hoger onderwijs zal bij afzonderlijk decreet worden bepaald.

AFDELING VI

De onderwijs-, examen- en taalregeling

Artikel 20

De inrichtende macht draagt er zorg voor dat tijdig, voor het begin van het academiejaar, het onderwijsaanbod en de hoofdlijnen van de onderwijs- en examenregeling openbaar worden gemaakt, zodat de aanstaande studenten zich een goed oordeel kunnen vormen over de inhoud en de organisatie van het onderwijs en de examens.

Artikel 21

De inrichtende macht bepaalt in zijn onderwijs- en examenregeling onder welke voorwaarden haar studenten onderwijsactiviteiten kunnen volgen en examens kunnen afleggen over onderdelen van hun opleidingsprogramma aan andere instellingen voor hoger onderwijs in binnen- en buitenland.

Artikel 22

Elke inrichtende macht bepaalt voor iedere door de hogeschool aangeboden opleiding een onderwijsregeling. In die onderwijsregeling worden ten minste geregeld :

1° de doelstellingen en inhoud van elke opleiding, het opleidingsprogramma en de indeling ervan in studiejaar en opleidingsonderdelen ;

2° het aantal studiepunten verbonden aan elk opleidingsonderdeel ;

3° de organisatie van de opleiding in de vorm van voltijds of deeltijds onderwijs, contact- of open onderwijs ;

4° de volgorde waarin de examens over de onderscheiden opleidingsonderdelen moeten worden afgelegd ;

5° op grond van welke eerder met goed gevolg afgelegde examens in een instelling voor hoger onderwijs naar binnen of buitenlands statuut men vrijstelling kan krijgen voor het afleggen van examens over bepaalde opleidingsonderdelen of verkorting van de voorgeschreven studieduur ;

6° de te volgen procedure voor het toekennen van vermindering van de studieomvang en verkorting van de studieduur van een opleiding ;

7° de organisatie in de loop van de maand september van een week met een aantal informatiesessies voor de studenten van de eerste kandidatuur van elke opleiding van academisch niveau waarin hen aan de hand van een uitgeschreven programmaboek deskundig uitleg wordt verschaft over de inhoud, doelstellingen, onderwijs- en studiemethode in het eerste kandidatuurjaar en zij in de gelegenheid worden gesteld om hierover individueel uitleg te krijgen.

Artikel 23

De inrichtende macht stelt een examenreglement op. In dit examenreglement worden in elk geval geregeld :

1° een algemene procedure tot vaststelling van de examen-vorm voor elk opleidingsonderdeel ;

2° de tijdvakken waarbinnen de examens worden afgelegd ;

3° een procedure ter waarborging van de openbaarheid van zowel de mondelinge als schriftelijke examens ;

4° de wijze van samenstelling van de examencommissies en de examenjury's ;

5° de aanstelling en modaliteiten voor een ombudsman ;

6° een procedure voor de beraadslaging over en de bekendmaking van de examenresultaten ;

7° een procedure waarbij betwistingen tussen de studenten en de leden van de examencommissie voor de beraadslaging, of vermoede materiële vergissingen, vastgesteld na het afsluiten van de deliberatie, worden behandeld.

Het examenreglement regelt de wijze waarop de examens worden afgelegd en bepaalt de gevallen waarin en de voorwaarden waaronder de examencommissie, bij een met redenen omkleed besluit, van het reglement mag afwijken.

Artikel 24

Voor elk door de hogeschool georganiseerd studiejaar wordt een examencommissie ingesteld.

Artikel 25

De onderwijs- en bestuurs taal in de hogescholen is het Nederlands.

Nochtans mogen volgende onderwijsactiviteiten in een andere taal worden gegeven, gevolgd en geëxamineerd :

1° die welke een vreemde taal tot voorwerp hebben, in deze taal ;

2° die welke in de tweede cyclus worden verzorgd door anderstalige gasthoogleraren ;

3° die met betrekking tot opleidingsprogramma's specifiek ten behoeve van buitenlandse studenten opgesteld

4° die met betrekking tot de navorming van academisch niveau ;

5° die met betrekking tot aanvullende opleidingen en specialisatieopleidingen, voor zover een door de hogeschool voldoende aantal niet-nederlandstaligen zich hiervoor hebben ingeschreven.

De inrichtende macht kan, in de krachtens artikel 22 van dit decreet vastgelegde onderwijsregeling, de studenten die zijn ingeschreven voor een opleiding van de tweede cyclus toestaan hun opleidingsprogramma voor ten hoogste twintig procent samen te stellen uit anderstalige onderwijsactiviteiten hiervoren bedoeld in het 2°, 3° en 5° van het tweede lid van dit artikel.

De studenten behouden steeds het recht om een volledige opleiding van academisch niveau van de tweede cyclus in het Nederlands te volgen en over een aldaar in een vreemde taal gevolgd opleidingsonderdeel examen in het Nederlands af te leggen.

AFDELING VII

Overleg met studenten

Artikel 26

Elke inrichtende macht stelt per hogeschool bij reglement een studentenraad in, bestaande uit democratisch verkozen vertegenwoordigers van de studenten. De inrichtende macht raadpleegt de studentenraad vooraf over alle aangelegenheden die de studenten aanbelangen. De studentenraad is ook bevoegd om hierover uit eigen beweging advies uit te brengen.

Over dezelfde aangelegenheden pleegt de Vlaamse Executieve geregeld overleg met de democratisch verkozen vertegenwoordigers van de studenten die zitting hebben in de raad voor het hoger onderwijs van de Vlaamse Onderwijsraad.

HOOFDSTUK III

De kwaliteitsbewaking

Artikel 27

De inrichtende macht voorziet, zoveel mogelijk in samenwerking met andere binnenlandse en buitenlandse instellingen voor hoger onderwijs en de betrokken beroepssectoren, in een regelmatige beoordeling, ten minste om de vijf jaar, van de kwaliteit van de werkzaamheden van de hogeschool. De procedure en de modaliteiten van de beoordeling worden door de Vlaamse Executieve vastgesteld op voorstel van de afdeling voor het hoger onderwijs van het lange type van de Vlaamse Onderwijsraad.

Artikel 28

Zonder afbreuk te doen aan de ideologische, wetenschappelijke, pedagogische en artistieke vrijheid, laat de Vlaamse Executieve regelmatig een onderzoek verrichten naar de kwaliteit van de onderwijsactiviteiten in de door haar aangewezen opleidingen of groep van opleidingen. Zij stelt daartoe een commissie van deskundigen in die van hun onderzoeksresultaten een openbaar verslag maken. De Vlaamse Onderwijsraad brengt over dat verslag een advies uit aan de Vlaamse Executieve.

Artikel 29

Indien de kwaliteit van het onderwijs in een bepaalde opleiding na een grondig kwaliteitsonderzoek uitgevoerd krachtens artikelen 27 en 28 duurzaam onvoldoende wordt geacht of in redelijkheid geacht moet worden niet te behoren tot het onderwijs van academisch niveau, kan de Vlaamse Executieve besluiten dat de studenten van die opleiding niet meer in aanmerking komen voor de onderwijsfinanciering.

Het uitsluitingsbesluit kan slechts worden genomen nadat de Vlaamse Executieve aan de betrokken inrichtende macht een waarschuwing heeft gegeven. Deze waarschuwing houdt in dat zij voornemens is dit uitsluitingsbesluit te treffen onder bepaling van een termijn waarbinnen aan die waarschuwing gevolg moet zijn gegeven en desgewenst overleg tussen de Vlaamse Executieve en de betrokken inrichtende macht dienaangaande plaats kan vinden. Het uitsluitingsbesluit treedt slechts in werking in het tweede daaropvolgende academiejaar.

HOOFDSTUK IV

Samenwerkingsverbanden

AFDELING I

Uitwisseling van personeel

Artikel 30

Bij overeenkomst gesloten tussen twee of meerdere inrichtende machten of tussen een inrichtende macht en een universiteit georganiseerd of gesubsidieerd door de Vlaamse Gemeenschap, kan een lid van het onderwijzend personeel van een hogeschool, met zijn instemming, belast worden met de uitvoering van een onderwijs- of onderzoeksopdracht in één of meer andere hogescholen of universiteiten.

De overeenkomst bepaalt de termijn van de onderwijs- of onderzoeksopdracht en de financiële vergoeding die door de andere hogeschool of universiteit wordt betaald aan de hogeschool waartoe het lid van het onderwijzend personeel behoort.

Inrichtende machten kunnen analoge overeenkomsten tot uitwisseling van leden van het onderwijzend personeel sluiten met instellingen voor hoger onderwijs, die niet tot de Vlaamse Gemeenschap behoren, voor zover die een opleidingscyclus van ten minste drie jaar aanbieden.

AFDELING II

Samenwerking tussen instellingen voor hoger onderwijs

Artikel 31

· Een inrichtende macht kan met één of meerdere andere inrichtende machten een overeenkomst sluiten voor de gezamenlijke organisatie van activiteiten van onderwijs, projectmatig wetenschappelijk onderzoek of wetenschappelijke dienstverlening ten voordele van de samenleving.

Een inrichtende macht kan met één of meer universiteiten een overeenkomst sluiten omtrent de gezamenlijke organisatie van voortgezette academische opleidingen binnen de universiteit of voortgezette opleidingen van academisch niveau of omtrent projectmatig wetenschappelijk onderzoek.

Samenwerkingsverbanden kunnen zowel worden gesloten met binnenlandse of buitenlandse instellingen en kunnen het gemeenschappelijke gebruik van infrastructuur omvatten.

HOOFDSTUK V

Financiering

Artikel 32

Via jaarlijkse globale forfaitaire uitkeringen aan de inrichtende machten, draagt de Vlaamse Gemeenschap bij in de financiering van de hogescholen.

Artikel 33

Ter voorbereiding van een decretale regeling betreffende het personeelsstatuut, de financiering van het hoger onderwijs van het lange type en van het hoger onderwijs van het korte type en ter voorbereiding op een decreet dat de wet van 7 juli 1970 betreffende het hoger onderwijs vervangt, wordt een ambtelijke commissie door de Vlaamse Executieve samengesteld waarin ook externe experts zitting kunnen hebben.

Deze commissie heeft als opdracht, uitgaande van de specificiteit van het hoger onderwijs van het lange type en het hoger onderwijs van het korte type, concrete voorstellen uit te werken betreffende criteria voor een objectieve, forfaitaire en globale financiering van de instellingen, het toezicht op de hogescholen, de rationalisatie en programmatie van de instellingen voor hoger onderwijs, het personeelsstatuut en de medezeggenschap.

De commissie brengt binnen zes maanden na de bekrachtiging van dit decreet verslag uit aan de Vlaamse Onderwijsraad die hieromtrent binnen 30 dagen advies uitbrengt aan de Vlaamse Executieve.

HOOFDSTUK VI

Bijzondere bepalingen

Artikel 34

De afdeling binnenhuisarchitectuur van het hoger kunstonderwijs van de tweede graad, en de niet-gerangschikte afdeling binnenhuisarchitectuur, voor zover zij niet geïntegreerd worden in het studiegebied architectuur, bedoeld in artikel 6, en de afdelingen binnenhuisarchitectuur en binnenhuiskunst bedoeld in artikel 6 van het koninklijk besluit van 28 januari 1988 houdende de toepassing van artikel 2 en artikel 4, § 3 en § 4 van de wet van 7 juli 1970 betreffende algemene structuur van het hoger onderwijs, worden gerangschikt in het artistiek hoger onderwijs van het korte type met volledig leerplan, zoals bedoeld in artikel 2 van de wet van 7 juli 1970 betreffende de algemene structuur van het hoger onderwijs, en leiden tot het diploma van gegradueerde in de interieurvormgeving.

De hogescholen die binnen het studiegebied architectuur de opleiding interieurarchitect organiseren, komen wat het graduaat interieurvormgeving betreft niet voor financiering op grond van dit decreet in aanmerking.

Artikel 35

De afdeling dans van het hoger kunstonderwijs wordt gerangschikt als artistiek hoger onderwijs van het korte type met volledig leerplan en leidt tot het diploma van gegradueerde in de dans. Zij kan een lerarenopleiding omvatten, die ook als deeltijds onderwijs kan worden ingericht. De lerarenopleiding wordt bekrachtigd met het getuigschrift van pedagogische bekwaamheid.

Artikel 36

Aan het pedagogisch hoger onderwijs van het korte type met volledig leerplan worden de volgende twee afdelingen toegevoegd : voordracht en welsprekendheid en muzikale vorming.

Artikel 37

Van het in de artikelen 35 en 36 bedoelde onderwijs van het korte type kan, ongeacht het aantal studenten, een instelling per net, zoals bedoeld in het koninklijk besluit van 30 maart 1982 betreffende de scholengemeenschappen voor secundair onderwijs en houdende het rationalisatie- en programmatieplan van het secundair onderwijs met volledig leerplan, worden behouden. De Vlaamse Executieve bepaalt de personeelsomkadering.

Artikel 38

Artikel 153, 2°, derde streepje, van het decreet van 31 juli 1990 betreffende het onderwijs-II, wordt vervangen door de volgende bepaling : „de raad voor het hoger onderwijs, met afdelingen voor het hoger onderwijs van het korte type, het hoger onderwijs van het lange type en voor het universitair onderwijs. De aangelegenheden die het hoger onderwijs buiten de universiteit in zijn geheel aanbelangen moeten behandeld worden in permanente werkgroepen of commissies bedoeld in 3 ;.”.

Artikel 39

In de wet van 29 mei 1959 tot wijziging van sommige bepalingen van de onderwijswetgeving wordt een artikel 6quinquies ingevoegd, luidend als volgt : „ Elke inrichtende macht beschikt voor haar onderwijsinstelling van het hoger onderwijs van het lange type, over de vrijheid de lessenroosters vast te leggen en de leerplannen op te stellen. Elke inrichtende macht kiest vrij haar pedagogische methodes.“.

Artikel 40

Artikel 7 van de wet van 29 mei 1959 tot wijziging van sommige bepalingen van de onderwijswetgeving, gewijzigd bij het decreet van 31 juli 1990, wordt aangevuld met de volgende bepaling : „met uitzondering van het hoger onderwijs van het lange type.“.

Artikel 41

De niet-gerangschikte opleidingen die leiden tot het diploma van geaggregeerde voor het lager secundair onderwijs

beeldende kunst en tot het diploma van geaggregeerde voor het lager secundair onderwijs muziek, worden gerangschikt als pedagogisch hoger onderwijs van het korte type.

Artikel 42

Diploma's van geaggregeerde voor lager secundair onderwijs muziek, muzikale vorming en muzikale opvoeding en van geaggregeerde voor het lager secundair onderwijs beeldende kunst, worden gelijkgesteld met een diploma van het pedagogisch hoger onderwijs van het korte type.

Artikel 43

Artikel 14 van de wet van 7 juli 1970 betreffende de algemene structuur van het hoger onderwijs, gewijzigd bij decreet van 31 juli 1990, wordt aangevuld met een § 3 luidend als volgt :

„§ 3. Onverminderd het bepaalde in § 1, kan een afdeling in een bepaald academiejaar slechts vervangen worden door een andere, indien de inrichtende macht hiertoe een aanvraag indiende in de loop van het vorige academiejaar en indien de afdeling in het daaraan voorafgaande academiejaar de voor haar op dat ogenblik geldende minimum studentenbevolking behaalde. ”.

Artikel 44

Artikel 15 van wet van 7 juli 1970 betreffende de algemene structuur van het hoger onderwijs, gewijzigd bij decreet van 31 juli 1990, wordt aangevuld met een bepaling, luidend als volgt :

„Vanaf het academiejaar 1970-1971 mogen de, inrichtende machten een of meer afdelingen van het hoger onderwijs van het korte type van de instellingen die zij organiseren, overhevelen naar een andere instelling voor hoger onderwijs van dezelfde of van een andere inrichtende macht. De ontvangende instelling neemt in dat geval alle lasten over die verbonden zijn aan de organisatie van de overgehevelde afdeling(en

Artikel 45

Artikel 7, § 1 van het koninklijk besluit nr. 460 van 17 september 1986 tot vaststelling van het rationalisatieplan en het programmatieplan van het hoger onderwijs van het korte type en tot wijziging van de wetgeving betreffende de organisatie van het hoger onderwijs van het lange type, gewijzigd bij het koninklijk besluit nr. 541 van 31 maart 1987, wordt aangevuld met een bepaling, luidend als volgt :

„Twee of meer instellingen die ieder afzonderlijk de hier bedoelde minimum-studentenbevolking niet bereiken, kunnen ook fusioneren voor zover de fusie een instelling oplevert die de minimum-studentenbevolking wel bereikt. Om dit laatste te verwezenlijken, is het desgevallend toegelaten een of meer afdelingen van het hoger onderwijs van het korte type met volledig leerplan van een of meer andere instellingen naar de gefusioneerde instelling over te hevelen.”

Artikel 46

In artikel 13, § 4, 1° van hetzelfde besluit worden met ingang van het academiejaar 1987-1988 de woorden : „150 % van de” geschrapt.

Artikel 47

Een artikel 15bis, luidend als volgt, wordt in hetzelfde besluit ingevoegd :

„Artikel 15bis

Met ingang van 1 september 1970 impliceert de organisatie van de afdeling „verpleging,, van het paramedisch hoger onderwijs van het korte type met volledig leerplan voor de betrokken instellingen het recht om alle specialiteiten of opties te organiseren, die leiden tot het behalen van de diploma's van vroedvrouw, gegradueerde ziekenhuisverpleger of gegradueerde ziekenhuisverpleegster, gegradueerde psychiatrische verpleger of gegradueerde psychiatrische verpleegster, gegradueerde kinderverpleger of gegradueerde kinderverpleegster, gegradueerde sociale verpleger of gegradueerde sociale verpleegster.

Het voor het eerst organiseren van een hier bedoelde specialiteit of optie, is niet te beschouwen als een programmering van een nieuwe afdeling. Deze organisatie is niet onderworpen aan een specifieke norm voor de organiseerbaarheid of de subsidieerbaarheid, voor zover de afdeling „verpleging” zelf organiseerbaar of subsidieerbaar is.“.

Artikel 48

Een artikel 30bis, luidend als volgt, wordt in hetzelfde besluit ingevoegd :

„Artikel 30bis

Alle instellingen voor hoger onderwijs van het korte type met volledig leerplan, die in de periode van de academiejaren 1981-1982 tot en met 1986-1987 ontstonden door fusie, door afsplitsing of door overheveling van afdelingen, worden bevestigd als organiseerbare of subsidieerbare instellingen, voor zover zij in die periode de voor hen geldende minimale studentenbevolking bereikten. Vanaf het academiejaar 1987-1988 zijn zij onverminderd onderworpen aan de bepalingen van dit besluit. Vanaf het academiejaar 1987-1988 is het ontstaan van nieuwe instellingen voor hoger onderwijs van het korte type met volledig leerplan, door afsplitsing van afdelingen van het hoger onderwijs van het korte type met volledig leerplan, georganiseerd in een instelling voor hoger onderwijs van het lange type, niet mogelijk met toepassing van dit besluit.”.

HOOFDSTUK VII

Sociale toelagen

Artikel 49

Ter voorbereiding van een decreetale regeling betreffende de sociale toelagen voor het hoger onderwijs wordt een ambtelijke commissie, samengesteld door de Vlaamse Executieve, belast met het opmaken van de inventaris van de bestaande sociale voorzieningen, de uitvoering van een behoeftenonderzoek en het voorstellen van concrete projecten.

De commissie brengt binnen zes maanden na de bekrachtiging van dit decreet verslag uit aan de Vlaamse Onderwijsraad die hieromtrent binnen 30 dagen advies uitbrengt aan de Vlaamse Executieve.

HOOFDSTUK VIII

Inschrijvingsgelden

Artikel 50

In artikel 12 van de wet van 29 mei 1959 tot wijziging van sommige bepalingen van de onderwijswetgeving, gewijzigd bij het koninklijk besluit nr. 462 van 17 september 1986 en de decreten van 20 december 1989 en 31 juli 1990, worden de volgende wijzigingen aangebracht :

1° in § 2 worden de woorden „voor het hoger niet-universitair onderwijs” geschrapt ;

2° in § 3 worden de woorden „van het hoger niet-universitair onderwijs” geschrapt ;

3° in § 4, 1° worden de woorden „studenten of” en „academiejaar of” geschrapt ;

4° in § 4, 2° worden de woorden „studenten of” geschrapt en de woorden „school- of academiejaar” vervangen door „schooljaar”.

HOOFDSTUK IX

Overgangsbepalingen

Artikel 51

De instellingen die hoger onderwijs zoals bedoeld in artikel 3 organiseren kunnen vanaf 1 september 1991 overgaan tot een fusie van instellingen.

Bij fusie heeft de Vlaamse Executieve de bevoegdheid om de globale administratieve omkadering te regelen met inbegrip van het ambt van administratief directeur.

Het ambt van administratief directeur kan worden opgericht, gefinancierd en gesubsidieerd door de Vlaamse Gemeenschap. Voor dit ambt is een diploma van de tweede cyclus van een academische opleiding of van de tweede cyclus van een opleiding van academisch niveau vereist. Het wordt gerangschikt als een bevorderingsambt waarop artikel 46 van het decreet van 27 maart 1991 betreffende de rechtspositie personeelsleden gemeenschapsonderwijs en artikel 40 van het decreet van 27 maart 1991 betreffende de rechtspositie personeelsleden gesubsidieerd onderwijs niet toepasselijk zijn. Het ambt wordt bezoldigd zoals het ambt van directeur van het hoger onderwijs van het lange type.

De hogescholen die overgaan tot een fusie worden geacht de voorwaarde bedoeld in artikel 13, § 1, 1°, a van de wet van 29 mei 1959 tot wijziging van sommige bepalingen van de onderwijswetgeving, zoals gewijzigd door het decreet van 31 juli 1990, te vervullen.

Artikel 52

In afwachting van een decretale regeling, zoals bedoeld in artikel 33, blijft de bestaande wetgeving inzake omkadering, programmatie- en rationalisatienormen, personeelsstatuut, bekwaamheidsbewijzen, bezoldigings-, aanwervings- en bevorderingsvoorwaarden van kracht.

Artikel 102 van het decreet van 27 maart 1991 betreffende de rechtspositie personeelsleden gemeenschapsonderwijs wordt aangevuld met een § 3 die luidt als volgt :

„§ 3. In afwijking op § 2 zijn, tot uiterlijk 1 oktober 1993, artikel 3, 4° ; artikel 17, § 3 ; artikel 21 ; artikel 23, § 1, b en e ; artikelen 30 tot en met 35 ; artikel 36, § 1, 1°, 4° en het voorlaatste lid ; artikel 40, § 1, artikel 42, artikel 46, 1° en 4° en artikelen 90 tot en met 94 niet van toepassing op het bestuurs- en onderwijzend personeel van de instellingen voor het hoger onderwijs van het lange type, de instellingen voor het hoger onderwijs van de 2° en 3° graad en de instellingen van het hoger kunstonderwijs.“.

In afwachting van de uitvoering van de bepalingen van artikel 10, § 6 van de wet van 7 juli 1970 betreffende de algemene structuur van het hoger onderwijs, bepaalt voor het hoger onderwijs van het lange type, het hoger onderwijs van de 2° en 3° graad en het hoger kunstonderwijs, het bevoegde bestuursorgaan van de ARGO, de specificatie van de bekwaamheidsbewijzen.“.

Artikel 53

In afwachting van een decretale regeling zoals bedoeld in artikel 33 kunnen de inrichtende machten slechts beslissingen nemen aangaande de aangelegenheden bedoeld in artikelen 16, 17 en 20 tot en met 25, 30, 39 en 40, welke de bestaande regels wijzigen nadat dienaangaande bij gewone meerderheid een akkoord werd bereikt in het daartoe samengesteld overlegcomité. Bij staking van stemmen is de stem van de voorzitter beslissend. Dit overlegcomité is paritair samengesteld uit vertegenwoordigers van de inrichtende macht en van het personeel, omvat ten minste 4 leden en wordt voorgezeten door een vertegenwoordiger van de inrichtende macht. De vertegenwoordiging van het personeel wordt aangeduid op voordracht van de representatieve syndicale organisaties.

Een beslissing genomen bij staking van stemmen is slechts na 30 dagen van kracht.

Artikel 54

In afwachting van een decretale regeling zoals bedoeld in artikel 13, laatste alinea kunnen de hogescholen die de studiegebieden muziek, dramatische kunst en beeldende kunst inrichten voor die studiegebieden een lerarenopleiding aanbieden. De lerarenopleiding wordt bekrachtigd met een van de graden van „geaggregeerde voor het onderwijs“.

HOOFDSTUK X

Opheffings- en slotbepalingen

Artikel 55

De bepalingen van de hierna vermelde wetten, decreten en besluiten, die betrekking hebben op hoger onderwijs van het lange type of op het hoger onderwijs van de derde graad of op het hoger kunstonderwijs, worden door de Vlaamse Executieve op een door haar te bepalen datum, geheel of gedeeltelijk opgeheven, in functie van de uitvoering van dit decreet :

1° de wet van 14 mei 1955 tot regeling van het kunstonderwijs, gewijzigd bij de wetten van 29 mei 1959 en 19 juli 1971, het koninklijk besluit van 29 augustus 1966 en het decreet van 31 juli 1990 ;

2° de wet van 7 juli 1970 betreffende de algemene structuur van het hoger onderwijs, gewijzigd bij de wetten van 27 juli 1971, 6 juli 1972, 18 februari 1977, 3 juli 1981, 21 juni 1985 en 15 juli 1985 en bij de decreten van 5 juli 1989 en 31 juli 1990 ;

3° de wet van 18 februari 1977 houdende de organisatie van het architectuur onderwijs, gewijzigd bij de koninklijke besluiten nr. 77 van 20 juli 1982 en nr. 460 van 17 september 1986, het koninklijk besluit van 27 juli 1982 en het decreet van 31 juli 1990 ;

4° de wet van 18 februari 1977 betreffende de inrichting van het hoger onderwijs en inzonderheid van het technisch onderwijs en het agrarisch onderwijs van het lange type, gewijzigd bij de wet van 7 augustus 1980, de koninklijke besluiten nr. 77 van 20 juli 1982 en nr. 460 van 17 september 1986, het koninklijk besluit van 27 juli 1982 en het decreet van 31 juli 1990 ;

5° de wet van 15 juli 1985 tot organisatie van het maritiem hoger onderwijs en de studiën in de nautische wetenschappen, gewijzigd bij het decreet van 31 juli 1990 ;

6° het artikel 21 van het decreet betreffende het onderwijs van 5 juli 1989 ;

7° het koninklijk besluit nr. 77 van 20 juli 1982 tot wijziging van de wetgeving betreffende de organisatie van het hoger onderwijs van het lange type ;

8° het koninklijk besluit nr. 297 van 31 maart 1984 betreffende de opdrachten, de wedden, de weddetoelagen en de verloven voor verminderde prestaties in het onderwijs en de psyche-medische-sociale centra, gewijzigd bij de wetten van 31 juli 1984, 21 juni 1984 en 1 augustus 1985 en bij de koninklijke besluiten nr. 436 van 5 augustus 1986, nr. 453 van 29 augustus 1986 en nr. 537 van 31 maart 1987 ;

9° het koninklijk besluit nr. 460 van 17 september 1986 tot vaststelling van het rationalisatieplan en het programma-tieplan van het hoger onderwijs van het korte type en tot wijziging van de wetgeving betreffende de organisatie van het hoger onderwijs van het lange type, gewijzigd bij het koninklijk besluit nr. 541 van 31 maart 1987 en de decreten van 5 juli 1989 en 31 juli 1990 ;

10° het koninklijk besluit van 17 september 1934 tot vaststelling van de voorwaarden voor het toekennen van het diploma van licentiaat in de handelswetenschappen, gewijzigd bij de koninklijke besluiten van 20 september 1937, 10 januari 1957, 30 juni 1961, 14 december 1962 en 7 april 1986 en bij besluit van de Vlaamse Executieve van 12 juli 1989 ;

11° het koninklijk besluit van 18 september 1934 tot vaststelling van de voorwaarden voor het toekennen van het diploma van handelsingenieur, gewijzigd bij de koninklijke besluiten van 4 februari 1937, 20 september 1937, 10 januari 1957, 30 juni 1961, 14 december 1962 en 7 april 1986 en bij besluit van de Vlaamse Executieve van 12 juli 1989 ;

12° het besluit van de regent van 18 november 1949 houdende organisatie van het onderwijs in de bouwkunde, gewijzigd bij koninklijk besluit van 20 augustus 1952 ;

13° het koninklijk besluit van 5 mei 1952 tot oprichting van het Nationaal Hoger Instituut voor bouwkunst en stedenbouw te Antwerpen, gewijzigd bij koninklijk besluit van 6 december 1973 ;

14° het koninklijk besluit van 15 april 1965 tot regeling van de toekenning van de diploma's van kandidaat-vertaler,

licentiaat-vertaler en licentiaat-tolk in het hoger technisch onderwijs van de derde graad, gewijzigd bij koninklijk besluit van 22 april 1969 en bij koninklijk besluit nr. 460 van 17 september 1986 ;

15° het koninklijk besluit van 30 juni 1967 tot oprichting van een ambt van adjunct-directeur in het hoger technisch onderwijs van de derde graad voor vertalers en tolken, gewijzigd bij koninklijk besluit van 2 oktober 1968 ;

16° het koninklijk besluit van 29 juni 1970 tot vaststelling van de voorwaarden voor het behalen van het diploma's van kandidaat en licentiaat in de bestuurswetenschappen aan het Hoger Instituut voor Bestuurs- en Handelswetenschappen te Elsene, het Hoger Instituut voor Bestuurswetenschappen te Antwerpen en het „Institut d'Enseignement supérieur — Lucien Cooremans” te Brussel ;

17° het koninklijk besluit van 1 augustus 1977 tot vaststelling van het organiek reglement van de rijksinrichtingen voor hoger onderwijs van het lange type en met volledig leerplan ;

18° het koninklijk besluit van 29 december 1977 tot vaststelling van de hogere architectuurinstituten georganiseerd of gesubsidieerd door het rijk, van hun afdelingen en hun vestigingsplaatsen ;

19° het koninklijk besluit van 20 september 1978 ter uitvoering van artikel 2, paragraaf 1, 2°, 3° en 4°, van de wet van 18 februari 1977 betreffende de inrichting van het hoger onderwijs en inzonderheid van het technisch en agrarisch hoger onderwijs van het lange type, gewijzigd bij koninklijk besluit van 27 juni 1979 en bij besluit van de Vlaamse Exe-cutieve van 14 februari 1990 ;

20° het koninklijk besluit van 5 oktober 1988 tot vaststelling van de industriële hogescholen georganiseerd of gesubsidieerd door het rijk, van hun afdelingen en hun vestingsplaatsen, met het nederlands als voertaal, gewijzigd bij ministerieel besluit van 8 februari 1991.

Artikel 56

Dit decreet treedt in werking op 1 september 1991, met uitzondering van artikel 34 en de rangschikking van de hogeschoolopleiding binnen de studiegebieden, zoals vermeld in artikel 6, 6°, 7°, 8° 9° en 10°, die in werking treden op 1 oktober 1992.

BIJLAGEN

BIJLAGE 1

HOGER ONDERWIJS LANGE TYPE 1990-1991

ONDERWIJSINSTELLINGEN

RGM STUD.

ARGO

HOGER INSTITUUT VOOR VERTALERS
EN TOLKEN
Schilderstraat 41
2000 ANTWERPEN

664

HOGER ARCHITECTUURINSTITUUT
VAN HET RIJK
Hutsaertstraat 31
2000 ANTWERPEN

329

HOGERE ZEEVAARTSCHOOL
Noordkasteel - Oost 6
2030 ANTWERPEN

173

INDUSTRIELE HOGESCHOOL VAN
HET GEMEENSCHAPSONDERWIJS
Nijverheidskaai 170
1070 ANDERLECHT

409

HOGESCHOOL VOOR VERTALERS
EN TOLKEN
Trierstraat 84 Bus 11
1040 BRUSSEL
(Vanaf 1991-1992 fusie met ADECHO
- Erasmus Hogeschool)

601

INDUSTRIELE HOGESCHOOL VAN HET
GEMEENSCHAPSONDERWIJS B.M.E.
Schoonmeersstraat 52
9000 GENT

1171

INDUSTRIELE HOGESCHOOL VAN HET
GEMEENSCHAPSONDERWIJS C.T.L.
Voskenslaan 270
9000 GENT

1062

INDUSTRIELE HOGESCHOOL VAN HET
GEMEENSCHAPSONDERWIJS
Maastrichterstraat 100
3500 HASSELT

364

TOTAAL :

4773

ONDERWIJSINSTELLINGEN

RGM STUD.

OFFICIEEL GESUBSIDIEERD ONDERWIJS

STEDELIJKE INDUSTRIELE HOGESCHOOL

ANTWERPEN

Paardemarkt 94

2000 ANTWERPEN

927

STEDELIJKE INDUSTRIELE HOGESCHOOL

MECHELEN

Leopoldstraat 42

2800 MECHELEN

426

PROVINCIALE INDUSTRIELE HOGESCHOOL

Karel de Goedelaan 5

8500 KORTRIJK

411

PROVINCIALE HOGESCHOOL VOOR VERTALERS

EN TOLKEN

Brusselsepoortstraat 93

9000 GENT

818

PRONVINCIAAL HOGER ARCHITECTUURINST.

Universitaire Campus - Gebouw B

3610 DIEPENBEEK

287

TOTAAL :

2869

ONDERWIJSINSTELLINGEN

RGM STUD.

VRIJ ONDERWIJS

HANDELSHOGESCHOOL

Korte Nieuwstraat 33

2000 ANTWERPEN

1400

KATHOLIEKE VLAAMSE HOGESCHOOL

Jozef de Bomstraat 11

2018 ANTWERPEN

1152

KATHOLIEKE INDUSTRIELE HOGESCHOOL
DER KEMPEN

Technische Schoolstraat 52

2440 GEEL

1139

KATHOLIEKE INDUSTRIELE HOGESCHOOL
ANTWERPEN

Salesianenlaan 1A

2710 ANTWERPEN

959

KATHOLIEKE INDUSTRIELE HOGESCHOOL
DE NAEYER MECHELEN

J. De Naeyerlaan 5

2580 ST. KATELIJNE WAVER

1374

ECONOMISCHE HOGESCHOOL ST. ALOYSIUS

Stormstraat 2

1000 BRUSSEL

3188

ADMINISTRATIEVE EN ECONOMISCHE
HOGESCHOOL

Trierstraat 84 Bus 6

1040 BRUSSEL

(Vanaf 1991-1992 fusie met HIVT
- Erasmus Hogeschool)

301

KATHOLIEKE INDUSTRIELE HOGESCHOOL
GROEP LEUVEN

Campus Blauwput

Vuurkruisenlaan 4

3000 LEUVEN

1331

VLAAMSE ECONOMISCHE HOGESCHOOL
BRUSSEL

Koningsstraat 284

1210 BRUSSEL

1289

KATHOLIEKE INDUSTRIELE HOGESCHOOL
WEST VLAANDEREN
Zeedijk 101
8400 OOSTENDE 1046

HOGER ARCHITECTUURINSTITUT
ST. LUCAS
Zwarte Zusterstraat 34
9000 GENT 924

KATHOLIEKE INDUSTRIELE HOGESCHOOL
OOST VLAANDEREN
Gebr. De Smetstraat 1
9000 GENT 1822

ECONOMISCHE HOGESCHOOL LIMBURG
Universitaire Campus
Universiteitslaan
3610 DIEPENBEEK 1522
(Vanaf 1991-1992 eerste jaar
→ L.U.C.)

KATHOLIEKE INDUSTRIELE HOGESCHOOL
LIMBURG
Universitaire Campus
3610 DIEPENBEEK 798

TOTAAL : 18245

HOGER ONDERWIJS LANGE TYPE 1990-1991**ALGEMEEN****RGM. STUD.****ARGO****4773****OFF. GESUBS. OND.****2869****VRIJ ONDERWIJS****18245****-----****25887**

INSTELLINGEN VOOR HOGER ONDERWIJS

A. Gemeenschapsinstellingen

Gemeente	Adres	Instelling	Leerlingenaantal
1. ANTWERPEN 2018	Desguinlei 25	Koninklijk Vlaams Muziek- conservatorium	443'
2. BRUSSEL 1000	Regentschapsstraat 30	Koninklijk Muziekconservatorium	560
3. GENT 9000	Hoogpoort 64	Koninklijk Muziekconservatorium	412
4. ANTWERPEN 2000	Maarschalk Gérardstraat 4	Hoger Instituut voor Dramatische Kunst	70

B. Vrij Gesubsidieerd

1. LEUVEN 3000	Herestraat 53	Hoger Instituut voor Muziek in Eredienst en Opvoeding (Lemmensinstituut)	485
-------------------	---------------	--	-----

V L A A H S B G E M E E N S C H A P

MINISTERIE VAN ONDERWIJS

INSTELLINGEN VOOR HOGER ONDERWIJS IN DE BEELDEND E KUNST

1. GEMEENSCHAPSINSTELLING

Gemeente	Adres	Instelling	Leerlingenaantal
ANTWERPEN 2000	Mutsaertstraat 31	Nationaal Hoger Instituut en Koninklijke Academie voor Schone Kunsten	542
ANTWERPEN 2000	Mutsaertstraat 31	Hoger Architectuurinstituut van de Gemeenschap (Produkt- ontwikkeling)	306
BRUSSEL 1000	Naamsestraat 54	HRITCS	245

II. OFFICIEEL GESUBSIDIEERDE INSTELLINGEN

GENK 3600	Weg naar As 50	Stedelijk Hoger Instituut' voor Visuele Kommunikatie en Vormgeving	316
GENT 9000	Academiestraat 2	Koninklijke Academie voor Schone Kunsten	470
HASSELT 3500	Elfde Liniestraat 25	Provinciaal Hoger Instituut voor kunstonderwijs	228

III. VRIJE INSTELLINGEN

ANTWERPEN 2008	St. Willibrordusstr. 39	Sint-Maria-Instituut	116
ANTWERPEN 2018	Sint-Jozefstraat 35	Sint-Lucaspaviljoen	317
BRUSSEL 1030	Paleizenstraat 70	Sint Lukas Hoger Instituut voor Beeldende Kunsten	434
GENT 9000	Zwarte Zustersstr. 34	Hoger Instituut voor Beeldende Kunsten "Sint Lukas"	506
			5.450

BIJLAGE 3

INFORMATIEVE GEGEVENS OMTRENT

- ***Aanwezigheid van de socio-professionele categorieën in het hoger onderwijs***

- ***Spreiding HOLT-instellingen***

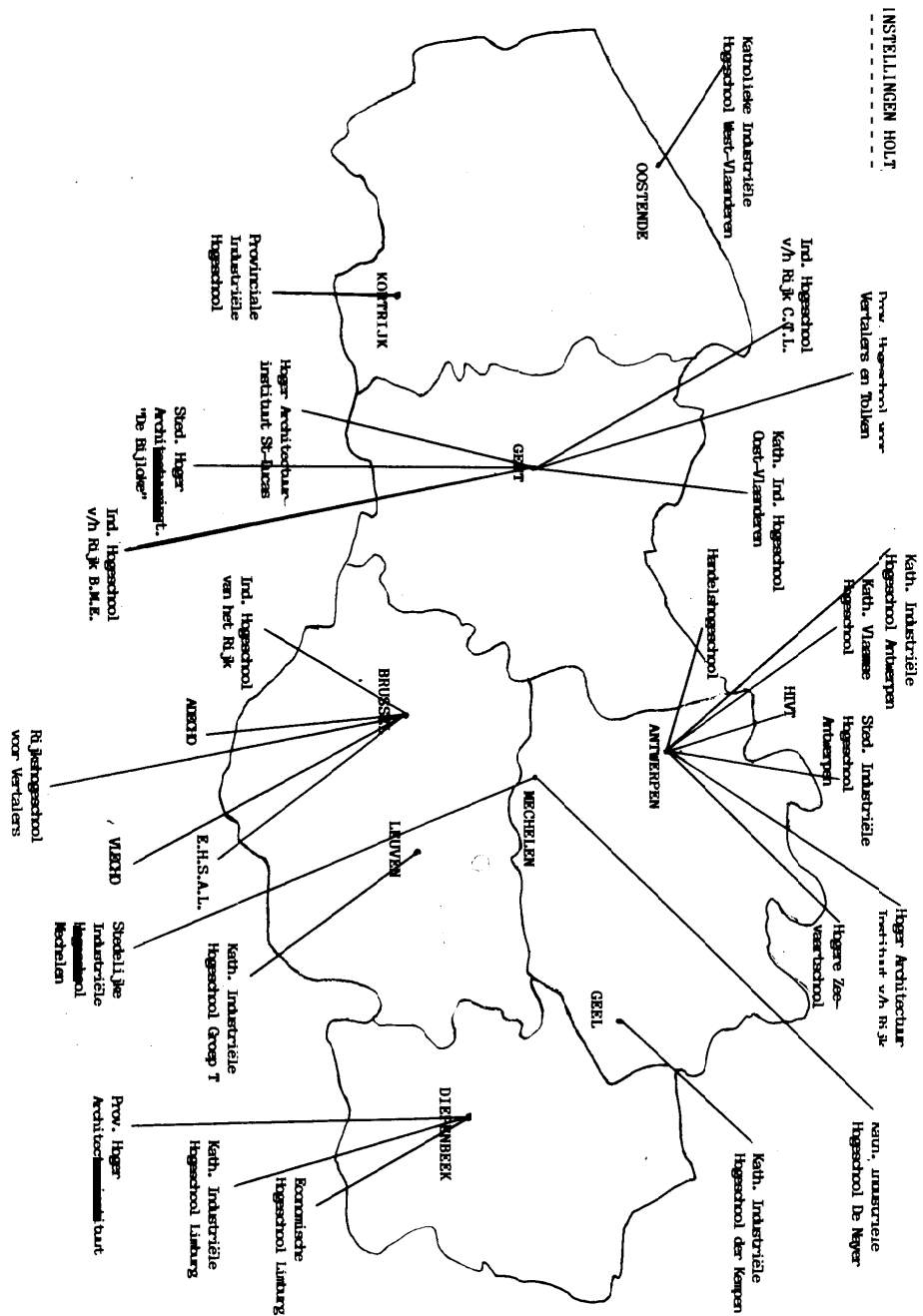
***Bron Onderzoeksrapport
“De democratisering van het HOBU”***

***Prof. F. Lammertyn,
K.U.L.***

Tabel 1 : Verdeling van de eerstejaarsstudenten van Belgische nationaliteit die gedurende het academiejaar 1989-1990 ingeschreven waren in het Universitair Hoger Onderwijs en in het Hoger Onderwijs Buiten de Universiteit naar socio-professionele categorie van de vader (Nederlandstalig stelsel)

Socio-professionele categorie van de vader	UHO (1)		HOB	
	AC	%	AC	%
Vrije beroepen	970	8.2	188	2.4
Ondernemers				
— Grote en middelgrote ondernemers	145	1.2	79	1.0
— Kleine ondernemers	788	6.7	404	5.1
— Ambachtslui en winkeliers zonder personeel	843	7.1	903	11.5
— Land- en tuinbouwers	277	2.3	268	3.4
— Subtotaal	2.053	17.3	1.654	21.0
Onderwijs				
— Licentiaten	471	4.0	132	1.7
— Regenten	538	4.5	230	2.9
— Onderwijzers	405	3.4	278	3.5
— Subtotaal	1.414	11.9	640	8.1
Bedienden				
— Directiefuncties	1.363	11.5	695	8.8
— Leidinggevende bedienden	1.783	15.1	890	11.3
— Gekwalificeerde bedienden (opsteller)	1.989	16.8	1.088	13.8
— Uitvoeringsbedienden (klerk)	701	5.9	395	5.0
— Subtotaal	5.836	49.3	3.068	39.0
Arbeiders				
— Geschoolde arbeiders	923	7.8	1.343	17.1
— Geoefende arbeiders	363	3.1	446	5.7
— Ongeschoolde arbeiders	267	2.3	524	6.7
— Subtotaal	1.553	13.2	2.313	29.4
Totaal	11.826	100.0	7.863	100.0

(1) De cijfers betreffende de eerstejaarsstudenten ingeschreven aan de Vlaamse universiteiten werden opgevraagd bij deze universiteiten. Zij hebben betrekking op het academiejaar 1989-1990 (behalve voor de K.U. Leuven waar het academiejaar 1988-1989 genomen moest worden) en op de eerstejaarsstudenten (behalve voor de UG die gegevens heeft verstrekt over haar generatiestudenten). De cijfers die door de VUB werden medegedeeld zijn niet in deze tabel opgenomen omdat de rubricering niet overeenkomt met de hier gehanteerde.

BIJLAGE 4

KOSTPRIJS HOB

1. De gemiddelde kostprijs per student van het HOB, het HOLT of het HOKT, heeft weinig of geen betekenis, vermits de kostprijs per studiegebied sterk varieert. Dat verschil wordt hoofdzakelijk bepaald door het verschil in vereiste personeelsomkadering. Een opleiding handelswetenschappen is in dat opzicht veel zuiniger dan een opleiding industrieel ingenieur of een artistieke opleiding. Hoe meer noodzaak aan individuele begeleiding, hoe hoger de kostprijs.

2. Ook binnen hetzelfde studiegebied is de kostprijs zeer variabel :

- Een grote instelling is minder duur dan een kleine instelling;
- De samenstelling van het pedagogisch corps vastbenoemden of tijdelijken, docenten in voltijds ambt of deeltijdse specialisten (in cumul en dus laag betaald) bepaalt mee de kostprijs. De strategie van de inrichtende macht is terzake niet zonder gevolgen.
- In het Gemeenschapsonderwijs worden alle kosten gedragen door de overheid, in het gesubsidieerd onderwijs wordt de tussenkomst voor de werkingskost beperkt tot een toelage.

3. Ter illustratie hiervan de kostprijs per instelling van :

<u>Economisch HOLT :</u>	(x 1000)
Hoger Rijksinst. Vert. en Tolken Brussel	131.17
Prov. Hogesch. Vert. en Tolken Gent	110.18
HI Vert. en Tolken Antwerpen	95.91
Adm. & Eco. Hogesch. Trierstraat 84/b Brussel	140.72
Vl. Econ. Hogesch. Koningstr. Brussel	106.49
EHL Limburg Diepenbeek	95.12
EHSAL Brussel	<u>77.25</u>

<u>Industrieel HOLT :</u>	
Prov.Ind.Hogeschool Kortrijk	175.91
sted.Ind.Hogeschool Mechelen	166.16
Sted.Ind.Hogeschool Antwerpen	138.95
KIHO Gent-Aalst	126.02
KIH Limburg - Diepenbeek	123.20
KIH West-Vl. - Oostende	143.18
KIG Gr T - Leuven	118.78
KIH De Naeyer St.-Kat-Waver	112.98
KIH Antw. - Antwerpen	131.36
KIH Kempen - Geel	114.38
Ind.Hog.Rijk - Hasselt	173.92
CTL Gent - Gent	112.78
Ind.Hog.Rijk - Brussel	160.76
Ind.Hogesch. BME - Gent	122.33
 <u>Beeldende kunst :</u>	
Sint-Lucas Gent	217
Sint-Lucas Brussel	252
Kon.Academie Antwerpen	285
Kon.Academie Stad Gent	204
Prov.Instituut Hasselt	263
sted.Instituut Genk	260